

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

APSTIPRINĀTS
ar Riebiņu novada domes 2012.gada 14.augusta lēmumu
Nr.9 (protokols Nr.11)
Riebiņu novada domes priekšsēdētājs

_____/Ilmārs Meluškāns

Riebiņu novada teritorijas plānojums (2012-2024) I. daļa

Paskaidrojuma raksts

Pasūtītājs: Riebiņu novada dome
Izpildītājs: Konsultāciju uzņēmums SIA "Grupa 93"
Izstrādes gads: 2012

SATURS

Ievads.....	4
Riebiņu novada portrets 2012.gads	5
Plānošanas situācija	7
I daļa. TERITORIJAS PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS.....	10
1.1. Dabas apstākļi.....	10
1.1.1. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija	10
1.1.2. Reljefs, mūsdienu ģeoloģiskie procesi	10
1.1.3. Augsnes	11
1.1.4. Klimats.....	11
1.1.5. Hidrogrāfiskais tīkls	11
1.2. Dabas resursi.....	11
1.2.1. Meži un purvi	11
1.2.2. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes, meliorācija.....	13
1.2.4. Derīgie izrakteņi.....	18
1.2.5. Pazemes ūdeņi, to aizsargātība un kvantitatīvais stāvoklis	20
1.3. Vides kvalitāte	22
1.3.1. Gaisa kvalitāte	22
1.3.2. Trokšņa līmenis	23
1.3.3. Virszemes ūdeņu kvalitāte.....	23
1.3.4. Pazemes ūdeņu kvalitāte.....	26
1.3.5. Riska objekti un teritorijas.....	26
1.3.6. Degradētās teritorijas	29
1.3.7. Atkritumu saimniecība	29
1.3.8. Kapsētas	30
1.4. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.....	31
1.5. Kultūras pieminekļi un kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti	37
1.6. Ainaviskās vērtības, tūrisma un rekreācijas teritorijas.....	40
1.7. Teritorijas struktūra un izmantošana	42
1.8. Uzņēmējdarbības aktivitātes	43
1.9. Zemes vērtību zonējums un to noteicošie faktori	43
1.10. Nekustamo īpašumu tirgus raksturojums.....	44
1.11. Apdzīvojuma struktūra	44
1.12. Sociālās infrastruktūras nodrošinājums	47
1.13. Satiksmes infrastruktūra.....	49
1.13.1. Ceļu infrastruktūra	49
1.13.2. Dzelzceļa infrastruktūra	51
1.14. Inženiertehniskā infrastruktūra	52

1.14.1. Sakari	52
1.14.2. Energoapgāde	54
1.14.3. Ūdensapgāde un kanalizācija.....	55
1.14.4. Gāzes apgāde	56
1.14.5. Siltumapgāde	57
1.15. Civilā aizsardzība	57
II daļa. TERITORIJAS ATĻAUTĀ (PLĀNOTĀ) IZMANTOŠANA	59
2.1. Pamatnostādnes.....	59
Novada attīstības vīzija.....	59
Stratēģiskie mērķi	59
Teritorijas telpiskā perspektīva*	60
2.2. Teritorijas turpmākās izmantošanas pamatprincipi	61
2.3. Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas risinājumi (kopsavilkums).....	62
2.4. Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas zonējums.....	65
2.5. Turpmākās plānošanas un kopējo interešu jautājumi	68

Ievads

Riebiņu novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gadam izstrādāts 2011./2012.gadā, Riebiņu novada domei sadarbojoties ar konsultāciju uzņēmumu SIA “Grupa 93”, pamatojoties uz noslēgto līgumu. Plānojuma izstrāde uzsākta atbilstoši likuma “Teritorijas plānošanas likums” (no 22.05.2002.) un MK noteikumu Nr. 1184 (19.10.2011.) “Vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma noteikumi” prasībām un procedūrai, novada domes apstiprinātajam Darba uzdevumam.

Plānojums izstrādāts, ņemot vērā sekojošus aspektus:

- pašreizējā teritorijas izmantošana, zemes īpašumu struktūra, sociāli ekonomiskie procesi, to attīstības tendences novadā, Latgales reģionā un Latvijā;
- līdzšinējie pašvaldības plānošanas dokumenti, novada Attīstības programmā definētie Riebiņu novada attīstības stratēģiskie attīstības mērķi un virzieni;
- LR spēkā esošo normatīvo aktu prasības;
- augstākā plānošanas līmeņa dokumenti, nacionālās programmas un nozaru attīstības plāni;
- apkārtējo novadu plānošanas dokumenti, attīstības tendences;
- valsts institūciju (VZD Latgales reģionālā nodaļas, A/S „Latvijas Valsts ceļi”, A/S “Latvenergo”, SIA “Lattellecom”, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas, LR Vides dienesta Daugavpils reģionālā vides pārvaldes, Veselības inspekcijas, Valsts mežu dienesta u.c. institūciju) nosacījumi (skat. sadaļu „Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi”);
- iedzīvotāju, uzņēmēju un politiķu viedokļi, vēlmes un redzējumi par novada turpmāko attīstību;
- plānojuma izstrādē iesaistīto ekspertu un speciālistu viedokļi.

Riebiņu pagasta teritorijas plānojumā ietilpst:

- **tekstuālā daļa**, ietverot „Paskaidrojuma rakstu” un „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus”. Atsevišķā sējumā „Pārskats par plānojuma izstrādi” apkopota teritorijas plānojuma izstrādes dokumentācija (pašvaldības lēmumi, valsts institūciju sniegtie nosacījumi un atzinumi, iedzīvotāju iesniegtie priekšlikumi un plānojuma izstrādātāja komentāri uz tiem, publikācijas presē un citi teritorijas plānojuma izstrādes un sabiedriskās apspriešanas procesu raksturojoši materiāli).
- **grafiskā daļa**, atspoguļojot novada teritorijas esošo un plānoto (atļauto) izmantošanu un izmantošanas aprobežojumus), sagatavota uz LĢIA izsniegtās vienkāršotās topogrāfiskās kartes pamatnes (2010.g., M 1:10 000 noteiktība), koordinātu sistēma LKS – 92, digitālā un analogā formātā. Pagastu teritorijas M 1:10 000, ciemu (blīvi apdzīvoto vietu) teritorijas M 1:5000; tematiskās kartes M 1:40 000, pārskata shēmas A3 un A4 formātā.

Teritorijas plānojumam ir veikts stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums un saņemts Vides pārraudzības valsts biroja atzinums (skat. sējumu „Vides pārskats”).

Teritorijas plānojums ir nozīmīgākais pašvaldības plānošanas un pārvaldības instruments, kas definē teritorijas izmantošanas nosacījumus un veido tās turpmākās attīstības ietvaru turpmākajiem 12 gadiem.

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir radīt plānošanas dokumentu kopumu ilgtspējīgas un līdzsvarotas attīstības veicināšanai Riebiņu novadā.

Riebiņu novada portrets 2012.gads

Teritorija	630 km² - vidēji liels novads Latvijas mērogā (37. lielākais novads valstī) ¹
Teritorijas ģeogrāfiskais novietojums	220 km attālumā no Rīgas; administratīvais centrs – Riebiņi atrodas 60 km no nacionālas nozīmes pilsētām – Rēzeknes un Daugavpils; 7 km attālums no reģiona nozīmes pilsētas – Preiļiem. Robežojas ar Varakļānu, Viļānu, Rēzeknes, Aglonas Daugavpils, Preiļu, Līvānu un Krustpils novadiem.
Iedzīvotāji	2012. gada 1. janvārī Riebiņu novadā bija deklarēti 6027 iedzīvotāji ² . Pēc iedzīvotāju skaita Riebiņu novads ieņem 63. vietu starp 110 novadu pašvaldībām.
Apdzīvojuma struktūra	Vidējais apdzīvojuma blīvums 10 cilvēki uz km ² , kas ir mazāks rādītājs nekā vidēji Latgales reģionā (23,4 cilvēki uz km ²) un mazāks kā vidēji Latvijā (34,8 cilvēki uz km ²). Pagastu centros un ciemos dzīvo 46,9% (2870) novada iedzīvotāju, no tiem novada administratīvajā centrā – Riebiņos 33% (948). Lielākie ciemi (blīvi apdzīvotās vietas) pēc iedzīvotāju skaita: Galēni – 354; Riebiņi – 948, Pieniņi – 107, Kastīre – 296, Aglonas Stacija – 162, Gaiļmuiža – 159, Silajāni – 128, Siļukalns – 110, Stabulnieki – 330.
Teritorijas struktūra un dabas resursi	47,6% (29846,4ha) teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes ; 32,7% (20538,7 ha) teritorijas aizņem mežu zemes , 2,6% (1616,6 ha) – krūmāji, 5% (3133,3) – purvi; 6,9% (4340,4 ha) - teritorijas aizņem zeme zem ūdens platībām, t.sk. 32 ezeri ; 2,4% (1526,2 ha) - ceļu infrastruktūra; 1,2% (733,0 ha) - apbūve un pagalmi; 1,6% (1021,2 ha) - pārējās teritorijas ³ 19,1% (12010,1 ha) meža zemju 35,7% (22403,6ha) un lauksaimniecības zemju ir fizisko personu īpašumā. Lauksaimniecības zemju vidējā kadastrālā bāzes vērtība 2011. gadā bija ir 228,3Ls/ha, bet meža zemēm – 96,25Ls/ha.
Dabas un kultūrvēsturiskās vērtības	Riebiņu novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas liegumi („Lielais Pelečāres purvs”, „Rušona ezeru salas” un „Jašas – Bicānu ezers”), valsts nozīmes aizsargājamo ainavu apvidus – Kaučers, 5 mikroliegumi un 14 dižkoki. Riebiņu novadā atrodas 25 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi (20 no tiem ir valsts nozīmes, 5 vietējas nozīmes); 32 ar pašvaldības lēmumu noteikti vietējās nozīmes aizsargājamie kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti.
Iedzīvotāju skaita izmaiņas	Laika posmā no 2005. – 2010. gadam iedzīvotāju skaits samazinājies par 8,7%, kas ir 10. augstākais rādītājs valstī ⁴ . Mirstības līmenis saglabājas augstāks par dzimstības līmeni; negatīvs migrācijas saldo.

¹ Administratīvais iedalījums un iedzīvotāju blīvums gada sākumā. Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.lv

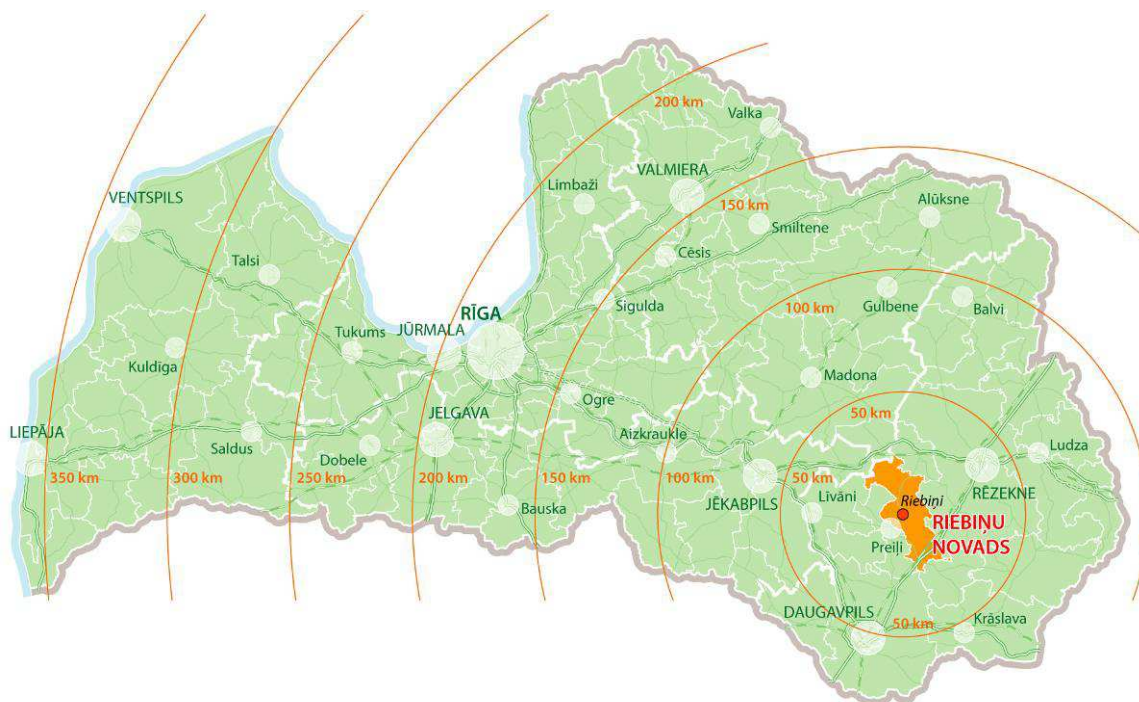
² PMLP dati, uz 01.01.2012.

³ Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats uz 2010. gada 1.janvāri. Valsts zemes dienests, http://www.vzd.gov.lv

⁴ Reģionu attīstība Latvijā 2011. Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2012.

Iedzīvotāju vecumstruktūra	Līdz darbības vecumam 756 (12%) iedzīvotāju; darbības vecumā – 3981 (65,5%); virs darbības vecuma – 1381 (22,5%) iedzīvotāju ⁵ .
Nodarbinātība/bezdarba līmenis	2012. gada sākumā bezdarba līmenis 18 % ⁶
Uzņēmējdarbība	Uzņēmējdarbības aktivitātes saistītas ar lauksaimniecību, mežsaimniecību, kokapstrādi un tūrismu. Novadā darbojas kokogļu ražotne; notiek dolomītu izstrāde. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām: 363 pašnodarbinātas personas, 9 individuālie komersanti, 29 komercsabiedrības, 190 zemnieku saimniecības. Vidēji 62 individuālo komersantu un komercsabiedrību uz 1000 iedzīvotājiem ⁷ .
Sociālās infrastruktūras un pakalpojumu nodrošinājums	Riebiņu novadā darbojas piecas pamatskolas un viena vidusskola (Riebiņos), viena pirmsskolas izglītības iestāde, desmit bibliotēkas, četras sporta zāles, astoņi kultūras nami, sešas ģimenes ārstu prakses, zobārstniecības prakse, divas aptiekas. Sociālajā jomā darbojas bāriņtiesa un sociālais dienests; ir pieejams sociālās aprūpes centrs un sociālā māja.
Pašvaldības budžets	Pamatbudžeta ieņēmumi 2011. gadā bija 2982 245 Ls (495Ls uz vienu iedzīvotāju). ⁸ No kopējiem budžeta ieņēmumiem, nodokļu ieņēmumi sastāda 63%. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa īpatsvars 540911 (87Ls uz vienu iedzīvotāju) un nekustamā īpašuma nodoklis 91957 (15Ls uz vienu iedzīvotāju).
Vieta pašvaldību attīstības rangā	102.vieta starp Latvijas novadiem ⁹

1.att. Riebiņu novada novietojums Latvijā

⁵ Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.csb.gov.lv/>

⁶ Reģionu attīstība Latvijā 2011. Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2012.

⁷ Reģionu attīstība Latvijā 2011. Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2012.

⁸ Reģionu attīstība Latvijā 2011. Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2012.

⁹ Reģionu attīstība Latvijā 2011. Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2012.

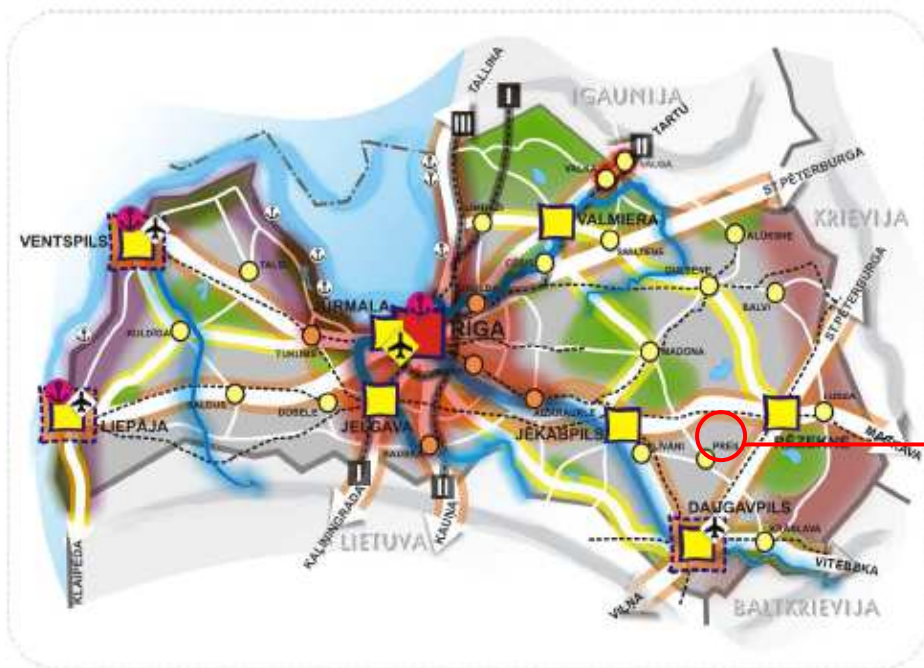
Plānošanas situācija

Nacionālais līmenis

Saskaņā ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam” prioritātes „Telpiskās attīstības perspektīva” (6) ietvaru, Riebiņu novads ir viena no teritorijām lauku attīstības telpā, kas atrodas nacionālas attīstības centru Rēzekne, Daugavpils un Jēkabpils „trīsstūra” vidū, tiešā tuvumā reģiona nozīmes centram - Preiļu pilsētai. Novada DA daļu šķērso starptautiskas nozīmes transporta koridors Varšava – Viļņa – Sanktpēterburga, Z daļā – transporta koridors Rīga – Maskava.

2.att. Riebiņu novads Latvijas nākotnes telpiskajā struktūrā

Latvijas nākotnes telpiskā struktūra

Riebiņu novads

Reģiona līmenis

Latgales reģiona stratēģija 2030

Riebiņu novada teritorijas plānojums ir veidots saskaņā ar Latgales stratēģijas 2020. – 2030.gadam pamatnostādņēm un Latgales attīstības programmā 2010. – 2017.gadam iekļauto pasākumu kompleksu. Latgales stratēģijā izvirzīts ilgtermiņa mērķis līdz 2030. gadam panākt straujāku reģiona ekonomisko attīstību, lai celtu cilvēku ienākumus, saglabātu un vairotu Latgales bagātīgo potenciālu un padarītu Latgali par pievilcīgu dzīves vidi arī nākamajām paaudzēm.

Latgales reģiona teritorijas plānojums 2006. - 2026.gadam

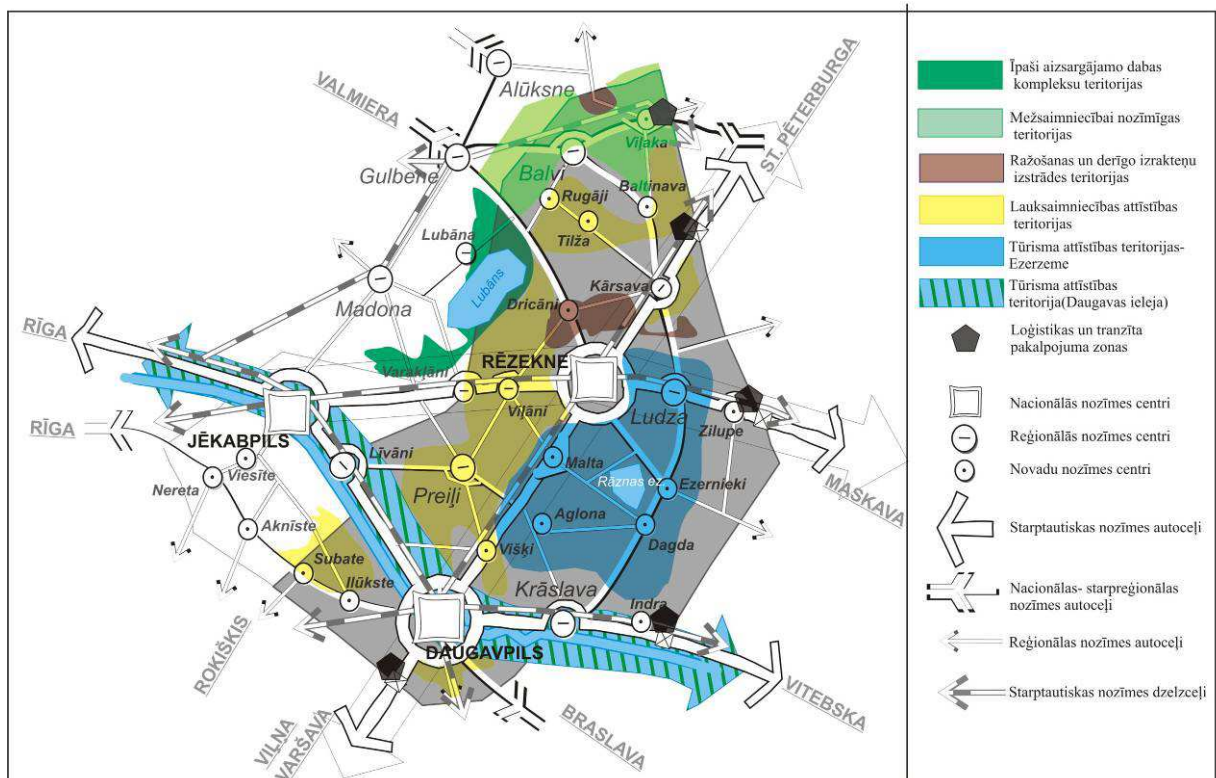
Riebiņu novada teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar Latgales reģiona teritorijas plānojumā noteiktajiem attīstības virzieniem un vadlīnijām, kā arī ievēroti izvirzītie nosacījumi pašvaldību teritorijas plānojuma izstrādei.

Latgales reģiona teritorijas plānojuma 2006.–2026.gadam kontekstā, Riebiņu novads atrodas starp galvenajiem reģiona nozīmes attīstības centriem – Daugavpili, Rēzekni, Jēkabpili.

Reģiona telpiskās attīstības kontekstā Riebiņu novada ziemeļu daļa iekļaujas reģionam nozīmīgāko lauksaimniecības teritoriju daļā, bet novada dienvidaustrumu daļa – tūrisma attīstības potenciāla Ezerzemes - daļā.

Novada teritoriju šķērso starptautiskas nozīmes autoceļš un dzelzceļš.

3.att. Latgales reģiona vēlamā atvērta telpas struktūra¹⁰

¹⁰ Latgales reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026. gadam, stājās spēkā 2007. gada 17. oktobrī

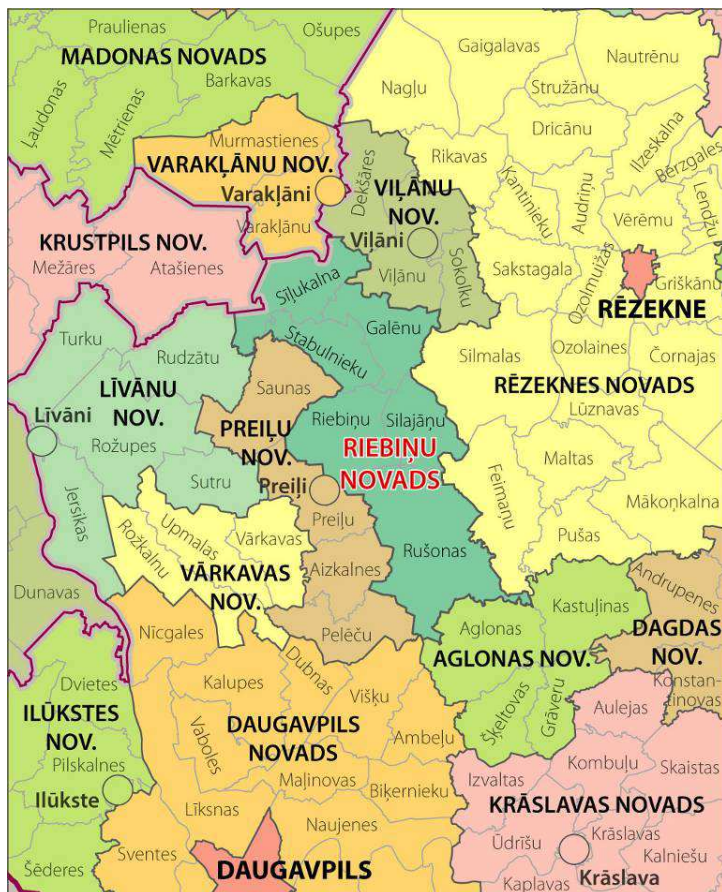

Apkārtējo novadu plānošanas situācija

Riebiņu novads robežojas ar Preiļu, Rēzeknes, Viļānu, Varakļānu, Krustpils, Aglonas un Daugavpils novadiem.

Riebiņu novada teritorija plānojums izstrādāts ņemot vērā kaimiņu novadu teritoriju plānojumus.

4.att. Kaimiņu pašvaldības

Kaimiņu pašvaldību teritoriju plānojumi un funkcionālais zonējums pierobežas teritorijās:

Preiļu novada teritorijas plānojumam 2002.–2014.gadam ir izstrādāti grozījumi (apstiprināti 2011.gada 15. martā), nosakot plānojuma darbības termiņu līdz 2015. gadam Teritorijās, kas robežojas ar Riebiņu novadu, ir noteiktas galvenokārt lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās funkcionālās zonas.

Preiļu pilsētas teritorijas plānojumā zona, kas sakrīt ar Riebiņu novada robežu, plānota kā tehnisko objektu apbūves teritorija, daļa teritorijas plānota, kā dabas teritorija, bet dienvidaustrumu daļā tā sakrīt ar ielu, laukumu un ceļu apbūvi – Kalnu ielu, kas kalpo par pilsētas ventera apvedceļu.

Krustpils novada teritorijas plānojums ir apstiprināts 2000. gada 16. septembrī. Novada teritorijas plānojums apvieno

iepriekš izstrādātos pagastu teritorijas plānojumus. Riebiņu novads robežojas ar Krustpils novada Atašienes pagastu, tāpēc Riebiņu novada teritorijas plānojuma izstrādē ir saistošs Atašienes pagasta teritorijas plānojums 2007. – 2019. gadam. Novadu robeža šķērso valsts nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju „Lielais Pelečāres purvs”, kuram nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Rēzeknes novada Feimaņu pagasta un Riebiņu novada robežas sakrīt gan ar lauksaimniecībā, gan mežsaimniecībā izmantojamo zemju platībām, kā arī Feimaņu, Zolvas un Rušonas ezera piekrastēm. Tāpēc ir būtiski konstatēt esošās un plānotās teritorijas izmantošanas iespējas ezeru piekrastēs, kā arī to apsaimniekošanas stratēģijas. Gar Feimaņu ezera ziemeļu piekrasti, kas sakrīt ar Riebiņu novada robežu, Zolvas (Zolvju) ezera ziemeļu piekrasti un Rušonas ezera Ziemeļaustrumu piekrasti plānotas tūrisma attīstības un rekreācijas teritorijas, kurās ietilpst savrupmājas, dārzi, parki, skvēri, tūrisma infrastruktūra, laivu un jahtu piestātnes, inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti u.c. objekti, kas saistīti ar šo teritoriju attīstību. Tādu pašu funkciju teritorijas plānots attīstīt Rušona ezera dienvidu piekrastē Jaunaglonas apkārtnē, kā arī uz austrumiem no Bērzgales, kas paredzēta Aglonas pagasta teritorijas plānojumā 2006. – 2015. gadam. 2012.gadā Rēzeknes novadam uzsākta jauna teritorijas plānojuma izstrāde..

I daļa. TERITORIJAS PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

1.1. Dabas apstākļi

1.1.1. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija

Riebiņu novada teritorijas ģeoloģisko uzbūvi, līdzīgi kā pārējā Latvijas teritorijā, nosaka tās ģeogrāfiskais novietojums uz Austrumeiropas platformas ziemeļu daļas. Teritorijas vertikālā ģeoloģiskā griezumā izdalāmas divas galvenās sastāvdaļas: kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega. Pamatklintāju veido Arhaja un Protozoja ērās veidojušies granīti un gneisi. Pamatklintāju klāj pamatiežu slānis, kurš sastāv no augšdevona karbonātiežiem. Pamatiežu virsmu novada Z daļā veido augšdevona Pļaviņu svītas dolomīti un dolomītmerģeļi ar mālu starpkārtām, novada vidusdaļā – Gaujas – Amatas svītas smilšakmeņi un aleirolīti. To virsmas augstums pārsvarā ir 100- 120 m v.j.l., bet dienvidrietumu stūrī tas pazeminās līdz 60 - 80 m v.j.l. Pamatiežu slānis zemes virspusē neatsedzas. Tos klāj kvartāra nogulumu sega, galvenokārt glaciģēnie un fluvioglaciālie, retāk limnoglaciālie nogulumi. Kvartāra nogulumu segas biezums mainās no 10 – 15 metru līdz vairākiem desmitiem metru. Pļaviņu svītas dolomītu klātbūtne pamatiežos novada Z daļā nosaka to, ka tajā var veidoties slēgtas pazemes karsta formas (kavernes un dobumi).

Lielākā daļa Riebiņu novada teritorijas atrodas Latgales augstienē Feimaņu paugurainē, kur augšējo kvartāra nogulumu kārtu veido morēnās smilšmāls un mālsmilts. Šie nogulumi ir ūdeni vāji caurlaidīgi, bet atkarībā no smilts un grants daudzuma tajos, ūdenscaurlaidība palielinās. Ledāju kušanas ūdeņu veidotie nogulumi jeb fluvioglaciālie nogulumi (dažāda raupjuma smilts, grants un smilts – grants materiāls) sastopami Latgales augstienes Rietumu nogāzē posmā Riebiņi – Preiļi – Pelēči, kur tie veido 2 – 2,5 km platu joslu. Otrs lielākais fluvioglaciālo nogulumu izplatības iecirknis atrodas Cīrišu un Rušona ezera apkārtnē. Šajās teritorijās izvietotas lielākās novada derīgo izrakteņu atradnes – Riebiņu, Rušonas un Stabulnieku pagastos. Maltas pazeminājumā, kas aptuveni sakrīt ar Galēnu un Stabulnieku pagastu teritorijām, kvartāra nogulumu segu veido glaciģēnie (smilšmāls un mālsmilts), fluvioglaciālie (grants un smilts) un vietām arī limnoglaciālie (smakla smilts un aleirtīts) nogulumi. Kvartāra segas biezums palielinās virzienā no ziemeļrietumiem uz dienvidaustrumiem.¹¹

1.1.2. Reljefs, mūsdienu ģeoloģiskie procesi

Riebiņu novads atrodas daļēji Latgales augstienē (Rušonas un Silajāņu pagasts, daļa Riebiņu pagasta) un Austrumlatvijas zemienes Jersikas līdzenumā (Sīļukalna un Stabulnieku pagasts, daļa Galēnu un Riebiņu pagasta). Latgales augstieni veido Feimaņu morēnpaguraine un Maltas pazeminājums, kas R, Z un ZA nogāzē robežojas ar Austrumlatvijas zemienes Jersikas līdzenumu un Mudavas zemieni.¹² Latgales augstienē ir izteikti pauguraina reljefa lielforma, kuras pamatā ir neviendabīgs subkvartārās virsas pacēlums. Bet Austrumlatvijas zemienei raksturīgi viļņoti un plakani līdzenumi. Reljefs ir saposmots ar dažādas formas un augstumu pauguriem un pauguru grēdām, kuras mijas ar atsevišķiem nelieliem līdzenuma iecirkņiem. Lielākās ieplakas aizņem ezeri, bet novada ziemeļu daļā – purvi un mitraines.

Līdzenākā Riebiņu novada teritorijas daļa ir raksturojama kā lēzeni viļņota, virs līdzenuma vietām paceļas zemi (4 – 5 vai nedaudz vairāk metru) lēzeni, pārsvarā garenas formas pauguri. Plašos pazeminājumus aizņem purvi vai ezeri. Līdzenuma lielākajā daļā virsmas absolūtās atzīmes ir vidēji 100 m v.j.l. Virzienā uz Dienvidrietumiem augstuma atzīmes pieaug līdz 110 – 115 m v.j.l. Absolūtie augstumi pieaug Austrumu un Dienvidaustrumu virzienā no 120 m v.j.l. tās nomalē, vidusdaļā 150 – 155 m un 170 – 180 m (dažviet līdz 190 – 195m). Maksimālā augstuma atzīme – 195,4 m v.j.l.¹³

Starppauguru ieplakām bieži nav dabiska notece, kas novadā veicina mitru un pārmitru teritoriju veidošanos un pārpurvošanās procesus.

¹¹ Brangulis A.J., Kuršs V., Misāns J., Stinkulis Ģ. 1998. Latvijas ģeoloģija. Rīga, VĢD.

¹² Turlajs, J. 2009. Latvijas fiziogēogrāfiskā rajonēšana. Latvijas ģeogrāfijas atlants. Rīga. Karšu izdevniecība „Jāņa sēta”

¹³ Turlajs, J. 2009. Latvijas ģeogrāfijas atlants. Rīga. Karšu izdevniecība „Jāņa sēta”

1.1.3. Augsnes

Paugurainā reljefā raksturīga liela augšņu tipu daudzveidība, pārsvarā vidēji vai vāji podzolētās un erodētās velēnu podzolaugšnes, pazeminājumos – glejotās un pat purva augšnes. Izplatītas vidēji iekultivētas, vāji un vidēji erodētās velēnu podzolaugšnes, ko ūdensšķirtņu rajonos nomaina velēnu glejaugšnes un purvu augšnes. Eolajos smiltajos un senajās deltās tipiskās podzolaugšnes un stipri erodētās velēnu podzolaugšnes.

1.1.4. Klimats

Riebiņu novads ietilpst Dienvidaustrumlatvijas klimatiskajā rajonā. Klimats novada teritorijā ir kontinentālākais Latvijā, ar aukstu ziemu un noturīgu sniega segu. Arktiskais jūras gaiss ieplūst ar ZR un ZA vējiem, kas pavasarī un rudenī atnes lietusgāzes, sniegu, bet ziemā aukstu un apmākušos laiku. Arktiskās kontinentālās ZA vēju nestās gaisa masas skar Riebiņu novada teritoriju, tāpēc ziemās nereti tas rada temperatūras pazemināšanos līdz pat -30°C (vidējā gaisa temperatūra -7°C), bet vēlu pavasarī un agri rudenī salnas. Vasarā šīs gaisa masas Latviju nesasniedz, vasarā pārsvarā valda tropiskās kontinentālās gaisa masas, tās atplūst no Vidusāzijas. Tad ir ilgstoši sauss un karsts laiks, gaisa temperatūra mēdz pārsniegt $+30^{\circ}\text{C}$ (vidējā gaisa temperatūra $+19^{\circ}\text{C}$).

Veģetācijas periods, tāpat kā visā Latvijas teritorijā, sākas aprīļa vidū un ilgst 180 – 200 dienas, augu aktīvās augšanas un bezsala periods ir 135 – 140 dienas. Nokrišņi iespējami bieži (175 – 185 mm gadā). Tie biežāk ir rudenī un ziemā, retāk pavasarī un vasaras sākumā. Vasarā tie ir intensīvāki un var nolīst līdz 60 – 80mm, Feimaņu paugurainē vidēji gadā nolīst līdz 100 mm. Ziemā nokrišņi ir ilgstošāki. Sniega sega var sasniegt 30 – 60cm biezumu. Dienu skaits ar pastāvīgu sniega segu svārstās no 100 – 110 dienām. Augšnes sasalums sasniedz 60 cm, ļoti bargās ziemās 100 – 150 cm dziļumā¹⁴. Riebiņu novads pēc agroklimatiskā dalījuma ietilpst mitrajā kontinentālajā agroklimatiskā rajona mēreni siltajā (Austrumlatvijas zemienes) apakšrajonā un siltajā apakšrajonā (Latgales augstiene).

1.1.5. Hidrogrāfiskais tīkls

Novada hidrogrāfisko tīklu veido Daugavas upju baseina apgabala upes Malta, Feimanka, Oša, Jaša, Rušenīca, Malmute, Sauna un šo upju pietekas, 32 ezeri un meliorācijas sistēmas. *Detalizētu informāciju par virszemes ūdeņiem skatīt sadaļā „Virszemes ūdeņi”. Detalizēts ūdeņu kvalitātes raksturojums sniegts sējumā „Vides pārskats”.*

1.2. Dabas resursi

1.2.1. Meži un purvi

Meža teritorijas Riebiņu novadā aizņem 32,7% no kopējās novada teritorijas jeb 20538,7 ha. Visvairāk mežu teritorijas ir Rušonas pagastā – 8208,5 ha, bet vismazāk Stabulnieku pagastā – 1709,2 ha.¹⁵

Saskaņā ar VZD Latvijas Republikas administratīvo un teritoriālo vienību zemes pārskatu uz 2010. gada 1. janvāri, fiziskām personām piederēja 12010,1 ha meža zemju, juridiskām personām – 1149,9 ha. AS "Latvijas Valsts meži" Dienvidlatgales mežsaimniecība, Preiļu iecirknis apsaimnieko 6198,2 ha valstij piederošo mežu. Riebiņu novada pašvaldībai pieder salīdzinoši maz mežu 1,8 % jeb 372,1 ha.¹⁶

¹⁴ Latvijas klimatiskie raksturojumi, meteoroloģiskie apstākļi Latvijā. VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, <http://www.meteo.lv/public/27818.html>

¹⁵ Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats uz 2010. gada 1. janvāri. Valsts zemes dienests, <http://www.vzd.gov.lv>

¹⁶ Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats uz 2010. gada 1. janvāri. Valsts zemes dienests, <http://www.vzd.gov.lv>

1.tab. Meža zemju īpatsvars Riebiņu novada pagastos

Pagasts	Meži, ha	Meža zemju īpatsvars pagasta teritorijā, %
Galēnu	2170,8	26,1
Riebiņu	2728,3	24,4
Rušonas	8208,5	39,7
Silajāņu	2479,2	34,4
Sīļukalna	3242,7	33,8
Stabulnieku	1709,2	24,6
Kopā novadā	20538,7	32,7

Riebiņu novads atrodas mērenās klimata joslas jaukto mežu dabas zonā, tāpēc te ir raksturīga gan skujkoku, gan platlapju veģetācija un pārstāvēti daudzi meža augšanas apstākļu tipi - sausie meži: sils, mētrājs, lāns, damaksnis, vēris, gārša; meži slapjās kūdras augsnēs, meži slapjās minerālaugsnēs – slapjais mētrājs, slapjais damaksnis, slapjais vēris, slapjā gārša. Dominējošas koku sugas mežā ir bērzs, priede un egle, kā arī baltalksnis, melnalksnis. Pārējo sugu mežu (ozols, osis, liepa un vītols) īpatsvars ir mazāks par 1%.

Purvu teritorijas Riebiņu novadā aizņem vairāk kā 3124 ha. Lielākie purvu masīvi atrodas Z daļā, Sīļukalna pagasta teritorijā: daļa Lielā Pelečāres purvs (*detalizēts ĪADT raksturojums sniegts 1.4. sadaļā „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti” un sējumā „Vides pārskats”*), Aklais purvs; Purmaļu purvs (uz Silajāņu un Galēnu pagastu robežas), kā arī vairākas purvainas teritorijas Sondoros un Sūnās.

Turpmākās attīstības priekšnoteikumi

- *Meži ir viens no nozīmīgākajiem novada attīstības resursiem, kas pamato mežsaimniecības un kokapstrādes nozaru attīstības iespējas, kā arī iespējas tūrisma attīstībai; nodrošina medību, ogošanas un sēņošanas iespējas.*
- *Meža apsaimniekošanā ievēro meža nozares u.c. LR normatīvos aktus: LR 24.02.2000. likumā "Meža likums", LR likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", LR 16.03.2000. likumā „Sugu un biotopu aizsardzības likums", LR 05.02.1997. likumā "Aizsargjoslu likums", kā arī LR Ministru kabineta noteikumos Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi" noteiktās vides aizsardzības prasības u.c.*
- *Mežu teritorijās esošos dabas aizsardzības objektus un robežas precizē Valsts meža dienesta Dienvidlatgales virsmežniecība, kura uztur un kārto Meža valsts reģistru.*
- *Meža teritoriju pilnvērtīgas izmantošanas nodrošināšanai Riebiņu novada teritorijas plānojumā netiek noteikti ierobežojumi infrastruktūras (ceļu, tiltu u.c. infrastruktūras objekti), un tūrisma un rekreācijas objektu izveidei, kā arī derīgo izrakteņu ieguvei. Meža transformēšana veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.*
- *LVM valsts mežu zemju platībās ir atļauta un netiek izvirzīti papildus nosacījumi esošo meža ceļu un brauktuvju ikdienas un periodiskai uzturēšanai un ceļu rekonstrukcijai, izvērtējot konkrēto apstākļu nepieciešamību, darbus veicot likumā noteiktā kārtībā.*
- *Derīgo izrakteņu ieguve ir atļauta arī gadījumā, ja derīgo izrakteņu atradnes nav uzrādītas teritorijas plānojuma grafiskajā daļā, ievērojot normatīvajos aktos paredzēto kārtību un veicot normatīvajos aktos noteiktās darbības, tai skaitā saņemot Dabas resursu lietošanas atļauju, veicot zemes transformāciju.*

- Novada interesēs ir esošo LVM teritorijā izveidoto atpūtas vietu (atpūtas vieta Zolvas krasts (278.kv. 1. nog., zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 76700100036) un atpūtas vieta Rušenicas pilskalns (282. Kv. 6.nog. zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 76700100037) uzturēšana un publiskās pieejamības nodrošināšana arī turpmāk; sadarbība jaunu atpūtas vietu izveidē.
- Purvu teritorijās, kur to izmantošanu neierobežo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības ierobežojumi, papildus tradicionālajiem izmantošanas veidiem ir atļauta arī kultivēto ogu audzēšana, mežsaimnieciskā izmantošana, derīgo izrakteņu izpēte un ieguve, ar purva izmantošanu saistītas infrastruktūras izbūve.
- Purvu ekosistēmas nodrošināšanai, Aizsargjoslu likumā noteiktās aizsargjoslas ap purviem precizējamas un apstiprināmas Valsts mežu dienestā konkrēto meža apsaimniekošanas plānu saskaņošanas ietvaros, ņemot vērā detalizētu un aktuālu informāciju par purvu platībām, kas tiek precizēta katra konkrētā meža īpašuma inventarizācijas laikā.
- Jebkādas darbības teritorijās, kas ietekmē LVM apsaimniekojamo teritoriju, mežaudzes vai ainas stāvokli tajā, saskaņojamas ar AS "Latvijas valsts meži".

1.2.2. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes, meliorācija

Riebiņu novadā kopumā lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem 29846,4 ha, jeb 47,6% no novada kopējās platības, t.sk. 21938 ha aramzemes. Saskaņā ar VZD Latvijas Republikas administratīvo un teritoriālo vienību zemes pārskatu uz 2010. gada 1. janvāri Riebiņu novadā 22403,6 ha lauksaimniecības zemju piederēja fiziskām personām, turpretim juridiskām personām – 2353,5 ha zemju, pašvaldībai – 121,2 ha, bet valstij un valsts institūcijām – 127,1 ha zemju.¹⁷

Lielākais īpatsvars lauksaimniecībā izmantojamo zemju ir koncentrētas Riebiņu, Silajāņu, Galēnu un Stabulnieku pagastos.

Pēc meliorācijas kadastra datiem Riebiņu novadā 27,7% no kopējās novada teritorijas jeb 17389 ha aizņem meliorētās lauksaimniecībā izmantotās teritorijas. Novadā atrodas 18 valsts nozīmes ūdensnotekas.

2.tab. Lauksaimniecībā izmantoto un meliorēto platību īpatsvars Riebiņu novadā pa pagastiem

Pagasts	Platība, ha	LIZ, ha	LIZ īpatsvars, %	Meliorētas LIZ izmantojamā platība, ha	Meliorēto LIZ īpatsvars no kopējās teritorijas, %
Galēnu	8101,1	4770,9	58,9	3105	38,3
Riebiņu	10972	6642,7	60,5	4717	43,0
Rušonas	20547,1	6591,2	32,1	1887	9,2
Silajāņu	7015,3	3667,9	52,3	1899	27,1
Sīļukalna	9420,5	3891,8	41,3	2308	24,5
Stabulnieku	6699,8	4282,0	63,9	3473	51,8
Kopā novadā	62755,8	29846,4	47,6	17389	27,7

¹⁷Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats uz 2010. gada 1. janvāri. Valsts zemes dienests, <http://www.vzd.gov.lv>

3.tab. Valsts nozīmes ūdensnotekas

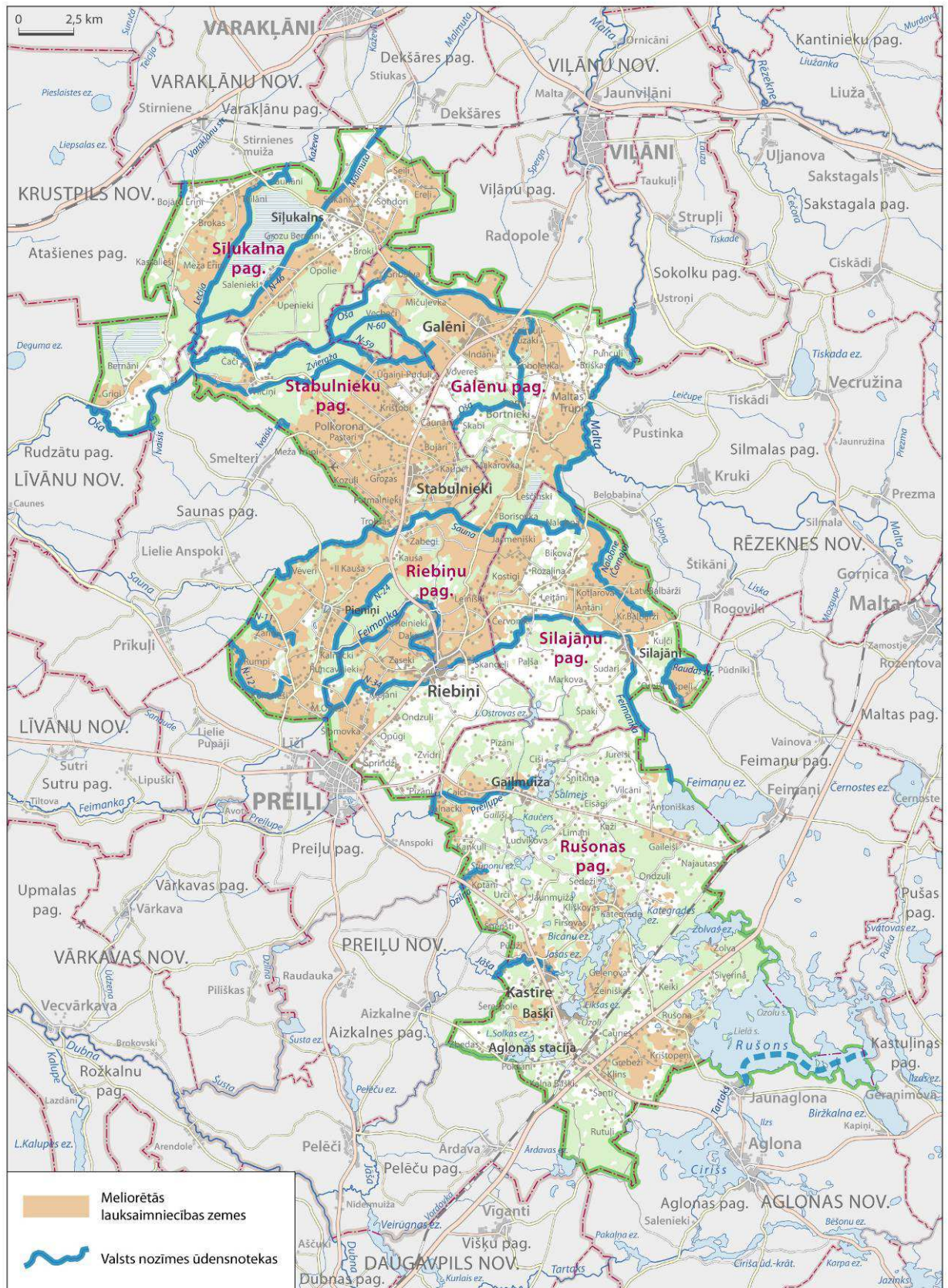
Ūdensnotekas nosaukums	ŪSIK kods	Kopējais garums (km)	Regulētā posma garums (km)
Sauna	43226:01	30,332	28,79
Lecija	43228:01	11,007	11,007
N-46	432282:01	7,897	7,897
N-11	4322662:01	9,991	9,991
N-12	43226622:01	6,794	6,794
Oša	4322:01	63,135	56,096
Zvergža	432274:01	9,508	9,508
Ivaisis	432272:01	11,767	11,767
N-59	4322922:01	5,379	5,379
N-60	432292:01	5,866	5,866
Feimanka	4324:01	68,167	59,669
Preiļupe	43244:01	21,294	9,097
Čornoja	428234:01	11,720	7,700
N-24	43248:01	5,051	5,051
N-34	43246:01	5,472	5,472
Dzilna	4325632:01	18,117	5,264
Jaša	43258:01	33,728	5,422
Malta	4282:01	110,42	0,00
Kopā		444,645	250,773

Turpmākās attīstības priekšnoteikumi

- Riebiņu novadā nav konstatētas nacionālās nozīmības kritērijiem atbilstošas lauksaimniecībā izmantojamo zemju teritorijas.
- Teritorijas ekonomisko aktivitāšu veicināšanai plānojumā netiek noteikti ierobežojumi LIZ zemju izmantošanai kā lauksaimnieciskiem mērķiem, tā citai saimnieciskai darbībai, ciktāl tas nepasliktina blakusesošo nekustamo īpašumu izmantošanas iespējas.
- Meliorēto LIZ īpašniekiem jānodrošina Meliorācijas likumā, 2010.gada 3.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.714 „Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi”, Aizsargjoslu likumā u.c. normatīvajos aktos noteiktās prasības un nosacījumi meliorēto zemju un meliorācijas sistēmu uzturēšanā un ekspluatācijā, t.sk:
  - meliorācijas sistēmu izmanto atbilstoši paredzētajam mērķim, kopj un saglabā tā, lai tās darbība nodrošinātu zemes ilgtspējīgu izmantošanu, nepasliktinot citu zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju zemes izmantošanas iespējas un meliorācijas sistēmas darbību;
  - ap meliorācijas būvēm un ierīcēm ievēro Aizsargjoslu likumā noteiktās ekspluatācijas aizsargjoslas. Aizsargjoslā ap valsts un valsts nozīmes meliorācijas būvēm un ierīcēm aizliegts atstāt augošus krūmus un kokus, ja tie traucē veikt meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju ekspluatācijas un uzturēšanas darbus, kā arī renovācijas vai rekonstrukcijas būvdarbus. Citi aprobežojumi iekļauti Aizsargjoslu likuma 47.pantā
- Būvju un inženierkomunikāciju būvniecībai (izņemot vienkāršotu rekonstrukciju un vienkāršotu renovāciju), pārvietošanai un rekonstrukcijai, kā arī derīgo izrakteņu ieguvei un meža ieaudzēšanai meliorētajā zemē, ekspluatācijas aizsargjoslās ap meliorācijas būvēm un ierīcēm vai vietās, kur tas var ietekmēt meliorācijas sistēmas darbību, nepieciešami valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” izdoti tehniskie noteikumi.

Valsts nozīmes ūdensnotekas un to ekspluatācijas aizsargjoslas (10 m platumā uz katru pusi) atspoguļotas grafiskās daļas kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”.

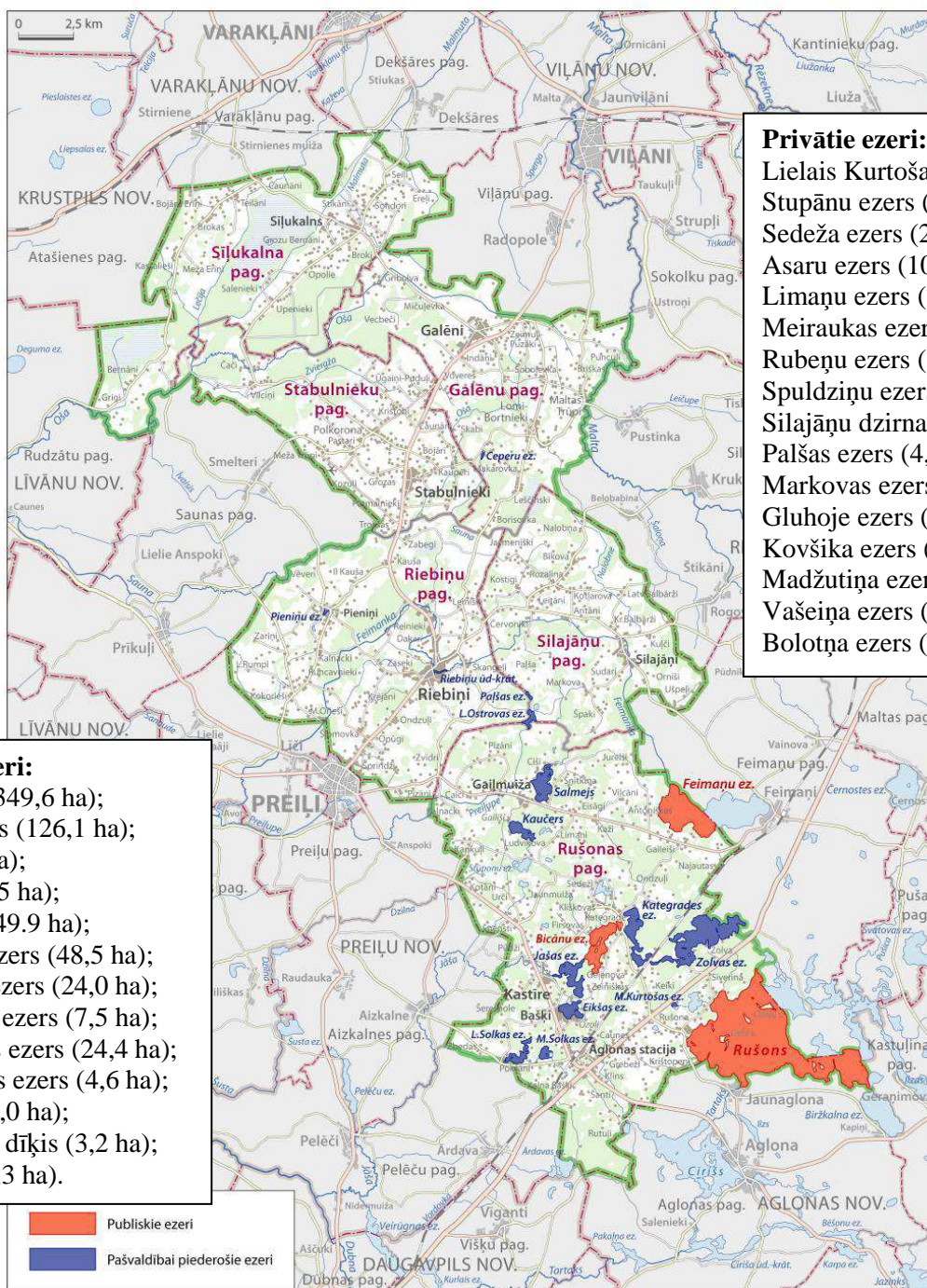
5.att. Meliorēto zemju un valsts nozīmes ūdensnoteku izvietojums

1.2.3. Virszemes ūdeņi

Virszemes ūdeņi Riebiņu novadā aizņem gandrīz 7% no novada kopējās teritorijas. Riebiņu novada upes un ezeri atbilstoši Latvijas teritorijas iedalījumam upju baseinu apgabalos¹⁸ atrodas Daugavas upes baseina apgabalā. Novada upes ir līdzenumu upes ar platām, lēzenām ielejām un zemiem krastiem. Nozīmīgākās upes ir Malta, Feimanka, Oša, kā arī Malmuta un Sauna. Novads ir bagāts ar ezeriem. Tā teritorijā atrodas 32 ezeri. Lielākie no tiem ir Rušona ezers, kura kopējā patība ir 2373,0 ha un tajā ir 18 salas (Rušonas pagastā atrodas 1803,9 ha ezera teritorijas un 12 salas), Zolvas ezers (364,7 ha), Salmeja ezers (104,3 ha) un Jašezers (107,6 ha).¹⁹ Riebiņu novada pašvaldībai pieder 13 ezeri un ūdenstilpes, privātīpašumā ir 18 ūdenstilpes.

6.att. Ezeri Riebiņu novadā

Privātie ezeri:

Lielais Kurtoša ezers (48,8 ha);
 Stupāņu ezers (32,0 ha);
 Sedeža ezers (27,1 ha);
 Asaru ezers (10,4 ha);
 Limaņu ezers (7,2 ha);
 Meiraukas ezers (5,2 ha);
 Rubeņu ezers (5,1 ha);
 Spuldziņu ezers (4,4 ha);
 Silajāņu dzirnavezers (4,3 ha);
 Paļšas ezers (4,3 ha);
 Markovas ezers (2,5 ha);
 Gluhoje ezers (2,0 ha);
 Kovšika ezers (1,8 ha);
 Madžutiņa ezers (1,6 ha);
 Vašeīņa ezers (1,5 ha);
 Bolotņa ezers (1,0 ha)

Pašvaldības ezeri:

Zolvu ((Zalvu) 349,6 ha);
 Kategrades ezers (126,1 ha);
 Jašezers (90,0 ha);
 Eikša ezers (57,5 ha);
 Kaučera ezers (49,9 ha);
 Lielais Solkas ezers (48,5 ha);
 Mazais Solkas ezers (24,0 ha);
 Mazais Kurtoša ezers (7,5 ha);
 Lielais Ostrovas ezers (24,4 ha);
 Mazais Ostrovas ezers (4,6 ha);
 Pieniņu ezers (3,0 ha);
 Feimankas upes dīķis (3,2 ha);
 Ceperu ezers (2,3 ha).

Publiskie ezeri
 Pašvaldībai piederšie ezeri

¹⁸ Noteikts Ūdens apsaimniekošanas likumā.

¹⁹ „Latvijas ezeri”, datubāze, www.ezeri.lv

Saskaņā ar LR Civillikuma Trešās daļas Lietu tiesības 1102. panta nosacījumiem un tā 1. pielikumā ietvertu publisko upju un ezeru sarakstu Riebiņu novadā publiskie ūdeņi ir Bicāņu ezers (Bicāņu, Gelenovas ezers, platība 1,5 km², Feimaņu ezers (platība 6,3 km²) un Rušonas ezers, (platība 23.7 km²). Novada upēm nav noteikts publisko ūdeņu statuss.

Saskaņā ar LR Civillikuma Trešās daļas Lietu tiesības 1115. panta nosacījumiem un tā 2. pielikumā noteikto zvejas tiesības valstij pieder Jāšezerā, Eikša, Kategradas, Kaučera, Lielajā Kurtaša, Lielajā Salkas, Mazajā Salkas, Salmeja ezeros, kuri atrodas Rušonas pagastā.

7.att. Virszemes ūdensobjekti un to tiešie sateces baseini

Saskaņā ar upju sateces baseinu iedalījumu apsaimniekošanas vienībās - virszemes ūdensobjektos²⁰ (turpmāk VŪO) novadā atrodas divpadsmit Daugavas baseina apgabala VŪO: četri upju ūdensobjekti - Feimanka (D480SP), Jaša (D483), Oša (D478SP), un Malta (D459), astoņi ezeru ūdensobjekti - Salmejs (E110), Feimaņu ezers (E111), Eikša ezers (E114), Jašezers (E115), Zalvu (Zolvu) ezers (E118), Bicānu ezers (E121), Kategradas ezers (E122) un Rušons (E132). Bez tam novadā izvietojas divu upju ūdensobjektu - Tartaks (D484) un Meirānu kanāls (D441SP) tiešo sateces baseinu daļas, savukārt Ārdavas ezers (E120), kurš atrodas Preiļu novadā robežojas ar Riebiņu novada teritoriju²¹.

Novadā nav Ministru kabineta noteikumos Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” (10.01.2012.) iekļautu peldvietu. Daugavas upju baseina apgabala plānā 2010. – 2015. gadam kā peldūdeņi ir atzīmēti daudzi novada ezeri, kā arī upes. Novadā nav ierīkotas un labiekārtotas peldvietas.

Saskaņā ar 2002. gada 15. janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 27 „Par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādus mehāniskus šķēršļus” nosacījumiem, Feimanka un Oša ir noteiktas kā upes, uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā ir aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādus mehāniskus šķēršļus.

Rušona ezers, kura daļa atrodas Riebiņu novada Rušonas pagasta teritorijā ir iekļauts 2001.gada 12.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.549 „Noteikumi par ūdens objektiem, kuru hidroloģiskais režīms ir regulējams ar hidrotehniskajām būvēm” pielikumā, kas nosaka, ka Rušonas ezers ir ūdensobjekts, kura hidroloģiskais režīms ir regulējams ar hidrotehniskajām būvēm un tam ir izstrādājami ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi plūdu novēršanai. Teritorijas plānojuma ieviešanas laikā Riebiņu novada pašvaldībai ir jāsadarbojas ar kaimiņos esošajām pašvaldībām: Aglonas novada un Rēzeknes novada domi par iepriekšminēto Ministru kabineta noteikto prasību nodrošināšanu.

Ezeri, kuriem ir noteikts publisko ūdeņus statuss vai kuri pieder pašvaldībai visi atrodas Rušonas pagastā. Novada ezeri, īpaši publiskie ūdeņi un pašvaldībai piederošie ezeri, ir viens no nozīmīgākajiem rekreācijas un tūrisma resursiem novadā.

1.2.4. Derīgie izrakteņi

Riebiņu novada ģeoloģiskā struktūra nosaka to, ka tas ir bagāts ar derīgajiem izrakteņiem. Tajā atrodas trīsdesmit astoņas derīgo izrakteņu – būvmateriālu (dolomīta, smilts, grants) atradnes²². Šo atradņu saraksts iekļauts 1. pielikumā. Vairums no tām ir izstrādātas vai ieguve tajās ir pārtraukta. Novada teritorijā nav valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradņu. Novadā nav Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrā reģistrētas kūdras atradnes. Sīļukalna pagastā Aklajā (Melnajā) purvā ir kūdras krājumi, kuri ir apzināti, kā prognozēto kūdras krājumu teritorija. 2010. gadā novadā derīgo izrakteņu izstrāde notika septiņās, 2011. gadā – sešās atradnēs, no krājumu bilances 2011. gadā izslēgta smilts-grants, smilts atradne „Zabegi”. Informācija par 2011. gadā izmantošanā esošajām atradnēm informācija ir sniegta 4. tabulā.

²⁰ Iedalījums virszemes ūdensobjektos atbilstoši MK noteikumi Nr.858 „Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību” (19.10.2004.) prasībām.

²¹ ŪO un to tiešo sateces baseinu izvietojums Riebiņu novadā parādīts attēlā, informācija par ūdensobjektu tipiem, izvietojumu novada teritoriālajās daļās un LR “Ūdens apsaimniekošanas likumā” noteiktajās aizsargājamās teritorijās (Riebiņu novadā sastopamās - ūdeņi ĪADT, peldvietas un peldūdeņi, prioritārie zivju ūdeņi) apkopota pielikumā.

²² Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”

4. tab. 2011. gadā izmantojamās novada derīgo izrakteņu atradnes un to krājumi²³

Pagasts	Atradne	Derīgo izrakteņu		Akceptētie krājumi 2011. gada 01. janvārī, tūkst. m ³
		veids	izmantošana	
Sīļukalna pag.	Sīļukalns II	dolomīts	Šķembām, dolomīta miltiem	A - 177,87 N - 34,70
Rušonas pag.	Kankuļi – 1980.g.	Smilts – grants, smilts	Ceļu būvei	Smilts - grants A - 53,89 Smilts A – 484,85
Rušonas pag.	Rutuļi I	Smilts – grants, smilts	Būvniecībai, ceļu būvei	Smilts - grants A - 121,56 Smilts A – 290,72
Riebiņu pag.	Skangeļi (Riebiņi)	Smilts – grants, smilts	Būvniecībai, ceļu būvei	Smilts - grants A – 1644,91 N – 3646,70 Smilts A – 317,00
Rušonas pag.	Zīlāni – 1991./99.g.	Smilts – grants, smilts	Būvniecībai, ceļu būvei	Smilts – grants A – 108,80 Smilts A - 78,38
Rušonas pag.	Zīlāni – 1998. g.	Smilts – grants, smilts	Būvniecībai, ceļu būvei	Smilts – grants A – 103,70 Smilts A – 323,22

Atbilstoši 2006. gada 19. septembra Ministru kabineta noteikumos Nr. 779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” noteiktajam:

- A kategorijas krājumi ir izpētītie derīgo izrakteņu krājumi. Izpētīto derīgo izrakteņu krājumu detalitāte (ģeoloģisko, hidroģeoloģisko un inženierģeoloģisko apstākļu izpētes ticamības pakāpe) nodrošina racionālu derīgā izrakteņa ieguvi un izmantošanu, kā arī maksimāli iespējamo apkārtējās vides un zemes dzīļu aizsardzību no ieguves darbu negatīvas ietekmes.
- N kategorijas krājumi ir novērtētie derīgo izrakteņu krājumi. Šīs kategorijas derīgo izrakteņu krājumu robežas, iegulas apjoms un uzbūve noteikta, izmantojot nepilnīgus ģeoloģiskos un ģeofizikālos datus, kuri iegūti meklēšanas darbos vai nepietiekamā ģeoloģiskajā izpētē. Derīgo izrakteņu īpašības un kvalitāti, kā arī iegulas inženierģeoloģiskos un hidroģeoloģiskos apstākļus var raksturot pēc analogijas ar tuvākajā apkārtnē esošajām izpētītajām atradnēm;
- P kategorijas krājumi ir prognozētie derīgo izrakteņu resursi. Šo kategoriju piešķir derīgo izrakteņu resursiem, kuri aprēķināti, pamatojoties uz ģeoloģiskās kartēšanas, derīgo izrakteņu meklēšanas un citu ģeoloģisko pētījumu rezultātiem, kā arī teritorijās ar labvēlīgiem ģeoloģiskajiem priekšnoteikumiem attiecīgā derīgā izrakteņa ģenēzei apzinātie krājumi var būt novērtēti pēc analogijas ar citām tās pašas ģenēzes izpētītām atradnēm.

Derīgie izrakteņi galvenokārt tiek izmantoti saimnieciskām vajadzībām – ceļu remontiem, būvniecībai, lauksaimniecībā, rūpnieciskā ieguve nenotiek. Novada būvmaterāli ir izmantojami kā izejvielas būvniecībai, ceļu būvei un arī ceļu kaisīšanai ziemas periodā.

²³ Derīgo izrakteņu krājumu bilances par 2011. gadu, VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, Rīga, 2012.

1.2.5. Pazemes ūdeņi, to aizsargātība un kvantitatīvais stāvoklis

Pazemes ūdensobjekti, to aizsargātība un kvantitatīvais stāvoklis

Atbilstoši Latvijas teritorijas iedalījumam pazemes ūdensobjektos (PŪO)²⁴ Riebiņu novada teritorijas lielākā daļa atrodas pazemes ūdensobjektā D10, ziemeļaustrumu mala – D8. Pazemes ūdeņi barojas no nokrišņiem, kas izfiltrējas caur aerācijas zonu un pārplūst no augstāk iegulošiem ūdens horizontiem uz zemākiem. Barošanās apjomi ir atkarīgi no konkrētā teritorijā izplatītākajiem nogulumiem un to filtrācijas īpašībām. Pazemes ūdeņu barošanās veids ietekmē arī to dabisko aizsargātību pret piesārņojumu.

PŪO D10 aktīvās ūdens apmaiņas zonas biezums ziemeļaustrumu daļā, kur atrodas Riebiņu novads, ir no 270 līdz 375 m. PŪO D8 aktīvās ūdens apmaiņas zonas (saldūdeņus zonas) biezums ir robežās no 285 m (dienvidu daļā) līdz pat 375 - 475 m ziemeļrietumos.

Riebiņu novada teritorija pēc pazemes ūdeņu dabiskās aizsargātības lielākajā tās daļā tiek vērtēta kā zona ar vidēju piesārņojuma risku, jo tajā pārsvarā atrodas artēzisko ūdeņu tranzīta zonas. Nelielā teritorijā – Riebiņu pagasta dienvidrietumu un Rušonas pagasta ziemeļrietumu daļā ir viens artēzisko ūdeņu papildināšanās apgabals, kas šajā zonā nosaka pazemes ūdeņu augstu piesārņojuma risku²⁵.

Pazemes ūdeņi ir valsts nozīmes zemes dziļņu resurss²⁶.

Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010. – 2015. gadam (2009.), balstoties uz ilggadīgiem novērojumu datiem par pazemes ūdens līmeņiem, novērtēts, ka pazemes ūdensobjektu D10 un arī D8 kvantitatīvais stāvoklis ir labs. Tas nozīmē, ka pazemes ūdeņu ieguves apjoms nepārsniedz pieejamos pazemes ūdens resursus, pazemes ūdeņu līmeņa maiņas netraucē sasniegt noteiktos vides kvalitātes mērķus ar pazemes ūdensobjektiem saistītajos virszemes ūdensobjektos un nerada intrūzijas vai pazemes ūdeņu plūsmas maiņas draudus.

Urbumi

Saskaņā ar VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” informāciju²⁷ novadā ir 127 ūdensapgādes urbumi. Par lielāko daļu no tiem (123 urbumiem) VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” nav informācijas par to izmantošanu. Pēc pašvaldības informācijas atbildīgo dienestu sniegtās informācijas centralizētajā novada apdzīvoto vietu ūdensapgādē ir iesaistīti 10 urbumi, ūdenssaimniecības projektos sakārtoti 2 urbumi (Galēnos un Gaiļmuižā) un ierīkoti 4 jauni urbumi (2 – Riebiņos, 1, Galēnos un 1 Gaiļmuižā). Daļu novadā esošo urbumu (28) izmanto zemnieku saimniecības, bet lielākā daļa no tiem netiek izmantoti, ir neapsaimniekoti un rada pazemes ūdeņu piesārņošanas risku no virszemes avotiem. Teritorijas plānojuma ieviešanas laikā ir nepieciešams precizēt informāciju par neizmantoto urbumu turpmāko izmantošanas nepieciešamību. Lai novērstu pazemes ūdeņu piesārņošanu, ir jāveic to urbumu tamponēšana, kurus ir plānots slēgt. Kopš 2007. gada Riebiņu novadā ir veikta viena urbuma tamponēšana. Riebiņu novada Attīstības programmā vidēja termiņa prioritātes „Kvalitatīva dzīves vide un pamata infrastruktūras izveide” ietvaros kā viens no prioritārajiem pasākumiem ir plānota urbumu inventarizācija un risinājumu noteikšana turpmākai to izmantošanai. Pasākumu plānots realizēt laika posmā no 2012. – 2014.gadam.

Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām teritorijas plānojumā ir atspoguļotas atbilstoši urbumu apsaimniekotāju sniegtajai informācijai par centralizētai ūdensapgādei izmantotajiem urbumiem. Tās ir uzrādītas teritorijas plānojuma grafiskajā daļā, Riebiņu, Silajāņu, Sīļukalna, Galēnu, Stabulnieku, Gaiļmuižas, Kastīres, Bašķu un Kliškovas apdzīvoto vietu karšu fragmentos „Centralizētā ūdensapgāde un sadzīves kanalizācija” ar mēroga 1:10 000 noteiktību. Pārējiem ūdensapgādes urbumiem (līdz tamponēšanas pabeigšanai arī tiem urbumiem, kurus plānots likvidēt) ir jāievēro stingra režīma

²⁴ Artēziskā baseina daļas, kas ir hidrauliski izolētas viena no otras. Pazemes ūdensobjektu robežas horizontāli noteiktas pēc pazemes ūdensšķirtnēm, bet vertikāli – pēc ūdeņi vāji caurlaidīgiem slāņiem (reģionālajiem sprostslāņiem). Ūdensobjekti ir daudzslāņaini: katrā no tiem ietilpst vairāki ūdens horizonti, kurus vienu no otra atdala ūdeņi vāji caurlaidīgi ieži.

²⁵ Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010.gadā. Rīga: VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, 2011. un Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns. Pilnā versija. 3.pielikums. Rīga: VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, 2009.

²⁶ LR likums “Par zemes dziļēm”, 02.05.1996., ar grozījumiem, 01.01.2011. redakcija

²⁷ VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” 01.06.2011. vēstule Nr.4-6/778

aizsargjosla (vismaz 10m). Urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskās personas), aizsargjoslas nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana.

Dzeramā ūdensapgāde no pazemes ūdeņiem

Novada dzeramā ūdens apgādei tiek izmantoti Pļaviņu – Daugavas un Arukilas – Amatas pazemes ūdens horizontu ūdeņi (no dziļurbumiem) un gruntsūdeņi (no raktajām akām). Artēziskie ūdeņi ir viegli mineralizēti ūdeņi, kas satur sulfātu Ca un Mg tipa minerālus. Novada nodrošinājums ar dzeramo ūdeni ir pietiekams. Dzeramā ūdens kvalitāte atbilst obligātajām dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām, izņemot paaugstinātu dzelzs saturu, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskā kvalitāte. Lokāli lielu lietus ūdens gāžu periodos, pavasaros sniega ūdeņu kušanas ir iespējama rakto aku ūdeņu piesārņošana ar biogēnajām vielām.

Riebiņu novadā ūdeni iegūst tikai no pazemes ūdeņiem (5. tabula). Pazemes ūdeņu ieguve pēdējos sešos gados ir bijusi dažāda, mainoties pazemes ūdens ieguves apjomiem no 2007. līdz 2011. gadam no 149 līdz 105 tūkst. m³ gadā. Galēnu, Riebiņu, Rušonas un Stabulnieku pagastā 2010. gadā tiek 21 – 22 % pazemes ūdeņu no kopējā ieguves apjoma novadā. Mazāki ūdens apjomi tiek iegūti Stļukalna pagastā un Silajāņu pagastā – atbilstoši 1 % un 9 % no kopējiem apjomiem.

5. tab. Ūdens ieguves apjomi un ieguves vietu skaits Riebiņu novadā 2006. - 2011.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Gads	Ūdens ņemšana no dabīgiem avotiem, tūkst. m ³ /gadā					
	ņemts svaigais ūdens					Citi
	Kopā	Vietu skaits	t.sk. izmērīts	Virszemes	Pazemes	
2011.	117,297	10	117,297	0	117,297	0
2010.	105,302	10	105,302	0	105,302	0
2009.	139,778	11	139,778	0	139,778	0
2008.	142,988	10	142,988	0	121,712	0
2007.	149,218	5	149,218	0	133,103	16,115
2006.	118,118	5	118,118	0	101,543	16,575

Iegūtais pazemes ūdens novadā galvenokārt tiek izmantots komunālajām un sadzīves vajadzībām - pēdējos divos gados gandrīz 100 % apmērā (6. tabula).

Nozīmīgākais ūdens apgādes komunālo pakalpojumu sniedzējs novadā ir Riebiņu novada dome, kura nodrošina ūdensapgādi Riebiņos Dārza un Parka ielā, Kastīres ciemā, Galēnos, Silajāņos, Stabulnieku ciemā, Rušonas pagasta Gaiļmuižā un Bašķu ciemā. Bez tam dzeramo ūdeni sadzīves vajadzībām novadā iegūst arī SIA "Agrofirma "Turība". Ievērojot to, ka lielākais ūdens patēriņš novadā ir komunālajām vajadzībām, turpmāk novada attīstībā ir svarīgi nodrošināt kvalitatīva dzeramā ūdens sagatavošanu iedzīvotāju patēriņam, kas jau ir uzsākta īstenojot ūdenssaimniecības projektus Riebiņos, Gaiļmuižā un Galēnos.

6. tabula. Ūdens izmantošana Riebiņu novadā 2006. – 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Gads	Ūdens izmantošana, tūkst, m ³ /gadā				
	Kopā	tai skaitā:		Atgriezeniskās sistēmās	Ūdeņu zudumi
		ražošanas vajadzībām	komunālajām un sadzīves vajadzībām		
2010.	82,884	0,002	82,884	0	0
2009.	124,333	0,001	124,333	0	0
2008.	142,989	9,501	133,489	0	0
2007.	149,22	83,01	66,21	0	0
2006.	118,13	60,47	57,66	0	0

1.3. Vides kvalitāte²⁸**1.3.1. Gaisa kvalitāte**

Regulāri gaisa kvalitātes mērījumi novadā netiek veikti. Izvērtējot autotransporta intensitāti un stacionāro objektu radīto izmešu apjomus salīdzinājumā ar Latvijas pilsētu pašvaldībām, kurās gaisa kvalitāte tiek kontrolēta, var secināt, ka novada gaisa piesārņojuma avotu ietekme uz gaisa kvalitāti ir nenozīmīga.

Novada teritorijā nav lielu ražošanas uzņēmumu, kas būtiski ietekmē atmosfēras gaisa kvalitāti. Apkure novada daudzdzīvokļu mājās ir decentralizēta, galvenais kurināmais materiāls ir malka, šķelda un koksne. Lielākie gaisa piesārņojuma avoti novadā ir izglītības un kultūras iestāžu katlu mājas, dzīvojamo māju dūmvadi, kā arī kokapstrādes uzņēmumu ventilācijas iekārtas, divas degvielas uzpildes stacijas. Kurināmajam sadegot, gaisā tiek izmestas putekļi, oglekļa oksīdi un slāpekļa oksīdi, kokapstrādes uzņēmumā veidojas putekļi, degvielas uzpildes stacijās – nenozīmīgos apjomos benzīns un petroleja.

Teritorija atrodas nomaļus no galvenajām transporta maģistrālēm. Autotransporta intensitāte ir zema. Galveno gaisa piesārņojuma avotu autotransporta un stacionāro objektu ietekme uz gaisa kvalitāti kopumā tiek vērtēta kā zema.

7. tabula Izmešu daudzums Riebiņu novadā 2006. – 2010. gadā²⁹

Gads	Izmeši, t/gadā							
	NO ₂	NO _x	CO	CO ₂	PM ₁₀	SO ₂	Benzīns	Petroleja
2010	0,044	2,23	19,41		7,478		0,0767	0,00753
2009	0,21	7,145	23,138	0,114	3,884		0,0936	0,00902
2008		1,91	27,796		5,487		0,0664	0,0078
2007	0,505	2,77	34,1	0,232	8,303	0,57	0,1499	0,0113
2006	0,488	2,2318	31,663	0,0269	141,831	0,827	0,1208	0,0103

²⁸ Detalizēts vides kvalitātes raksturojums sniegts sējumā „Vides pārskats”.

²⁹ Valsts statistikas pārskats par gaisa aizsardzību. VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, http://www.meteo.lv/public/datu_bazes.html

1.3.2. Trokšņa līmenis

Trokšņa līmeņu mērījumi pašvaldības teritorijā netiek veikti. Transporta un ražošanas un radītie trokšņa līmeņi novadā ir zemi, augstāki tie ir dzelzceļu, kuri šķērso novadu, - Rēzekne – Daugavpils un Krustpils – Rēzekne, valsts autoceļa A13 Krievijas robeža (Grebņeva) - Rēzekne - Daugavpils - Lietuvas robeža (Medumi), pirmās šķiras ceļu P58 Viļāni – Preiļi - Špoģi, P62 Krāslava – Preiļi – Madona, atsevišķos gadījumos (kravu transporta pārvadājumi) trokšņa traucējumi var būt arī novada vietējās nozīmes valsts autoceļu tiešā tuvumā. Taču, salīdzinot transporta intensitāti, transporta infrastruktūru, tā nepārsniedz 2004.gada 13.jūlija Ministru kabineta noteikumus Nr.597 “Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” noteiktos robežlielumus.

1.3.3. Virszemes ūdeņu kvalitāte

Latvijai un līdz ar to arī Riebiņu novadam ir saistošas Eiropas kopienas Ūdens struktūrdirektīvas (2000/60/EC) prasības, kas nosaka, ka līdz 2015.gada beigām visā Eiropā jānodrošina laba virszemes un pazemes ūdens kvalitāte. Latvijas teritorijas iedalījums upju baseinu apgabalos un vispārīgi ūdeņu kvalitātes mērķi ir noteikti Ūdens apsaimniekošanas likumā. Šo mērķu sasniegšanai jāveic pasākumi, lai vienlaicīgi izpildītu MK 25.06.2009. noteikumus Nr.646 „Noteikumi par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām”.

Lai sasniegtu labu ūdeņu stāvokli, ir nepieciešama ūdens resursu plānošanas jautājumu integrēšana teritorijas plānošanā, jāveido cieša praktiska sadarbība un informācijas apmaiņa sadarbība starp Upju baseinu pārvaldēm, plānošanas reģioniem, pašvaldībām un citām ieinteresētajām pusēm.

Riebiņu novada virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitātes aktuālākais vērtējums ir veikts Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna izstrādes ietvaros. Informācija par šo vērtējumu, tāpat arī ūdens kvalitāti ietekmējošiem faktoriem un 2015. gadā sasniedzamo ūdensobjektu kvalitāti (vides kvalitātes mērķiem) ir apkopota 8. tabulā.

Virszemes ūdeņu kvalitāte novadā ir dažāda. Atbilstoši Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2009. – 2015.g. iekļautajam ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes vērtējumam: Meirānu kanāla (D441) ekoloģiskā kvalitāte ir augsta, Jašas (D483), Maltas (D459), Ošas (D478), Tartaka (D484), Kategradas ezera, Salameja un Rušona – laba, Bicānu ezera, Zolvu ezera, Jašezera – vidēja, Feimankas (D480) – slikta, Feimaņu ezera un Eikša ezera – ļoti slikta. Ūdensobjektu vidējo vai slikto ekoloģisko stāvokli nosaka biogēno vielu daudzums ūdenī, kas vēsturiskā piesārņojuma dēļ ir uzkrājušās ūdenstilpēs un ir sākušies eitrofikācijas procesi.

Feimankas, Feimaņu ezera un Eikša ezera atbilstoši sliktās un ļoti sliktās ekoloģiskās kvalitātes cēloņi pilnībā nav noskaidroti. Daugavas upes baseina apgabala plānā tiek minēts vēsturiskais piesārņojums, iespējams izkliedētais piesārņojums. Ieviešot iepriekšminēto plānu, ir nepieciešami papildus pētījumi par Feimaņu ezera tipoloģiju, kā arī izkliedētā piesārņojuma iespējamo avotu un apjomu izvērtēšana. Izkliedēto piesārņojumu pārsvarā rada dabiskā barības vielu noplūde no meža zemēm, daļēji arī no lauksaimniecības zemēm.

Feimanka (D312), Salmejs (E110), Feimaņu ezers (E111), Eikša ezers (E114) un Rušons (E132) saskaņā ar 2011.gada 31.maija Ministru kabineta noteikumus Nr.418 “Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteikto ir ūdensobjekti, kuriem ir risks 2015.gadā nesniegt vides kvalitātes mērķi “laba ekoloģiskā kvalitāte”. Tādēļ, lietojot vai apsaimniekojot ūdens resursus šajos ūdensobjektos un to tiešajos sateces baseinos, tas veicams tā, lai novērstu vai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz šo ūdensobjektu un pakāpeniski uzlabotu tā stāvokli, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības.

Daugavas upju baseina apgabala ūdeņu ķīmiskā kvalitāte, tostarp, Riebiņu novadā, vērtējot pēc prioritāro un bīstamo vielu koncentrācijām virszemes ūdeņos, ir laba. Atbilstoši valsts statistikā

pārskata „2-Ūdens” informācijai Riebiņu novada teritorijā netiek novadītas prioritārās un bīstamās vielas³⁰.

8. tabula Riebiņu novada ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes novērtējums, to ietekmējošie faktori un vides kvalitātes mērķi

Avots: Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam, 2009.

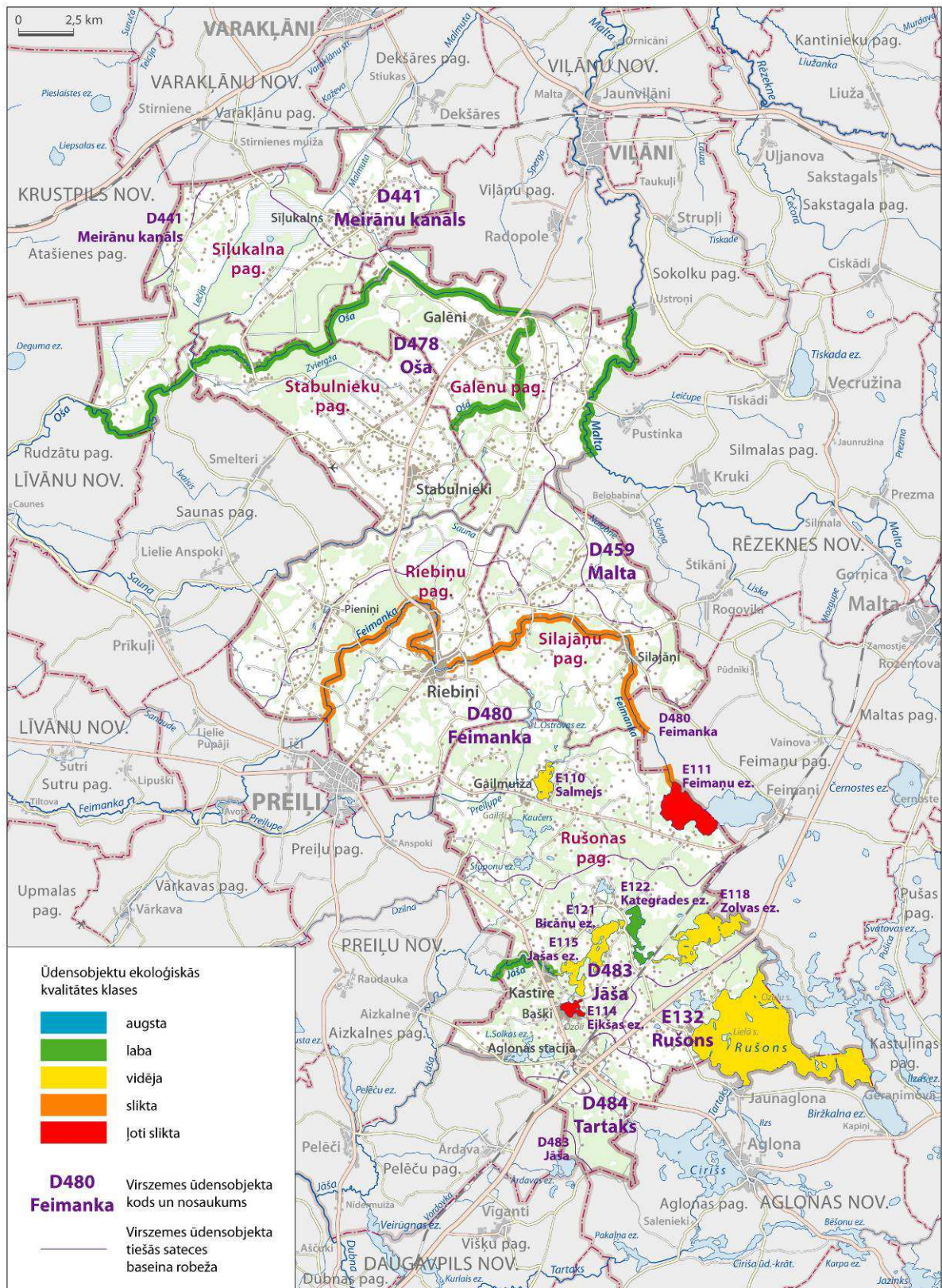
Kods	Ūdensobjekta nosaukums	Ekoloģiskā kvalitāte/potenciāls, 2009.g.	Riska ūdensobjekts MK noteikumi Nr. 418, 31.0.2011.	Kvalitāti ietekmējošie būtiskākie faktori	2015.gadā sasniedzamā ekoloģiskā kvalitāte/potenciāls
D480 SP	Feimanka	slikts	Ir	Nenoteiktība sliktas kvalitātes cēlonī. Būtiskas slodzes un ietekmes nav konstatētas. Iespējams vēsturiskais piesārņojums. Būtiska morfoloģiskā slodze, izkliedētais piesārņojums.	vidējs (izņēmums)
D483	Jaša	laba	Nav		laba
D484*	Tartaks	laba	Nav		laba
D478SP	Ūša (Oša)	laba	Nav	Būtiska morfoloģiskā slodze	laba
D441SP*	Meirānu kanāls	augstākais iespējamais	Nav		augstākais iespējamais
D459	Malta	laba	Nav		laba
E110	Salmejs	vidēja	Ir	Izkliedētais piesārņojums	laba
E111	Feimaņu ezers	ļoti slikta	Ir	Nenoteiktība sliktas kvalitātes cēlonī. Ezera situācijas noskaidrošanai nepieciešama izpēte, nav konstatēta būtiska antropogēnā ietekme, jāpārbauda atbilstība tipam.	slikta (izņēmums)
E114	Eikša ezers	ļoti slikta	Ir	Nenoteiktība sliktas kvalitātes cēlonī. Iespējama izkliedētā piesārņojuma ietekme.	slikta (izņēmums)
E115	Jašezers	vidēja	Nav		laba
E118	Zalvu ezers	vidēja	Nav		laba
E120*	Ārdavas ezers	laba	Nav		laba
E121	Bicānu ezers	vidēja	Nav		laba
E122	Kategradas ezers	laba	Nav		laba
E132	Rušons	vidēja	Ir	Izkliedētais piesārņojums	laba

* - novadā atrodas neliela daļa no ūdensobjekta tiešā sateces baseina, Ārdavas ezers – pie novada robežas

³⁰ Noteiktas 2002. gada 12. marta noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 1. pielikumā

8.att. Virszemes ūdeņu kvalitāte

1.3.4. Pazemes ūdeņu kvalitāte

Atbilstoši Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010. – 2015. gadam (2009.) iekļautajam vērtējumam pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte novadā ir laba.

Centralizētai ūdensapgādei izmantoto Arukilas-Amatas kompleksa horizontu ūdeņi atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma obligātajām prasībām, izņemot paaugstinātu dzelzs saturs, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšanai Riebiņos ūdenssaimniecības projektu ietvaros ierīkoti jaunie urbumi (“Riebiņi 3” un “Riebiņi 4”) ir pieslēgti atdzelžošanas stacijai.

Pazemes ūdeņu aizsargāšanai no virszemes piesārņojuma dzeramā ūdensapgādes urbumiem un ūdensgūtnēm ir noteiktas aizsargjoslas (urbumi un to aizsargjoslas attēloti iepriekšminēto apdzīvoto vietu grafiskās daļas kartēs „Ūdensapgāde un sadzīves kanalizācija”).

1.3.5. Riska objekti un teritorijas

Viens no pašvaldības uzdevumiem ir pasargāt iedzīvotājus, tautsaimniecību un vidi no iespējamo ārkārtējo situāciju potenciālajām briesmām, ko var izraisīt dabas un tehnogēnās katastrofas un avārijas. Riska situācijas cilvēku veselībai, kā arī apdraudējumu to īpašumiem var radīt dabas apstākļu, esošās un bijušās saimnieciskās darbības objekti.

Riebiņu novadā var izdalīt šādas dabas apstākļu radītas riska teritorijas:

- applūstošās teritorijas, plūdu riska teritorijas un ģeoloģiskā riska teritorijas.

Saimnieciskā darbība vēsturiski un pašlaik novadā ir radījusi šādus riska objektus un teritorijas:

- paaugstinātas bīstamības objekti, potenciāli piesārņotās vietas, bīstamo kravu pārvadājumu maršruti, ar Sosnovska latvāni invadētās teritorijas, riska virszemes ūdensobjekti,
- paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas.

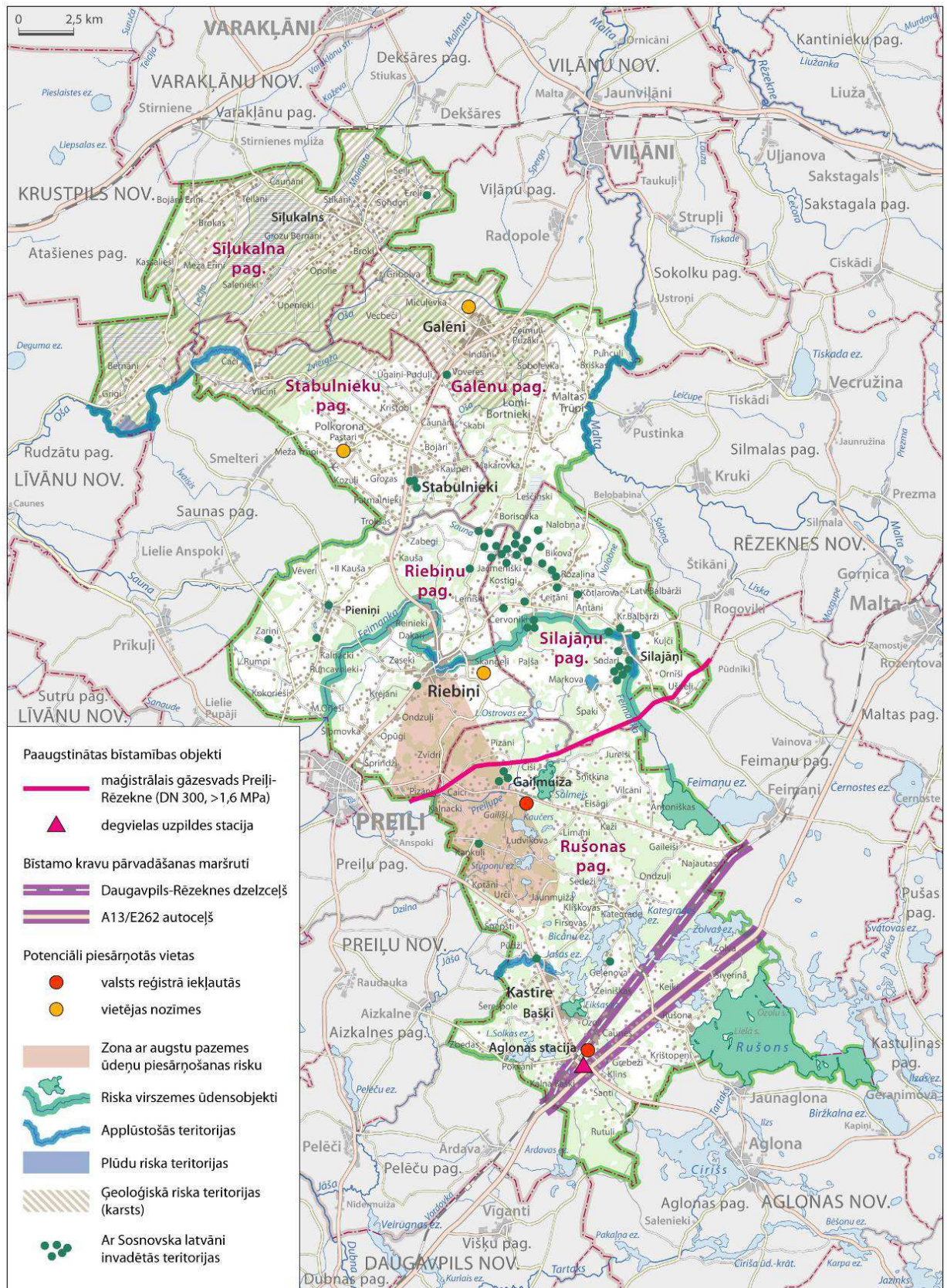
1.3.5.1. Dabas apstākļu radītās riska teritorijas

Plašos pazeminājumus starp pauguriem Riebiņu novadā aizņem mitras ieplakas, ezeri un upju gultnes. Zemākās vietās pavasaros vai ilgstošu lietavu periodos to piekrastes applūst. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā applūstošās teritorijas novadā ir noteiktas pēc LR MK noteikumos Nr.406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” (03.06.2008.) norādītajā metodikā minēto pazīmju sastopamības dabā un atpazīstamības ortofoto kartē. Konstatētās applūstošās teritorijas robežas ir ņemtas vērā nosakot virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas (skatīt grafiskās daļas kartes „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”, kā arī pielikumā pievienoto pielikumu „Applūstošo teritoriju izpēte”). Applūstošo teritoriju riski vērtējami kā nebūtiski.

Ģeoloģisko risku novadā nosaka Pļaviņu svītas dolomītu klātbūtne pamatiežos novada Z daļā, kuros veidojas slēgtas pazemes karsta formas (kavernes un dobumi) un artēzisko ūdeņu papildināšanās apgabals Riebiņu pagasta dienvidrietumu un Rušonas pagasta ziemeļrietumu daļā, kas tiek vērtēta kā teritorija ar augstu pazemes ūdeņu piesārņojuma risku³¹.

³¹ Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010. gadā. Rīga: VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, 2011. un Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns. Pilnā versija. 3.pielikums. Rīga: VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, 2009.

9.att. Riska objekti un teritorijas

1.3.5.2. Ar saimniecisko darbību saistītie riska objekti un teritorijas

Riebiņu novadā nav ražošanas objektu, kuriem saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 19. jūlija noteikumu Nr. 532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novēršanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem" ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma, drošības pārskati vai civilās aizsardzības plāns un kuri līdz ar to saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 18. septembra noteikumu Nr.626 „Noteikumi par paaugstinātas bīstamības objektu noteikšanas kritērijiem un šo objektu īpašnieku (valdītāju, apsaimniekotāju) pienākumiem riska samazināšanas pasākumu nodrošināšanai” nosacījumiem ir iedalāmi *valsts vai reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektos*.

AS “Latvijas Gāze” gāzes vads maģistrālo gāzes vadu Preiļi – Rēzekne ir *vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekts* atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.626 7.8. punkta nosacījumiem³². Gāzes vads šķērso Riebiņu, Rušonas un Silajāņu pagastus.

Novadā darbojas divas degvielas uzpildes stacijas – Aglonas stacijā SIA “RusLatNafta” un Galēnos – SIA “RNS-D”. Šīs degvielas uzpildes stacijas neatbilst MK noteikumu Nr. 626 7.1. punktā noteiktajiem kritērijiem³³, kuras noteiktas vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektiem, tādēļ ir uzskatāmas par *lokālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektiem*. Par drošību paaugstinātas bīstamības objektos atbild to operatori.

Riebiņu novadā atbilstoši VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzes „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs” informācijai atrodas *2 potenciāli piesārņotas vietas*. Šajās abās vietās teritorijas plānojuma izstrādes laikā notiek saimnieciskā darbība un atbilstoši to darbības atļaujās iekļautajiem nosacījumiem tiek veikts vides kvalitātes monitorings. Atbilstoši šī valsts reģistra informācijai novadā nav reģistrētas piesārņotas vietas.

Lokāli, ievērojot vēsturisko saimniecisko darbību, vēl kā potenciāli piesārņotās vietas ir jāatzīmē rekultivēto sadzīves atkritumu izgāztuvju teritorijas Riebiņu pagastā atkritumu izgāztuve ”Skangelī”, Stabulnieku pagastā atkritumu izgāztuve “Pastari” un Galēnu pagastā atkritumu izgāztuve “Galēni”, Sīļukalna un Silajāņu ciema NAI, kuras nedarbojas, pazemes ūdeņu piesārņojuma risku rada saimnieciskajā darbībā neiesaistītie un nelikvidētie urbumi, kā arī SIA “Agrofirma “Turība”” piederošie bijušie padomju lauku saimniecības kompleksi (fermas, noliktavas). Turpmāk ir svarīgi, iesaistot šīs vietas novada attīstībā, veikt to izpēti (ja nav vēl veikta), un nepieciešamības gadījumā sanāciju vai monitoringu.

9.tabula Riebiņu novada potenciāli piesārņotās vietas³⁴

Vietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kods	Platība, m ²	Nozare	Piezīmes
“KĻAVAS” A.Stubura zemnieku saimniecība	Rušonas pag.	2310	4741	Koksēšanas produktu ražošana	B kategorijas piesārņojošo darbību atļauja Nr.PR–B22 (2005. g.)
SIA “Aglonas serviss” koksnes lokšņu un taras dēlīšu ražošanas cehs	Rušonas pag., Aglonas stacija, Krasta iela 8	2040		Koka taras ražošana	B kategorijas piesārņojošo darbību atļauja Nr. PR – B5 (2004); Kokapstrādes iekārtas, kurās pārstrādā vairāk nekā 3000 m ³ zāģbalku gadā vai saražotā produkcija pārsniedz 1000m ³ gadā.

Novada Rušonas un Sīļukalna pagastus šķērso *bīstamo kravu pārvadājumu maršruti pa dzelzceļa līnijām* Rēzekne – Daugavpils un Krustpils – Rēzekne. Novadu teritoriju šķērso 21 valsts autoceļš, no tiem viens ir valsts galvenais autoceļš Krievijas robeža (Grebņeva) – Rēzekne – Daugavpils – Lietuvas

³² Objekti, kuros veic darbības ar dabasgāzi (izņemot patērēšanu) un kuru gāzes cauruļvados spiediens pārsniedz 1,6 MPa, sašķidrīnātās ogļūdeņražu gāzes balonu noliktavas un tirdzniecības punkti, automobiļu gāzes uzpildes stacijas.

³³ DUS vienlaikus neuzglabājas vairāk nekā 25 tonnas naftas produktu.

³⁴ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” http://www.meteo.lv/public/datu_bazes.html

robeža (Medums) (A13/ E262) šķērso Rušonas pagastu, divi pirmās šķiras autoceļi (P58, P62) un astoņpadsmit valsts 2.šķiras autoceļi. Autoceļš A13/ E262 ir *bīstamo kravu pārvadājumu maršruts pa autoceļiem*. Arī pa pārējiem ceļiem notiek bīstamo kravu pārvadājumi. Pārvadātie kravu apjomi pa autoceļiem netiek uzskaitīti. Avāriju gadījumā kravu pārvadājumi pa dzelzceļu un autoceļiem var piesārņot apkārtējo vidi ar naftas produktiem un citām ķīmiskajām vielām.

Sosnovska latvānis *Heracleum sosnovskyi Manden* Latvijā, kā arī citās Baltijas valstīs ir atzīta par invazīvo augu sugu (Latvijā – 2008. gada 14.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr.559 „Invazīvās augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanas noteikumi”). LR “Augu Aizsardzības likumā” tā ir definēta kā Latvijas dabai neraksturīga suga, kura apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes vai rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu videi vai cilvēka veselībai. Atbilstoši Valsts augu aizsardzības dienesta datiem par šī latvāņa izplatību Riebiņu novadā teritorijā ir uzmērīti *ar Sosnovska latvāni invadēti* 201 lauki, t.sk. 34 invadēto lauku valdītājs ir pašvaldība, 4 – LR Satiksmes ministrija, pārējo – juridiskas vai fiziskas personas.

Riebiņu novadā saskaņā ar 2011. gada 31. maija Ministru kabineta noteikumos Nr.418 “Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteikto ir pieci *riska ūdensobjekti* - Feimanka (D312), Salmejs (E110), Feimaņu ezers (E111), Eikša ezers (E114) un Rušons (E132), kuriem ir risks 2015. gadā nesasniegt vides kvalitātes mērķi “laba ekoloģiskā kvalitāte” (skatīt arī nodaļu 1.3.3. “Virszemes ūdeņu kvalitāte”).

Novada meži, īpaši priežu meži un purvi, vasarās ir paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas. Paaugstināta ugunsbīstamība ir neapsaimniekotajos īpašumos – kūlas dedzināšanas iespējamība. Ugunsbīstamība pastāv arī apkures sistēmās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās, kurās nav bijusi paredzēta individuālā apkures sistēmas ierīkošana.

Riebiņu novadā palīdzības sniegšanai iedzīvotājiem avāriju gadījumos nav izveidota sava ugunsdzēsēju brigāde, kā arī nav ugunsdzēsības darbiem nepieciešamā inventāra. Tuvākā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta brigāde atrodas Preiļos. Riebiņu novadā ir tādas apdzīvotas vietas, kur attālums līdz Preiļiem vairāk nekā 30 km. Sīļukalna pagasta daļai tuvāk atrodas Varakļānu ugunsdzēsības postenis, Galēnu pagasta daļai tuvāk ir Viļānu ugunsdzēsības postenis, Rušonas pagasta daļai Aglonas pagasta ugunsdzēsēju komanda.

1.3.6. Degradētās teritorijas

Izstrādājot Riebiņu novada teritorijas plānojumu, ir apkopota informācija, izvērtētas novada degradētās teritorijas un identificēti šādi degradēto teritoriju veidi: nerekultivētie derīgo izrakteņu ieguves karjeri, bijušās fermas, noliktavas un citi neizmantotie saimnieciskie objekti, potenciāli piesārņotās vietas, ar Sosnovska latvāni invadētās teritorijas, sabrukušas, neapdzīvotas vai saimnieciski neizmantotas ēkas un to apkārtnes. Bieži vien šie objekti ir saistāmi ar iespējamu vides piesārņojumu vai risku cilvēku veselībai un drošībai un tādēļ ir iekļauti arī riska objektu un teritorijās. Apkopotā informācija par degradētajām teritorijām pievienota pielikumā.

1.3.7. Atkritumu saimniecība

Riebiņu novads iekļaujas Dienvidlatgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā, kurš tiek apsaimniekots atbilstoši Ministru kabinetā 2007.gada 7.jūlijā apstiprinātajam atkritumu apsaimniekošanas plānam (Ministru kabineta rīkojums Nr. 353). Detalizētu kārtību atkritumu apsaimniekošanas organizēšanai Riebiņu novadā nosaka Riebiņu novada domes apstiprinātie saistošie noteikumi Nr.11 „Par Riebiņu novada sadzīves atkritumu savākšanu transportēšanu, šķirošanu, pārstrādi un noglabāšanu” (08.11.2005. ar grozījumiem, reģistrēti Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijā 05.02.2006.).

10.tab. Riebiņu novadā radīto atkritumu daudzums un bīstamo atkritumu īpatsvars 2006. – 2010. g.³⁵

Pagasts	Radīto atkritumu daudzums, t/gadā									
	2010.g.		2009.g.		2008.g.		2007.g.		2006.g.	
	kopā	t.sk. bīstamie	kopā	t.sk. bīstamie	kopā	t.sk. bīstamie	kopā	t.sk. bīstamie	kopā	t.sk. bīstamie
Sīļukalna pag.	n.d.	-	n.d.	-	n.d.	-	n.d.	-	5,300	-
Stabulnieku pag.	30,340	-	27,930	-	n.d.	-	n.d.	-	28,00	-
Galēnu pag.	38,485	0,015	0,215	0,015	n.d.	-	0,210	0,010	80,150	0,010
Riebiņu pag.	216,850	-	222,664	37,250	8801,93	180,230	n.d.	-	138,24	-
Silajāņu pag.	n.d.	-	n.d.	-	n.d.	-	n.d.	-	12,86	-
Rušonas pag.	95,800	21,464	93,400	-	2,485	-	3,576	0,145	154,89	-
Kopā novadā	381,475	21,479	344,209	37,265	8804,415	180,230	3,786	0,155	419,44	0,010
	t.sk. bīstamie, %	5,631		10,826		2,047		4,094		0,002

Apzīmējumi: n.d. – nav datu

Atkritumu savākšanu novada teritorijā un to transportēšanu uz Dienvidlatgales reģionālo atkritumu poligonu “Demene” Daugavpils novada Dmenes pagastā veic SIA „Eko Latgale”. Novada teritorijā atkritumu izgāztuves ir slēgtas. Atkritumu izgāztuves Riebiņu pagastā - ”Skangeļi”, Stabulnieku pagastā - “Pastari” un Galēnu pagastā - “Galēni” ir rekultivētas. Svarīgākais jautājums novada atkritumu saimniecības jomā ir dalītās atkritumu savākšanas ieviešana, uzstādot konteinerus šķirotu atkritumu (papīrs, kartons, stikls, PET pudeles un citi veidi) savākšanai, kā arī no ciemiem attālāko viensētu nodrošināšana ar atkritumu konteineriem un iesaiste reģiona atkritumu savākšanas sistēmā, atkritumu konteineru skaita palielināšana apdzīvotajās vietās.

Kaut gan bīstamo atkritumu daudzums, kas veidojas novadā, ir neliels, turpmākajos 12 gados aktuāla ir to savākšana. Atkarībā no bīstamo atkritumu veida uzņēmumi tos uzkrāj atsevišķi - daļu nodod SIA „Eko Latgale” deponēšanai un pārstrādei uzņēmumiem, kuri saņēmuši atļauju darbībām ar bīstamajiem atkritumiem (AS “BAO”, SIA „Lampu demerkurizācijas centrs”, „SIA “Lautus” un citi). Bīstamos atkritumus var arī nodot valsts bīstamo atkritumu poligonā „Zebrene” (Dobeles novada Zebrenes pagasts). Valstī pašlaik izveides stadijā ir valsts bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēma. Dienvidlatgales atkritumu apsaimniekošanas plānā 2007.–2013. gadam plānots, ka šajā sistēmā pirmkārt iekļausies uzņēmumi. Valsts sistēma tiks papildināta ar azbestu saturošo atkritumu apglabāšanas poligonu Saldus rajona Brocēnu novada “Dūmiņos”, bīstamo atkritumu sadedzināšanas iekārtu Olainē, dažādu atstrādāto eļļu un nolietotu riepu utilizāciju Brocēnu šifera rūpnīcā. Plānā norādīts, ka akumulatoru savākšanu un utilizāciju arī turpmāk veiks šajā jomā strādājošās komercsabiedrības. Sadzīves bīstamo atkritumu savākšana no iedzīvotājiem detalizēti nav plānota, bet plānā ir norādīts, ka visticamāk bīstamo atkritumu savākšana no iedzīvotājiem būs atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu uzdevums.

1.3.8. Kapsētas

Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” parādītas novada teritorijā esošās kapsētas un to sanitārās aizsargjoslas: 66 kapsētas, t.sk. Riebiņu pagastā – 18 kapsētas;

³⁵ Valsts statistiskais pārskats par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem „Nr.3-A” VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” http://www.meteo.lv/public/datu_bazes.html

Silajāņu pagastā – 7 kapsētas; Galēnu pagastā – 6 kapsētas; Stabulnieku pagastā – 9 kapsētas; Rušonas pagastā – 20 un Sīļukalna pagastā – 6 kapsētas.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu un MK noteikumu „Aizsargjoslu ap kapsētām noteikšanas metodika”, sanitāro prasību nodrošināšanai ap kapsētām noteikta 300 m aizsargjosla.

Riebiņu novadā dzīvnieku kapsētas vajadzībām nav izveidota speciāla teritorija un tāda netiek plānota tuvāko 12 gadu periodam. Kritušie dzīvnieki, kā arī dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti ir utilizējami, izmantojot specializētu uzņēmumu³⁶ pakalpojumus, kas ir atzīti Pārtikas veterinārijas dienestā.

Turpmākās attīstības priekšnoteikumi vides kvalitātes jomā

- Attīstot objektus, kuri var izraisīt negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēka veselību, pirms to realizācijas veic visus nepieciešamos pētījumus un izpēti, izstrādā dokumentus saskaņā ar esošajiem normatīviem aktiem un ar ieinteresēto institūciju nosacījumiem.
- Jaunu objektu izveidē Riebiņu novada teritorijā ņem vērā, ka tie nedrīkst pasliktināt novada iedzīvotāju dzīves apstākļus. Visus objektus maksimāli iespējami pieslēdz novada esošajiem inženiertīkliem; nodrošina apkārtējai videi maksimāli nekaitīgu apkures veidu.
- Novada iedzīvotāju nodrošināšan ar dzeramo ūdeni, kura kvalitāte atbilst LR MK 29.04.2003. noteikumu Nr. 235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” prasībām. Ūdens avotiem, kurus izmanto ūdensapgādei, nodrošina aizsargātību no piesārņojuma.
- Objektiem, uz kuriem saskaņā ar Aizsargjoslu likumu attiecas vides, ekspluatācijas, drošības vai sanitārās aizsargjoslas, atbilstoši mēroga noteiktībai ir atspoguļotas kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”; objektu, aizsargjoslu un nosacījumu uzskaitījums ietverts Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.
- Teritorijas plānojuma īstenošanas laikā, vides kvalitātes nodrošināšanai, ņem vērā Vides pārskatā ietvertās rekomendācijas un ieteikumus un nodrošina regulāru situāciju turpmāko monitoringu.
- Teritorijas plānojuma īstenošanā ņem vērā un ievēro LR normatīvo aktu prasības vides jomā, t.sk. - 27.07.2004. MK noteikumu Nr. 628 „Īpašās vides prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs” prasības; 16.05.2006. MK noteikumu Nr. 400 „Noteikumi par vides aizsardzības prasībām degvielas uzpildes stacijām, naftas bāzēm un pārvietojamām cisternām” prasības; 28.12.2004. MK noteikumu Nr. 1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietošanu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās” prasības; saimnieciskās darbības ierobežojumus vides un dabas resursu aizsargjoslas, ekspluatācijas, sanitārās un drošības aizsargjoslas saskaņā ar LR 05.02.1997. likuma „Aizsargjoslu likums” prasībām, t.sk., virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās ievēro saimnieciskās darbību aprobežojumus atbilstoši „Aizsargjoslu likums”, 35. panta un 37. panta prasībām.

1.4. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti

Riebiņu novadā atrodas četras īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: trīs dabas liegumi (Lielais Pelečāres purvs, Rušona ezeru salas un Jašas – Bicānu ezers) un aizsargājamo ainavu apvidus – Kaučers, kā arī 7 mikroliegumi meža biotopu un sugu aizsardzībai. Visas Riebiņu novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir iekļautas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā NATURA 2000.

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 3. oktobra Regula (EK) Nr. 1774/2002 par kritušos dzīvniekus, kā arī to dzīvnieku izcelsmes produktus, kuri nav paredzēti pārtikai, savākšanu, transportēšanu, uzglabāšanu, pārstrādi un iznīcināšanu

11.tab. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Riebiņu novadā, to NATURA 2000 tips, informācija par dabas aizsardzības plānu un individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu esamību

Nr.	Vietas kods	Kategorija un nosaukums, kategorija	NATURA 2000, tips*	Dabas aizsardzības plāns/ informācija par individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem
1.	LV0600900	Aizsargājamo ainavu apvidus "Kaučers"	B	ir/nav
2.	LV0512100	Dabas liegums "Rušona ezera salas"	B	nav/nav
3.	LV0530900	Dabas liegums "Jašas-Bicānu ezers"	B	ir/nav
4.	LV0512200	Dabas liegums "Lielais Pelecāres purvs"***	C	nav/nav

*Tips: B – teritorijas, kas noteiktas atbilstoši ES direktīvai „Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”, 92/43 EEK;

C – teritorijas, kas noteiktas atbilstoši ES direktīvai „Par savvaļas putnu aizsardzību” (79/409 EEK) un direktīvai „Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” (92/43 EEK).

** - Riebiņu novada ziemeļrietumu daļā atrodas neliela daļa šīs ĪADT

ĪADT teritoriju raksturojums

Aizsargājamo ainavu apvidus "Kaučers": teritorijas platība 2762ha, sastopami 11 Eiropas un Latvijas nozīmes aizsargājami biotopi, 15 aizsargājamās augu, dzīvnieku un sēņu sugas, tostarp 6 Eiropas direktīvu sugas. Teritorijā ir konstatēti Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi: eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju (3150), veci jaukti platlapju meži (9020), aluviāli krastmalu un palieņu meži (91EO), veci vai boreāli dabiski meži (9010), sugām bagātas ganības un ganītas pļavas (6270), sausi zālāji kaļķainās augsnēs (6210), vilkakūlas zālāji (6230*), mitri zālāji periodiski izžūstošas augsnēs (6410), eitrofas augsto lakstaugu audzes (6430), mēreni mitras pļavas (6510) un pārejas purvi un slīkšņas (7140). Aizsargājamajai sūnu sugai - platlapu vijzobei *Tortula latifolia* šeit ir vienīgā atradne Latvijā un Baltijas valstīs, nedaudzas atradnes Latvijā arī zāļu purvu sūnām apaļlapu dumbrenei *Calliergon trifarium* un Īrijas merkijai *Moerckia hibernica*. Teritorijā sastopams arī citas aizsargājamas sugas: augi – lokanā najāda *Najas flexilis*, lielziedu uzpirkstīte *Digitalis grandiflora* u.c., bezmugurkaulnieki – divjoslu airvabole *Graphoderus bilineatus*, zirgskābeņu zilenītis *Lycena dispar*, četrzobu pumpurgliemezis *Vertigo geyeri* u.c., abinieki un rāpuļi – lielais tritons *Triturus cristatus*, sila ķirzaka *Lacerta agilis* u.c., putni – grieze *Crex crex*, melnā dzilna *Dryocopus martius*, pelēkā dzilna *Picus canus* u.c.

Teritorijā atrodas 7 ezeri: Salmeja, Kaučera, Stupānu (Stuponu), Limaņu (Liminu), Meiraukas, Baibas un Asara (Esereiša) ezeri, kuri no kopējās aizsargājamo ainavu apvidus teritorijas platības sastāda 8 %. No tiem lielākie (platība lielāka par 30 ha) ir Salmeja, Kaučera un Stupānu ezeri, kuri ir savstarpēji savienoti ar meliorācijas gaitā pārveidotu ūdensteču sistēmu.

Kaučera ezers (50 ha) ir maz aizaudzis dzidrūdēns ezers ar ievērojamu lielāko dziļumu – 21 m. Smilšainiem un oļainiem krastiem. Tas ir viens no dzidrākajiem Latvijas ezeriem ar ūdens caurredzamību 4,1 m (Latvijas ezeru monitorings, 2002.), kurā ir saglabājies ES biotops „eitrofi ezeri ar iegrimušo un peldaugu augāju”(3150). Dabas aizsardzības plānā minēts, ka Kaučera ezera caurredzamība ir 3,4 metri. Eitrofi ezeri ar dzidru ūdeni Latvijā ir reti. Pie ezeriem izveidojušies zāļu un parejas purvi. Īpaši dabisks un bagāts ar savvaļas orhidejām ir zāļu purvs pie Meirauka ezera. Aizsargājamo ainavu apvidū atrodas arī valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi - 3 senkapi un Šņepstu pilskalns, dabas piemineklis - Gailišu lapegļu audze, kultūrvēsturiska celtne - Cišu vecticībnieku baznīca. Tā reljefs ir paugurains, skaistas Latgales augstienes ainavzemei raksturīgas ainavas.

Teritorijā daudz nelielu un vidēju zemes īpašumu (līdz 20 ha), galvenais zemes izmantošanas veids - lauksaimniecība. Mežu īpašumi ir nelieli, daudzi pieaugušā meža nogabali jau izcirsti, tāpēc atlikušos, it sevišķi ap ezeriem, nepieciešams apsaimniekot bez kailcirtēm. Teritorijas R daļa robežojas ar Kankuļu,

bet A daļa ar Zeiļu karjeru, kur turpinās grants ieguve. Starp Stupāna un Meirauka ezeriem appludināts karjers ir iecienīta atpūtas vieta. ĪADT ezeriem raksturīga eitrofikācija. Ietekmējošie faktori: atpūtas vietu piesārņošana pie ezeriem, apvidus mašīnu rallija ietekme uz lauku ceļiem, neielaboto vairāk pastiprinātu ezeru eitrofikāciju. Vērtīgās Kaučera ezera ekosistēmas saglabāšanai (paātrinātas eitrofikācijas novēršanai). Turpmāk Kaučera ezera apsaimniekošanā ir svarīgi nepieļaut piesārņotu ūdeņu ieplūšanu ezerā (no lauksaimniecības zemēm, pirtīm u.c.), saglabāt mežus ezera krastu nogāzēs, saprātīgi izmantot ezeru atpūtai (maksākerēšana, peldēšana).

Aizsargājamo ainavu apvidus „Kaučers” dabas aizsardzības plānā ir izvirzīts teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis „saglabāt ilglaicīgu dabas vērtību un to dabisko dzīvotņu un kultūrainavas pastāvēšanu, nodrošinot bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un apsaimniekošanu, vienlaikus radot iespēju reģiona attīstībai”. Plānā ir iekļauts IAIN projekts un ierosināts tā teritoriju iedalīt 3 funkcionālās zonās: ainavu aizsardzības, dabas lieguma (Salmeja ezera dabas lieguma zona un Kaučera ezera dabas lieguma zona) un neitrālajā zonā (Gaiļmuižas neitrālā zona). Šā pārskata sagatavošanas laikā dabas aizsardzības plānā iekļautais individuālo aizsardzības noteikumu projekts nav apstiprināts. Dabas aizsardzības plānā ir plānota Salmeja ezera krastu sakopšana un uzraudzība, centralizētas notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas iekārtu izveide dārzkopības sabiedrības “Kaučera Gailīši” teritorijā, rekreācijas vietu plānošana un izveide (9), ainavu apsaimniekošanas plāna izstrāde un citi. Dabas aizsardzības plānā iekļautais pasākums – notekūdeņu attīrīšanas iekārtu modernizēšana Gaiļmuižā 2011. gadā ir veikts.

Dabas lieguma “Rušona ezera salas”: teritorijas platība 48 ha, nozīmīgākās dabas vērtības ir desmit Rušona ezera salas un platlapju meži, kas klāj daļu no salu platības. Dabas liegumā aug Latvijā un Eiropā aizsargājamas augu sugas: mieturu hidrilla, gada staipeknis, vāļīšu staipeknis, retām un apdraudētām augu sugām - lielziedu uzpirkstīte, ūdeņu ēkšķuzāle, sastopamas 8 īpaši aizsargājamas putnu sugas, tostarp 6 sugas, kurām ir veidojami mikroliegumi - lielais dumpis, melnais stārķis, zivju ērglis, jūras ērglis, melnā klija un mazais ērglis, kā arī 4 īpaši aizsargājamas kukaiņu sugas. Dabas aizsardzības plāns teritorijai nav izstrādāts Jāatzīmē, ka Rušona ezers ir iekļauts LR MK 12.07.2011. noteikumu Nr.549 „Noteikumi par ūdens objektiem, kuru hidroloģiskais režīms ir regulējams ar hidrotehniskajām būvēm” pielikumā, kā ūdensobjekts, kura hidroloģiskais režīms ir regulējams ar hidrotehniskajām būvēm un kuram izstrādājami ūdens objekta ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi plūdu novēršanai.

Dabas lieguma “Lielais Pelečāres purvs”: teritorijas platība 5331 ha, atrodas daļēji Varakļānu novadā, neliela daļa- Riebiņu novada Sīlukalna pagastā. Teritorija ietver augsto purvu. Purva malās atrodas meži, kur ligzdo dažādu sugu dzeņi. Izcila putnu aizsardzības teritorija, sastopamas arī tādas aizsargājamas putnu sugas kā melnkakla gārgale, melnais stārķis, peļu klijāns, mednis, rubenis, mazais ērglis, pļavas lija u.c. Konstatētas arī ES Biotopu direktīvas sugas: lielais tritons un zirgskābeņu zilenītis. Dabas aizsardzības plāns teritorijai nav izstrādāts .

Dabas liegums “Jašas-Bicāņu ezers” : platība 311 ha, ietver Bicāņu ezeru un mežus ezera pussalā un uz salām. Ozolu meži un jauktie platlapju meži ezera pussalā un uz salām ir vieni no bagātākajiem Dienvidlatvijā. Sastopamas 3 aizsargājamas augu sugas un Eiropā reta sūnu suga – zaļā divzobe, 3 Latvijā īpaši aizsargājamas kukaiņu sugas, 12 – īpaši aizsargājamas putnu sugas, t.sk. sugas, kurām ir veidojami mikroliegumi: lielais dumpis, lielā gaura, lielais ķīris, melnais zīriņš, upes zīriņš, vidējais dzenis un trīspirkstu dzenis. Teritorijai liela nozīme biotopu – „eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju”, „ozolu meži” un „veci jaukti platlapju meži” saglabāšanā. Teritoriju apdraudošie faktori ir rekreācijas aktivitātes, kas rada sadzīves atkritumu uzkrāšanos teritorijā, ugunsbīstamība sausās vasarās no maksākerņieku atstātiem ugunskuriem, slodze ko nākotnē varētu radīt tūristu skaita pieaugums Dienvidlatgales ezerainē. Lai organizētu tūristu un atpūtnieku plūsmu, to aktivitātes un samazinātu apmeklētāju radīto negatīvo ietekmi dabas lieguma teritorijā dabas aizsardzības plānā ir paredzēts labiekārtot 2 laivu piestātnes un 1 pludmali Gelenovas parkā un Jašas iztekas dienvidrietumu krasta pludmali.

Atsevišķu retu un aizsargājamu biotopu, kā arī sugu dzīvotņu vai atradņu aizsardzībai nelielām bioloģiski vērtīgām teritorijām novadā ir noteikts mikrolieguma statuss. Saskaņā ar VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģija centrs” datu bāzes “Īpaši aizsargājamo sugu un biotopu mikroliegumi” iekļauto informāciju Riebiņu novadā ir septiņi **mikroliegumi**. To izvietojums parādīts 10.attēlā.

VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģija centrs” datu bāzē „Dižkoki” ir reģistrēti 14 **aizsargājami koki - dižkoki** (saraksts pievienots sējumā „Vides pārskats” 2. pielikumā): divas parastās priedes (*Pinus sylvestris L.*), viena vīksna (*Ulmus laevis Pall.*) un 11 parastie ozoli (*Quercus robur L.*). Papildus šai informācijai jauni dižkoki novadā nav apzināti, taču dižkoki – aizsargājami koki ir arī citi novadā esošie koki, kuri atbilst 2010. gada 16. marta Ministru kabineta noteikumu Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumā noteiktajiem kritērijiem. Atbilstoši šo Ministru kabineta noteikumu nosacījumiem ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi (38.1. punkts) ir arī dižakmeņi – laukakmeņi, kuru virszemes tilpums ir 10 un vairāk kubikmetru un 10 metru josla ap tiem. Dižakmeņu apzināšana novadā veicama teritorijas plānojuma ieviešanas laikā.

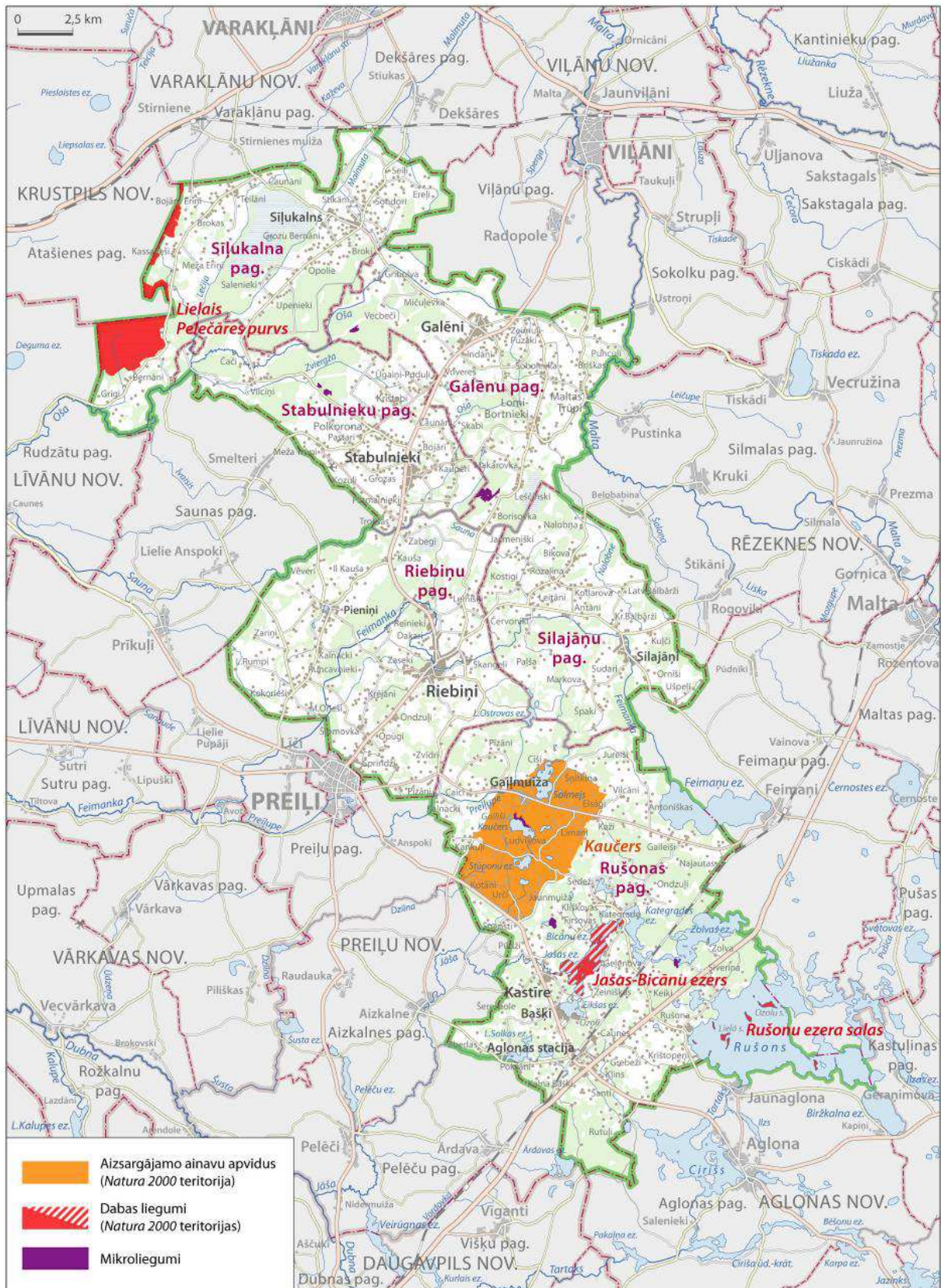
Turpmākās attīstības priekšnoteikumi

- *Divām no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām – aizsargājamo ainavu apvidum “Kaučers” un dabas liegumiem “Jašas-Bicānu ezers” ir izstrādāti un apstiprināti dabas aizsardzības plāni. Aizsargājamo ainavu apvidum “Kaučers” dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika periodam no 2008. līdz 2020. gadam, dabas liegumam “Jašas-Bicānu ezers” – no 2005. līdz 2015. gadam. Riebiņu novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijās atļautās darbības nosaka 2010. gada 16. marta Ministru kabineta noteikumu Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”³⁷. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā (2011. gads, 2012.g. 1.puse) tām nav Ministru kabinetā apstiprinātu individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu.*
- *Uz Jašas upes Kastīres ciemā ir izbūvēts aizsprosts – regulators. Tas šā teritorijas plānojuma izstrādes laikā nav nodots ekspluatācijā, jo saskaņā ar VVD Daugavpils RVP rīcībā esošo informāciju aizsprosta-regulatora pārgāznes sliksnis un pārgāznes piltuve rekonstrukcijas gaitā ir izbūvēta augstāka (nekā tas bija paredzēts VVD Daugavpils RVP izsniegtajos tehniskajos noteikumos, tehniskajā projektā un aizsprosta-regulatora ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumā noteiktajām augstuma atzīmēm³⁸.) Ievērojot to, ka aizsprosta- regulatora ietekmes zonā atrodas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) dabas liegumi – „Jaša” (atrodas blakus esošajā Preiļu novadā leļpus minētā aizsprosta –regulatora, Jašas upes posmā starp Korna dzirnavu HES un Pelēču dzirnavu HES) un „Jašas un Bicānu ezers” (atrodas augšpus aizsprosta – regulatora) un izbūvējot aizsprostu nav ievēroti tam noteiktie tehniskie parametri., 2011. gadā pēc VVD Daugavpils RVP prasības Riebiņu novada dome 2011. gadā izstrādāja un RVP saskaņoja preventīvo pasākumu plānu tiešu kaitējuma draudu novēršanai dabas liegumu „Jaša” un „Jašas un Bicānu ezers” dabas vērtībām. Plāna realizāciju ir paredzēts veikt 2012. gadā. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā minētā plāna ieviešana vēl nav uzsākta. Pašvaldība strādā pie finansu līdzekļu piesaistes minētā plāna ieviešanai.*

³⁷ Gadījumā, ja teritorijas plānojuma izstrādes laikā novada ĪADT tiek izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, tad šie noteikumi regulē ĪADT atļautās darbības.

³⁸ 2006. gadā pēc Riebiņu novada pasūtījuma SIA „NĀRA” veica šī toreiz plānotā objekta ietekmes uz vidi novērtējumu („Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN) aizsprosta – regulatora atjaunošanai uz Jašas upes Rušonas pagastā Kastīres ciematā”), par kura noslēguma ziņojumu tika saņemts Vides pārraudzības valsts biroja atzinums. Šajā IVN kā viens no Kastīres aizsprosta-regulatora sliksņa rekonstrukcijas variantiem tika piedāvāta pārgāzne ar virsas atzīmi 149,85 m BS, kuras vidū izveidota Tomsona tipa taisnleņķa trijstūra pārgāzne ar zemākās vietas atzīmi 149,50 m BS. Aizsprosta rekonstrukcijas darbi ir pabeigti, bet nav oficiāli pieņemta ekspluatācijā. Kā galvenais iemesls ir tas, ka regulatora sliksnis ir uzbūvēts 7...15 cm pa augstu (pēc dažādas informācijas).

10.att. Īpaši aizsargājamo teritoriju izvietojums

- *Preventīvo pasākumu plānā ir iekļauti šādi pasākumi: absolūto augstumu sistēmu Jašas, Bicānu, Kategrades, Zolvu un Rušona ezeru apkārtnē precizēšana, izveidojot lokālu nivelēšanas poligonu, regulāra ūdens līmeņa monitoringa Jašas, Bicānu, Kategrades, Zolvu un Rušona ezeros izveidošana, detalizēta noteces analīze Jašas un Tartaka upēs laika periodā no 2003. līdz 2010. gadam, izmantojot Korna, Pelēču, Cirīšu HES caurplūdumu un elektroenerģijas izstrāžu datus, kā arī LVGMC hidrometrisko novērojumu datus apskatāmajā reģionā, detalizēta aerofoto karšu analīze Jašas, Bicānu, Kategrades, Zolvu un Rušona ezeriem, izmantojot LĢIA šobrīd pieejamās kartes, atkārtota minēto ezeru apsekošanu dabā, gala secinājumu sagatavošana par Kastīres aizsprosta iespējamo ietekmi uz dabas liegumu „Jaša un Bicānu ezers” un „Jaša” dabas vērtībām, t.i. uz ezeru sistēmas ūdens līmeņu un Jašas upes caurplūdumu režīmu, izmantojot iepriekšminēto pasākumu rezultātā iegūto un apstrādāto informāciju. Preventīvo pasākumu ieviešana ir būtiska labvēlīga statusa nodrošināšanai reto un aizsargājamo sugu un biotopu pastāvēšanai dabas liegumos „Jaša” un „Jašas – Bicānu ezers”.*
- *Izstrādājot novada teritorijas plānojumu, Natura 2000 teritorijās vai to tiešā tuvumā netiek plānota aktīva saimnieciskā darbība, kas varētu būtiski ietekmēt šīs teritorijas. Aizsargājamās dabas teritorijas ir viens no tūrisma un rekreācijas resursiem. Natura 2000 teritorijas plānots izmantot atbilstoši īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem un to dabas aizsardzības plānos ietvertajiem pasākumiem*
- *Gadījumā, ja NATURA2000 teritorijas infrastruktūru tiks plānots papildināt ar kādu infrastruktūras objektu, kurš līdz šim nav iekļauts dabas aizsardzības plānos, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos plānots noteikt nosacījumu, ka šādi objekti pirms to realizācijas ir integrējami ĪADT individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos.*
- *Teritorijas plānojums akcentē, ka tā ieviešanas periodā ir svarīgi integrēt ĪADT apsaimniekošanas pasākumus attiecībā uz sabiedrības informēšanas, tūrisma un atpūtas infrastruktūru, ierīkot ĪADT minēto infrastruktūru, kā arī izstrādāt dabas aizsardzības plānus dabas liegumam “Rušona ezera salas” un “Lielais Pelečāres purvs”.*

1.5. Kultūras pieminekļi un kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti

Riebiņu novadā, saskaņā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas sniegto informāciju atrodas 25 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi – 20 no tiem ir valsts nozīmes, bet 5 vietējas nozīmes³⁹. Lielākais īpatsvars (19) ir arheoloģijas pieminekļi. Lielākais kultūras pieminekļu skaits ir koncentrēts Rušonas pagasta teritorijā.

12.tab. Valsts aizsargājамie kultūras pieminekļi

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Datējums
1907	valsts nozīmes	Arheoloģija	Karakapu senkapi (kara kapi)	Galēnu pagasts, Karakapos	
1908	vietējas nozīmes	Arheoloģija	Karakapu pilskalns	Galēnu pagasts, Karakapos un Zeimuļos	
8574	valsts nozīmes	Arhitektūra	Riebiņu muižas kungu māja	Riebiņu pagasts	18.gs.3.c. 19.gs. 2.puse
4129	valsts nozīmes	Māksla	Cilnis „Svētais vakarēdiens”	Riebiņi, Riebiņu katoļu baznīca	18. gs.
1932	valsts nozīmes	Arheoloģija	Kurtoša (Rušonas) pilskalns	Rušonas pag., Mazajos Muceniekos pie Kurtoša ezera	
1933	valsts nozīmes	Arheoloģija	Kristapēnu senkapi un apkaime	Rušonas pag., pie Kristapēnu kapsētas	
1935	valsts nozīmes	Arheoloģija	Rušenicis pilskalns	Rušonas pag., Rušonas upes labajā krastā	
1936	valsts nozīmes	Arheoloģija	Liepu salas apmetne	Rušonas pag., Rušonas ezera Govsaliņā (Liepu salā)	
1937	valsts nozīmes	Arheoloģija	Upurkalns ar akmeni, kulta vieta	Rušonas pag., Rušonas ezera Lielajā salā (Upursalā)	
1929	vietējas nozīmes	Arheoloģija	Grebežu senkapi (Maskaļu kalniņš)	Rušonas pag., Lejas Grebežos	
6506	valsts nozīmes	Arhitektūra	Rušonas katoļu baznīcas apbūve	Rušonas pagasts Vecrušonā	18.gs.b. 19.gs
6507	valsts nozīmes	Arhitektūra	Rušonas katoļu baznīca	Rušonas pagasts Vecrušonā	1766.g 19.gs
6508	valsts nozīmes	Arhitektūra	Klosteris	Rušonas pag., Vecrušonā, Rušonu katoļu baznīcas teritorijā	18.gs.b. 19.gs.s.
6509	valsts nozīmes	Arhitektūra	Žogs	Rušonas pag., Vecrušonā, Rušonu katoļu baznīcas teritorijā	19.gs.s.
1925	vietējas nozīmes	Arheoloģija	Kastīres senkapi	Rušonas pag., Kastīre pie Jašas ezera	
1926	vietējas nozīmes	Arheoloģija	Kastīres Soda kalns (Lielais kalns, Dārza kalns), soda vieta	Rušonas pag., Kastīre pie Jašas upes iztekas no Jašas ezera	
1927	valsts nozīmes	Arheoloģija	Kategrades pilskalns (Gordok)	Rušonas pag., Kategrade	
1928	valsts nozīmes	Arheoloģija	Krupenišķu pilskalns (Gorodok)	Rušonas pag., Krupenišķi Zalvu ezera A krastā	
1930	valsts nozīmes	Arheoloģija	Ludvigovas senkalpi II	Rušonas pag., Ludvigova	

³⁹ Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Nosacījumi Riebiņu novada teritorijas plānojuma 2012. – 2014. g. izstrādei „Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts”.

Aizsardz. Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Datējums
1931	valsts nozīmes	Arheoloģija	Ludvigovas senkapi I (Bogomolkas kalns)	Rušonas pag., Ludvigova Stupānu ezera krastā	
1934	valsts nozīmes	Arheoloģija	Pokšānu senkapi	Rušonas pagasts, Pokšāni	
1938	valsts nozīmes	Arheoloģija	Spuldzeņu Melnais kalns, kulta vieta	Rušonas pagasts, Spuldzeņi	
1939	vietējas nozīmes	Arheoloģija	Stupānu senkapi	Rušonas pagasts, Stupāni Meireļa ezera tuvumā	
1924	valsts nozīmes	Arheoloģija	Šnepstu pilskalns (Lielais kalns) ar apmetni	Rušonas pagasts, Šnepsti	
6129	valsts nozīmes	Arhitektūra	Pastaru Vējdzirnavas	Stabulnieku pagasts, Dravniekos	1891.g.

Līdz šim laikam ar pašvaldības lēmumu aizsargājamo kultūrvēsturiski nozīmīgo objektu skaitā iekļauti 32 objekti⁴⁰.

Galēnu pagastā:

Vidsmuižas katoļu baznīca
Galēnu muižas parks
Galēnu muižas komplekss
Roberta Mūka dzimtā māja Galēnos
J.Zeimuļa saimniecības ēka Mičuļevkā
Radžu aka Sondoros
Indānu grava
Lomu vecticībnieku lūgšanas nams
Makarovas vecticībnieku lūgšanas nams
II Pasaules karā kritušo padomju karavīru brāļu kapi Galēnos
Pieminekļis sarkanā terora upuriem „Baltais krusts” Galēnos
Piemīņas akmens S.Belkovskim Maltas Trūpos

Riebiņu pagastā:

Riebiņu muižas parks
Riebiņu katoļu baznīca
Pieniņu katoļu baznīca
Riebiņu muižas komplekss
Stepanpoles krucifikss
Pieniņu koka baznīca
Riebiņu pareizticīgo baznīca
Skangeļu vecticībnieku lūgšanu nams
Piemīņas akmens J.Ivanovam Babros

Sīļukalna pagastā:

Obelisks II Pasaules karā kritušajiem cīnītājiem

Stabulnieku pagastā:

Vilciņu vecticībnieku lūgšanu nams
Polkoronas muižas ēka
Polkoronas muižas saimniecības ēkas

Silajāņu pagastā:

Kostigu vecticībnieku lūgšanu nams
II Pasaules karā kritušo karavīru brāļu kapi

⁴⁰ Riebiņu novada saistošie noteikumi Nr.5 „Par Riebiņu novada kultūras pieminekļu saglabāšanu, uzturēšanu un aizsardzību”, apstiprināti ar 17.04.2007. domes lēmumu Nr. 9 /prot. 7

Rušonas pagastā:

Terora upuru vieta Caunēs
 Kastīres muižas saimniecības ēka
 Gailīšu muižas kungu ēka
 Rušonas muiža
 J.Baško dzimtās mājas
 J.Streiča bērnības mājas Caicos
 Aglonas Stacija
 Piemiņas vieta izsūtītajiem Aglonas Stacijā
 „Baltais krusts” - Krucifikss Aglonas Stacijā

Objektu izvietojuma shēma un raksturojums sniegts pielikumā.

Turpmākās attīstības priekšnosacījumi un risinājumi

- *Saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 23. pantu un Aizsargjoslu likuma 8. pantu aizsardzības zona ap valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem lauku teritorijās noteikta ne mazāk par 500m, ja aizsardzības zona nav noteikta īpaši. Jebkuru saimniecisko darbību pieminekļu aizsardzības zonā drīkst veikt tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atļauju.*
- *Realizējot jebkāda veida saimniecisko darbību teritorijās, kas ir valsts aizsargājami kultūras pieminekļi vai to aizsardzības zona, saistoši ir likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību un MK 26.08.2003. noteikumi Nr. 474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirmpirkuma tiesībām un videi degradējoša statusa piešķiršanu”, kā arī citi noteikumi kultūras pieminekļu aizsardzības jautājumos.*
- *Kultūras pieminekļu un tā aizsardzības zonā ir aizliegta tāda saimnieciskā darbība, kas var iznīcināt kultūras pieminekli, pasliktināt kultūras pieminekļa stāvokli vai mazināt kultūras pieminekļu un kultūrvēsturiskās ainavas vērtību. Saimnieciskā darbība kultūras pieminekļu aizsardzības zonā plānojama saglabājot kultūras piemineklim atbilstošo vidi, kā arī nodrošinot pieminekļa vizuālo uztveri. Jebkura saimnieciskā darbība kultūras pieminekļu aizsardzības zonā veicama tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atļauju.*
- *Arheoloģisko pieminekļu teritorijās nav plānojama jaunu objektu būvniecība un ar zemes reljefa pārveidojumiem saistīti darbi - smilts vai grants karjeri.*
- *Turpmākās plānošanas etapos ap kultūras pieminekļiem izstrādāt individuālas aizsardzības zonas, vadoties no konkrētas pieminekļa atrašanās vietas un iespējamās ārējās vizuālās ietekmes un pieminekļa ainaviskās uztveres, atbilstoši MK 19.07.2003. noteikumiem Nr. 392 Kultūras pieminekļu aizsargjoslu (aizsardzības zonu) noteikšanas metodika. Kultūras piemineklim individuāli noteikta aizsardzības zona izstrādājama, izvērtējot situāciju - samazinot vai paplašinot, atbilstoši konkrētai situācijai dabā, ļaujot racionāli plānot teritorijas izmantošanu un precizēt ar kultūras pieminekļa aizsardzību saistītos apgrūtinājumus. Prioritāri individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) izstrādājamas valsts aizsargājamiem pieminekļiem ciemos - blīvi apdzīvotās vietās.*
- *Teritorijas plānojuma īstenošanas laikā un nākošajos plānošanas etapos turpināma izpēte, apzinot un fiksējot objektus un teritorijas, kam piemīt kultūrvēsturiska vērtība (ēkas, kultūrvēsturisku norišu vietas, ainaviski vērtīgas kultūrvēsturiskās vides un dabas teritorijas, kas nav iekļautas spēkā esošajā Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, ievērojamu cilvēku dzīves vietas, atsevišķi arhitektūras objekti, muižu apbūves, kultūrvēsturiski nozīmīgi stādījumi u.tml.), papildinot un precizējot to saglabāšanu, aizsardzību un izmantošanas regulējamu pašvaldības līmenī, kā arī pilnvērtīgāk izmantojot un iekļaujot kultūrtūrisma attīstības projektos.*
- *Kultūras pieminekļi un to aizsardzības zonas parādītas plānojuma kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”, detalizētas prasības iekļautas TIAN sadaļā „Kultūras pieminekļu un kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu un teritoriju aizsardzība”.*

1.6. Ainaviskās vērtības, tūrisma un rekreācijas teritorijas

Viensētas, lauksaimniecības zemes, kuras vijas ar mežu puduriem uz paugurotās reljefa virsmas, kā arī ezeri, purvi un mitrāji starppauguru ieplakās ir šim reģionam raksturīgā lauku mozaikveida ainava. Vairāk kā vienu ceturto daļu (25,8 %) no novada kopējās platības aizņem meliorētas un nosusinātas teritorijas, kas tiek izmantotas lauksaimniecībai. Teritorija kopumā vērtējama kā mazpārveidota un dabiska; novadā nav lielu industriālu u.tml. rakstura vidi ietekmējošu objektu. Ainavas attīstību ir ietekmējis salīdzinoši zemais iedzīvotāju blīvums (10 cilvēki uz 1 km²) un reljefa saposmums.

Kā ainaviska vērtība Riebiņu novadā ir Latgalei tipiskā apdzīvojuma struktūra – atsevišķu viensētu un ciemu – sādžu mija.

Nozīmīgu kultūrainavu veido kultūras vēstures pieminekļi, jo sevišķi muižu kompleksi – Riebiņu muiža ar parku, Rušonas muiža un Geļenovas parks, kā arī Rušonas katoļu baznīca u.c. kultūrvēsturiskie pieminekļi; 4 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas liegumi „Lielais Pelečāres purvs”, „Rušonu ezera salas” un „Jašas – Bicānu ezers”.

Ainaviski vērtīgākajai teritorijai Feimaņu paugurainē ir noteikts īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statuss – aizsargājamais ainavu apvidus “Kaučers”.

Dabas ainava, kultūras vēsturiskais mantojums, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, savstarpēji saistīto ezeru virkne raksturo galveno tūrisma attīstības potenciālu.

Nozīmīgākie tūrisma resursi galvenokārt koncentrēti Rušonas pagastā – lielākais ezeru īpatsvars, 7 no 10 viesu mājām, kas Riebiņu novadā piedāvā atpūtas iespējas un naktsmītnes. Lielākā daļa viesu mājas piedāvā nakšņošanas iespējas, pirts īri, ēdināšanu, laivošanas un makšķerēšanas iespējas. Galēnu pagastā, sadarbojoties Indānu gravas un Azarīnes zemes īpašniekiem un skolēniem, izveidota Indānu – Azarīnes mācību un izziņas taka. Takas kopgarums ir gandrīz 2 km, tās ietvaros izveidotas laipas, tiltiņi, atpūtas vietas, skatu laukumi un informatīvie stendi. Izziņas takā vērojami vairāki biotopi, valsts nozīmes aizsargājams dabas objekts Priževoiņu priede, Ošas upes izteka un Azarīnes avots.

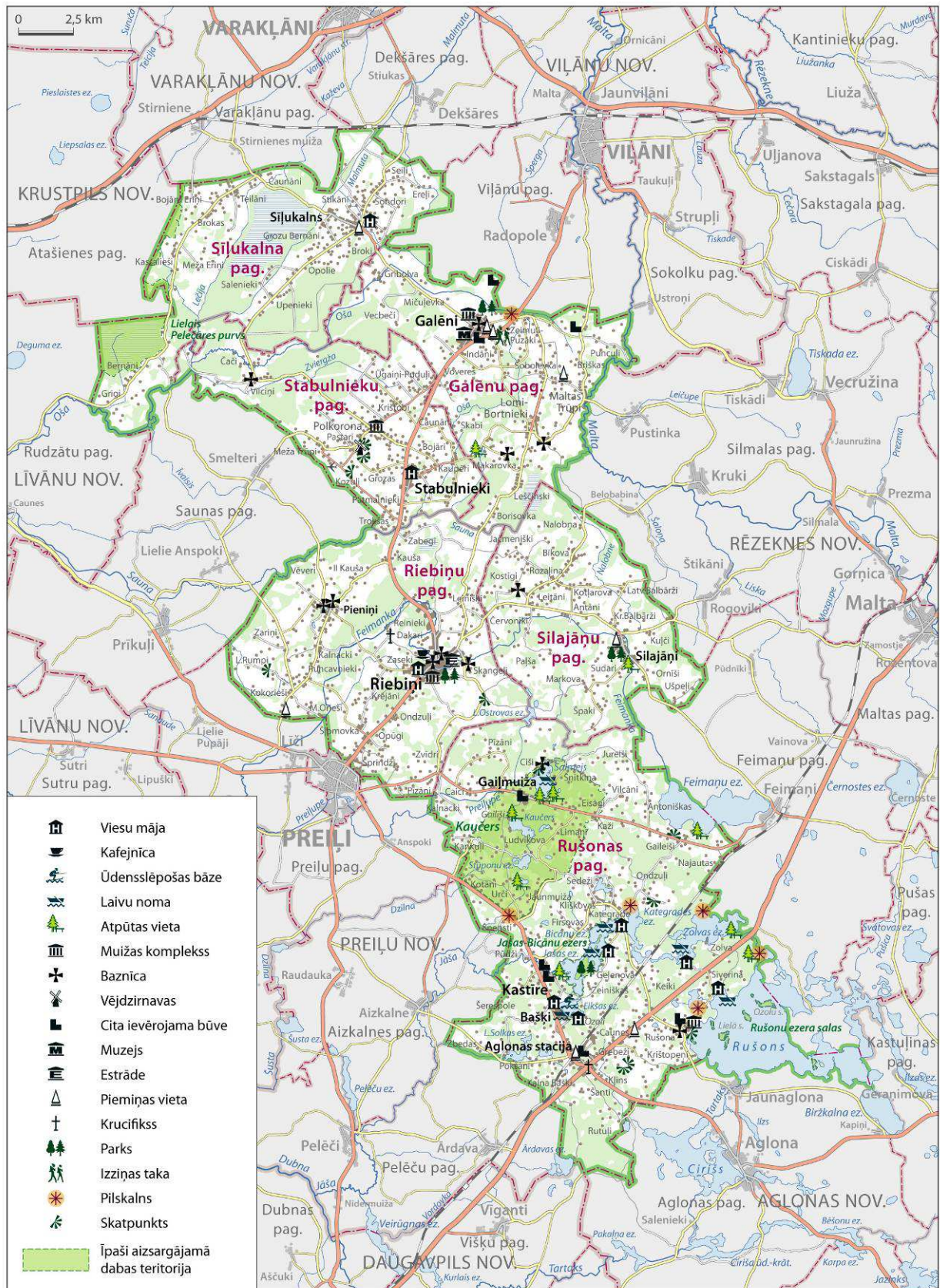
Starp Jašas, Bicānu, Zolvas, Sekstu un Rušona ezeriem izveidots aptuveni 22 km garš laivošanas maršruts, kas piedāvā iespēju apskatīt gan dabas liegumu „Jašas – Bicānu ezera” un „Rušonu ezera salas” teritorijas, gan ap tiem esošos kultūras un vēstures pieminekļus – Geļenovas parku un muižas saimniecības ēku apbūvi, Kategrades, Rušonīcas un Krupenišķu pilskalnus, Krupenišķu vecticībnieku sādžu, Rušonas baznīcu, kā arī Rušona ezera salas – Ozolu, Bērzu, Priežu un Lielā (Upursala) ar Upurakmeni.

Turpmākās attīstības priekšnoteikumi

- *Riebiņu novada ainavas, ūdeņu un kultūrvēsturiski nozīmīgo objektu kopums raksturo tūrisma attīstības iespējas kā vienu no nozīmīgākajiem teritorijas attīstības potenciāliem.*
- *Integrētai tūrisma resursu turpmākai izmantošanai izstrādājams tematiskais plānojums.*

11.att. Tūrisma un rekreācijas resursi

1.7. Teritorijas struktūra un izmantošana

Riebiņu novada kopējā teritorijas platība ir 627,68 km². Saskaņā ar VZD zemes lietojuma bilanci, Riebiņu novada teritorijā dominē lauksaimniecībā izmantojamas zemes un meži⁴¹: lauksaimniecībā izmantotās teritorijas aizņem 29846,4 ha (47,6%), meži – 20538,7 ha (32,7%), krūmāji – 1616,6 ha (2,6%), purvi – 3133,3 ha (5%). Teritoriju zem ūdens platībām aizņem 4340,4 ha (6,9%), ceļu infrastruktūra – 1526,2 ha (2,4%), bet apbūvētās teritorijas un pagalmi – 1021,2 ha (1,2%). Pārējās teritorijas aizņem 1021,2 ha. Rušonas pagastā ir lielākais ūdeņu, kā arī mežu īpatsvars, turpretim Stabulnieku pagastā – lauksaimniecības zemes.

13.tabula. Teritorijas struktūra

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	vien. skaits	kop-platība	Zemes lietošanas veidi							
			LIZ	mežs	krū-mājs	purvs	zeme zem ūdeņiem	zeme zem ēkām un pagalmiem	zeme zem ceļiem	pārē-jās zemes
Lauksaimniecības zeme	8273	49734,7	29150	14572	1515	1719,1	898,9	605,6	589,5	683,9
Mežsaimniecības zeme un zeme īpaši aizsargājamās dabas teritorijās	297	8221,5	408,6	5977,8	83,9	1397,0	205,5	4,0	51,8	92,9
Ūdens objektu zeme	22	3255,1	6,5	0,3	2,6	0,0	3242,6	0,4	0,4	2,3
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	29	141,0	52,9	14,8	4,9	3,7	1,8	0,0	2,1	60,8
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	29	96,9	30,1	37,8	1,7	2,6	2,9	5,0	1,2	15,6
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	195	41,7	20,0	2,6	2,5	0,8	1,8	11,1	1,5	1,4
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	69	40,9	8,7	0,2	0,7	0,0	0,5	28,4	0,9	1,5
Kommercdarbības objektu apbūves zeme	30	13,2	1,4	1,2	0,0	0,0	0,1	10,3	0,0	0,2
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	139	137,5	32,9	11,9	4,8	0,8	1,0	26,4	2,2	57,5
Ražošanas objektu apbūves zeme	39	60,3	7,4	2,2	1,6	0,4	1,0	29,8	1,5	16,4
Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	341	961,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	1,0	875,0	84,0
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	26	31,0	1,7	0,0	1,2	0,2	3,4	3,0	0,1	21,4
Kopā:	9489	62734,8	29720	20621	1619,2	3124,6	4360,0	725,0	1526,2	1037,9

⁴¹ Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats uz 2010. gada 1. janvāri. Valsts zemes dienests, <http://www.vzd.gov.lv>

1.8. Uzņēmējdarbības aktivitātes

Uzņēmējdarbība Riebiņu novadā ir cieši saistīta ar vietējo resursu izmantošanu. Attīstītākās nozares ir lauksaimniecība un kokapstrāde.

Lauksaimniecības jomā Riebiņu novadā darbojas 3939 saimniecības, no tām 75% (2945) ir piemājas saimniecības, 21% – zemnieku saimniecības un 4% – palīgsaimniecības. Eiropas Savienības tiešie maksājumi par lauksaimniecības zemes apstrādi, kā arī iespējas iegūt Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu jaunu saimniecību izveidei, ir veicinājusi lauksaimniecības attīstību un palielinot šīs nozares nozīmi novadā.

Riebiņu novadā 32,7% no kopējās teritorijas jeb 20538,7 ha klāj meži, līdz ar to attīstīta ir arī mežsaimniecība.

Kopumā, vērtējot pēc apgrozījuma un nodarbināto skaita, novada teritorijā darbojas neliela mēroga uzņēmumi. Nozīmīgāko – lielāko uzņēmumu uzskaitījums atspoguļots 14.tabulā.

14.tab. Lielākie uzņēmumi Riebiņu novadā.⁴²

Uzņēmuma nosaukums	Piedāvāto preču un pakalpojumu klāsts
SIA "Aglonas serviss"	Lobīto taras dēlīšu ražošana. Vietējam tirgum gatavo kastes augļiem, dārzeņiem, zivīm un sēnēm. Eksportē arī uz Eiropu.
SIA "Remontnieks"	Minerālmēslu un augu aizsardzības līdzekļu, akmeņogļu un būvmateriālu tirdzniecība, autotransporta pakalpojumi, lopbarības graudu malšana un noliktavas pakalpojumi.
Z/s "Kļavas"	Kokogļu ražotne. Izejmateriāli ir koksnes un kokmateriālu nomaļi, bezatkritumu ražošana.
SIA "Pārsla 2"	Ogu, dārzeņu un sēņu pārstrāde, konservēšana un uzglabāšana.
SIA "3 vītoli staļļi"	Šķirnes zirgu audzēšana. Zirgu izjādes pakalpojumi.
SIA "Vīcars"	Automašīnu remonts un lietotu automašīnu tirdzniecība.
SIA "Agrofirma "Turība""	Lauksaimniecības produkcijas ražošana, piena lopkopība.

1.9. Zemes vērtību zonējums un to noteicošie faktori

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta izstrādāto zonējumu Riebiņu novada teritorijā lauksaimniecībā izmantojamās zemēs ir izdalītas 6 vērtību zonas atkarībā no lauksaimniecībā izmantojamās zemes novērtējuma kvalitātes ballēs pēc normatīvās produktivitātes. Lauksaimniecības zemes vidējā kadastrālā bāzes vērtība Riebiņu novadā 2011. gadā pēc VZD datiem ir noteikta 228,3 Ls/ha (0,022 Ls/m²).

Atkarībā no zemes kvalitātes zemes kadastrālā bāzes vērtība⁴³:

- I kvalitātes grupas lauksaimniecības zemēm – 130 Ls/ha
- II kvalitātes grupas lauksaimniecības zemēm – 170 Ls/ha
- III kvalitātes grupas lauksaimniecības zemēm – 190 Ls/ha
- IV kvalitātes grupas lauksaimniecības zemēm – 230 Ls/ha
- V kvalitātes grupas lauksaimniecības zemēm – 290 Ls/ha
- VI kvalitātes grupas lauksaimniecības zemēm – 360 Ls/ha

⁴² Uzņēmējdarbība Riebiņu novadā, www.riebini.lv;

Lursoft uzņēmumu reģistrs, http://www.lursoft.lv/latvija_registreto_uznemumu_datu_baze.html

⁴³ Lauksaimniecības zemju vidējā kadastrālā bāzes vērtība. Valsts zemes dienests. <http://www.vzd.gov.lv>

Saskaņā ar VZD izstrādāto meža zemju zonējumu Riebiņu novada teritorijā izdalītas 4 vērtību zonas atbilstoši vidējam meža zemes kvalitatīvajam novērtējumam ballēs. Meža zemes vidējā kadastrālā bāzes vērtība Riebiņu novadā pēc VZD datiem 2011. gadā ir noteikta 96,25 Ls/ha. Atkarībā no meža zemes kvalitātes zemes kadastrālā bāzes vērtība⁴⁴:

- I kvalitātes grupas meža zemēm – 35 Ls/ha
- II kvalitātes grupas meža zemēm – 60 Ls/ha
- III kvalitātes grupas meža zemēm – 115 Ls/ha
- IV kvalitātes grupas meža zemēm – 175 Ls/ha

1.10. Nekustamo īpašumu tirgus raksturojums

Nekustamo īpašumu tirgus Riebiņu novadā šobrīd raksturojams kā neaktīvs. Ir samērā maz pārdošanas piedāvājumi, kā arī pieprasījums ir ļoti zems. Galvenokārt nekustamo īpašumu tirgū tiek piedāvātas lauksaimniecības zemes, viensētas, atsevišķas privātmājas un nepabeigtas dzīvojamās ēkas bez plašām piegulošām teritorijām, kā arī zemes gabali ar lauksaimniecības un mežsaimniecības zemēm. To platība ir sākot no 600 m² līdz 8,5 ha. Plašāks piedāvājumu klāsts ir Rušonas un Riebiņu pagastos. Nekustamā īpašuma tirgū lauksaimniecības zemes cena svārstās no 0,04 Ls/m² līdz 0,07 Ls/m². Zemesgabaliem ar dzīvojamo ēku apbūvi cena - līdz 0,50 Ls/m².⁴⁵

1.11. Apdzīvojamā struktūra

Līdzīgi kā citos Latvijas novados, arī Riebiņu novadā vērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās tendence. Riebiņu novadā 2012. gada sākumā bija deklarējušies 6027 iedzīvotāji⁴⁶. Laika posmā no 2007. – 2011. gadam Riebiņu novadā iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 8,7%, kas ir 10. augstākais iedzīvotāju zuduma rādītājs starp Latvijas novadiem⁴⁷.

Riebiņu novadā 2012. gadā iedzīvotāju blīvums (10 iedzīvotāji uz vienu kvadrātkilometru) vidēji ir ievērojami zemāks, salīdzinot ar vidējiem iedzīvotāju blīvuma rādītājiem Latvijā.⁴⁸

Riebiņu novada apdzīvojamā struktūru raksturo atsevišķas blīvas apbūves rakstura apdzīvotas vietas (pagastu administratīvie centri), viensētu grupas (vēsturiskās sādžas) un atsevišķas viensētas. Apdzīvojamā struktūras veidošanās jau vēsturiski bijusi saistīta gan ar reljefu, gan lauksaimniecībā izmantojamām un auglīgām zemēm. Liela nozīme apdzīvojamā struktūru veidošanā ir zemes un saimniecības mantošanas tradīcijām – zemes mantošanas tiesības ieguva visi dzimtas pēcteči, tādējādi veicinot daudzu sīku saimniecību un zemes vienību izveidi⁴⁹. Lielākais iedzīvotāju skaits ir koncentrēts Riebiņos (936), Galēnu (335); Stabulnieku (328), Kastīres (323), Aglonas Stacijas (178), Gaiļmuižas (166), Silajāņu (120), Bašķu (64), Polkoronas (101), Sīļukalna (96), Lomu-Bortnieku (116), Pieniņu (87) un Maltas Trūpu (84) apdzīvotajās vietās⁵⁰.

Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma izpratnē „Apdzīvotā vieta ir teritorija, kurā dzīvo cilvēki, ir izveidoti materiālie priekšnoteikumi tās apdzīvošanai un kurai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā piešķirts attiecīgais apdzīvotās vietas statuss (likuma 2.pants), apdzīvotās vietas iedalot ciemos un viensētās (likuma 9.pants). Ciema statusu, savukārt var piešķirt tādai novada teritorijas daļai, kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra (likuma 11.panta 2.daļa). Viensēta, savukārt ir definēta kā „savrupa viena dzīvojamā ēka vai savrupas vairākas dzīvojamās ēkas, kā arī ar šo ēku vai ēkām funkcionāli saistītās saimniecības ēkas teritorijā,

⁴⁴ Meža zemju vidējā kadastrālā bāzes vērtība. Valsts zemes dienests, <http://www.vzd.gov.lv>

⁴⁵ Sludinājumi, www.ss.lv, www.zip.lv

⁴⁶ PMLP dati, uz 01.01.2012.

⁴⁷ Reģionu attīstība Latvijā 2011. Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2012.

⁴⁸ Administratīvais iedalījums un iedzīvotāju blīvums gada sākumā. <http://www.csb.gov.lv/>

⁴⁹ VZD bilancē uz 2012.gada sākumu reģistrētas 9489 zemes vienības

⁵⁰ Turlajs, J. un Milliņš, G. 1998. Latvijas apdzīvotās vietas: klasifikācija, vērtēšanas kritēriji, ciemu saraksts, kartes. Rīga, Apgāds Jāņa sēta.

kur zemi primāri izmanto lauksaimniecības vai mežsaimniecības vajadzībām”. Viensētas statusu piešķir pašvaldības dome, apstiprinot viensētai nosaukumu (likuma 12.pants).

Teritorijas plānojumā ir definēti ciemi un to robežas⁵¹ ciemu - blīvi apdzīvoto vietu izpratnē⁵².

Līdzšinējā laikā Latvijā teritorijas plānošanā nav nonākts līdz striktiem kritērijiem ciemu robežu noteikšanā. Ņemot vērā vēsturisko apdzīvojuma struktūru, vēsturisko zemes vienību izveides pamatprincipus, zemes reformas norisi, iedzīvotāju skaita izmaiņas un ekonomiskās attīstības tendences, ciemu (blīvi apdzīvoto vietu) robežu noteikšana Riebiņu novadā, līdzīgi kā citos Latgales novados kopumā, nav vienkārša un viennozīmīga. Vienlaicīgi ir jāapzinās, ka ikviena vēsturiskā apdzīvotā vieta (sādža) un tās nosaukums ir nozīmīga kultūrvēsturiskā vērtība un būtiska identitātes iezīme, kas saglabājama arī turpmākajām paaudzēm.

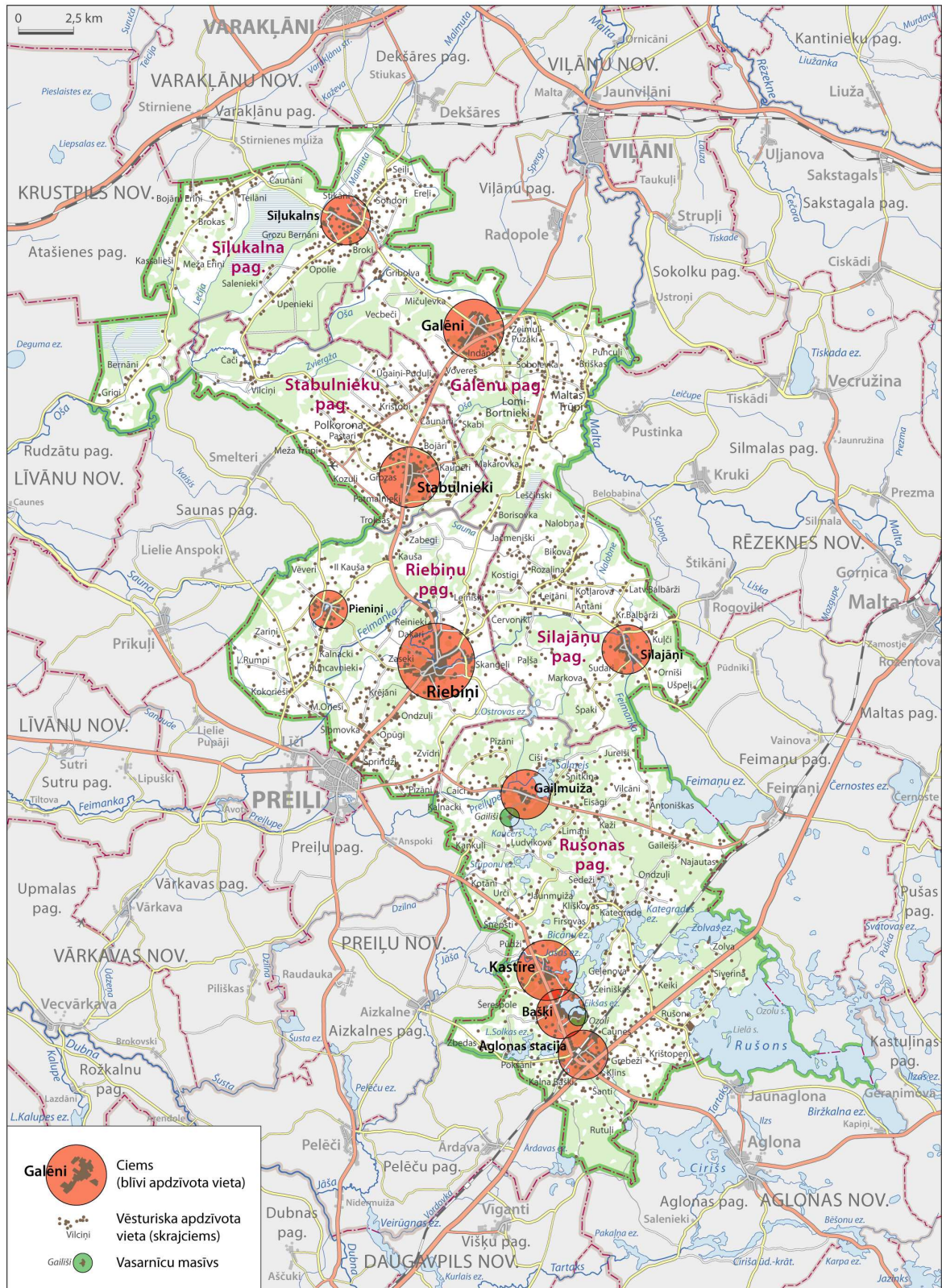
Turpmākās attīstības priekšnosacījumi un risinājumi

- *Teritorijas plānojuma izpratnē, ciemi kā blīvi apdzīvotas vietas ar robežām un funkcionālo zonējumu ir noteiktas ņemot vērā līdzšinējo novada teritorijas plānojumu, apbūves blīvumu, centralizēto komunikāciju nodrošinājumu, sociālās infrastruktūras un publisko pakalpojumu pieejamību un attīstības iespējas: Aglonas stacija, Bašķi, Galēni, Gaiļmuiža, Pieniņi, Riebiņi, Kastīre, Sīļukalns, Silajāņi, Stabulnieki.*
- *Ciemu robežas un funkcionālais zonējums ir atspoguļots grafiskā daļas kartēs „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”.*
- *Ciemu robežas noteiktas ņemot vērā pēc iespējas dabiskas robežas un iekļaujot „veselas” zemes vienības (t.i. ņemot vērā zemes vienības piederību attiecīgajai apdzīvotajai vietai pēc tās adrese).*
- *Ciemu robežās ir noteiktās funkcionālās zonas, kurās apbūve galvenokārt ir galvenais izmantošanas veids (daudzfunkcionālas publiskās apbūves teritorijas, dzīvojamās apbūves teritorijas, vēsturiski izveidojušās ražošanas un tehniskās apbūves teritorijas, ar to saistītā infrastruktūra un dabas un apstādījumu teritorijas. Situācijā, kad zemes vienību platība un robežu konfigurācija ir ļoti dažāda, plānojumā ciemu robežās ir noteiktas arī „Lauku zemes ciemu robežas (L3)” – piemērots attiecībā uz lielas platības, funkcionāli vienotiem zemes īpašumiem, kur daļa ir apbūvēta, bet lielākā daļa neapbūvēta un tiek izmantota piemājas vai z/s vajadzībām. L3 zona faktiski ir buferzona ciema robežās, kur apbūve nav galvenais izmantošanas, kurā zemes īpašnieki var turpināt līdzšinējo saimniecisko darbību, ja nepieciešams, nav aizlieguma apbūvei, bet, atšķirībā no citām Lauku zemēm ārpus ciema robežām, ciemā neizvieto lauksaimniecības pārstrādes u.c. tamlīdzīgus uzņēmumus un neuzsāk tādu saimniecisko darbību kas var radīt negatīvu ietekmi (troksnis, smakas, putekļi) attiecībā uz dzīves vides apstākļiem ciemā. Līdz ar šādu dalītu plānojuma zonējumu vienā zemes gabalā var pamatot arī daļēti nekustamā īpašuma lietojuma mērķa (NILM) noteikšanu un NĪ nodokļa aprēķinu piemērošanu.*
- *Ieguvums sabiedrībai, iekļaujot ciemu robežās drīzāk plašākas teritorijas kā tās sašaurināt, salīdzinot ar līdzšinējo teritorijas plānojumu, ir pamatojams ar pašvaldības mērķiem stiprināt esošo apdzīvojuma struktūru un akcentēt vietējos pakalpojumu centrus, kā arī turpmāko plānošanas un projektēšanas pasākumu ietvaros meklēt iespējas un piesaistīt finansējumu publiskās ārtlepas kvalitātes un infrastruktūras nodrošinājuma uzlabošanai.*
- *Teritorijas ārpus ciemiem (blīvi apdzīvoto vietu) robežām, savukārt, ir plānotas maksimāli elastīgi, nodrošinot iespējas visdaudzveidīgākajām saimnieciskajām aktivitātēm.*
- *Vēsturiskā apdzīvojuma struktūra - sādžas, to nosaukumi ir viena no novada kultūrvēsturiskajām vērtībām un identitātes iezīmēm, kas saglabājams arī turpmākajām paaudzēm, sādžu nosaukumus pielietojot adresācijā. Vēsturisko apdzīvoto vietu saraksts pievienots pielikumā.*

⁵¹ 2009.gada 6.oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi, 3.3.punkts

⁵² Aizsargjoslu likums, terminu skaidrojums „Blīvi apdzīvotās vietas - pilsētas, izņemot to lauku teritoriju, ciemi un lauku apdzīvotās vietas ar blīvu apbūvi un pilsētvidei raksturīgiem elementiem”.

12.att. Apdzīvojuma struktūra

1.12. Sociālās infrastruktūras nodrošinājums

Riebiņu novada sociālās infrastruktūras (izglītības iestādes, kultūras, sporta, veselības aprūpes un sociālās palīdzības) objekti pamatā ir izvietoti pagastu centros. Nozīmīgākie objekti un daudzveidīgākais pakalpojumu spektrs ir pieejams Riebiņos.

Novadā esošajā situācijā darbojas 6 izglītības iestādes: Riebiņu vidusskola, Dravnieku, Galēnu, Rušonas, Silajāņu un Sīļukalna pamatskolas. Lielākā skolas pēc skolēnu skaita ir Riebiņu vidusskola (2011./2012. gadā mācības uzsāka 194 skolēni). Riebiņu vidusskolā mācības notiek gan krievu, gan latviešu valodā. Skola paredzēta 240 vietām; tā nodrošina arī internātu (30 vietām). Telpu un teritorijas nodrošinājums Riebiņu vidusskolas vajadzībām ir pietiekams pilnvērtīga mācību procesa organizēšanai. Sporta zāle un sporta laukums ir atbilstoši aprīkoti sporta aktivitāšu norisēm kā mācību stundu, tā ārpusklases nodarbību un sporta sacensību vajadzībām. Galēnos ir izbūvēta mūsdienīgākā sporta zāle novadā.

Sīļukalna, Silajāņu, Stabulnieku un Rušonas pamatskolās skolēnu skaits ir ievērojami mazāks par 100. Līdzīgi kā citās lauku teritorijās, skolēnu skaits sarūk. *Izglītības iestāžu turpmākās attīstības iespējas un risinājumi ietverti novada Attīstības programmā.*

Pirmskolas vecuma bērniem ir pieejama pirmskolas izglītības iestāde „Sprīdītis” Riebiņos, Rušonas pagastā ir izveidots bērnu rotaļu un attīstības centrs „Taurenīši”,

15.tab. Skolēnu skaits Riebiņu novada izglītības iestādēs

Nosaukums	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Riebiņu vidusskola	201	194	198	194
Dravnieku pamatskola	113	97	97	97 (9)*
Galēnu pamatskola	101	84	84	80 (15)
Rušonas pamatskola	76	80	80	82 (34)
Silajāņu pamatskola	49	56	56	49 (8)
Sīļukalna pamatskola	65	51	51	52 (12)

Kultūras aktivitātēm ir pieejami 7 kultūras nami, brīvdabas estrāde Riebiņu parkā un Galēnu parkā. Par kultūras aktivitāšu dažādību liecina 34 amatiermākslas kolektīvu darbība. Novadā darbojas 10 bibliotēkas. Visās bibliotēkās pieejami bezmaksas datori un interneta pakalpojumi. Tāpat tās nodrošina starpbibliotēku abonementu (SBA) izmantošanu, pieejams grāmatu klāsts, periodiskie izdevumi, informācija par Eiropas Savienību, kā arī novadpētniecību. Atsevišķas bibliotēkas piedāvā kopēšanas un drukāšanas pakalpojumus, datu ierakstīšanu un glabāšanu CD – ROM, kā arī pieeju maksas datu bāzēm⁵³.

Primārās veselības aprūpes pakalpojumus novadā sniedz 6 ģimenes ārstu prakses. Pašvaldība nodrošina telpas Silajāņos, Riebiņos, Sīļukalnā, Stabulniekos, Aglonas stacijā un Galēnos. Novadā darbojas 2 aptiekas – Galēnos un Riebiņos.

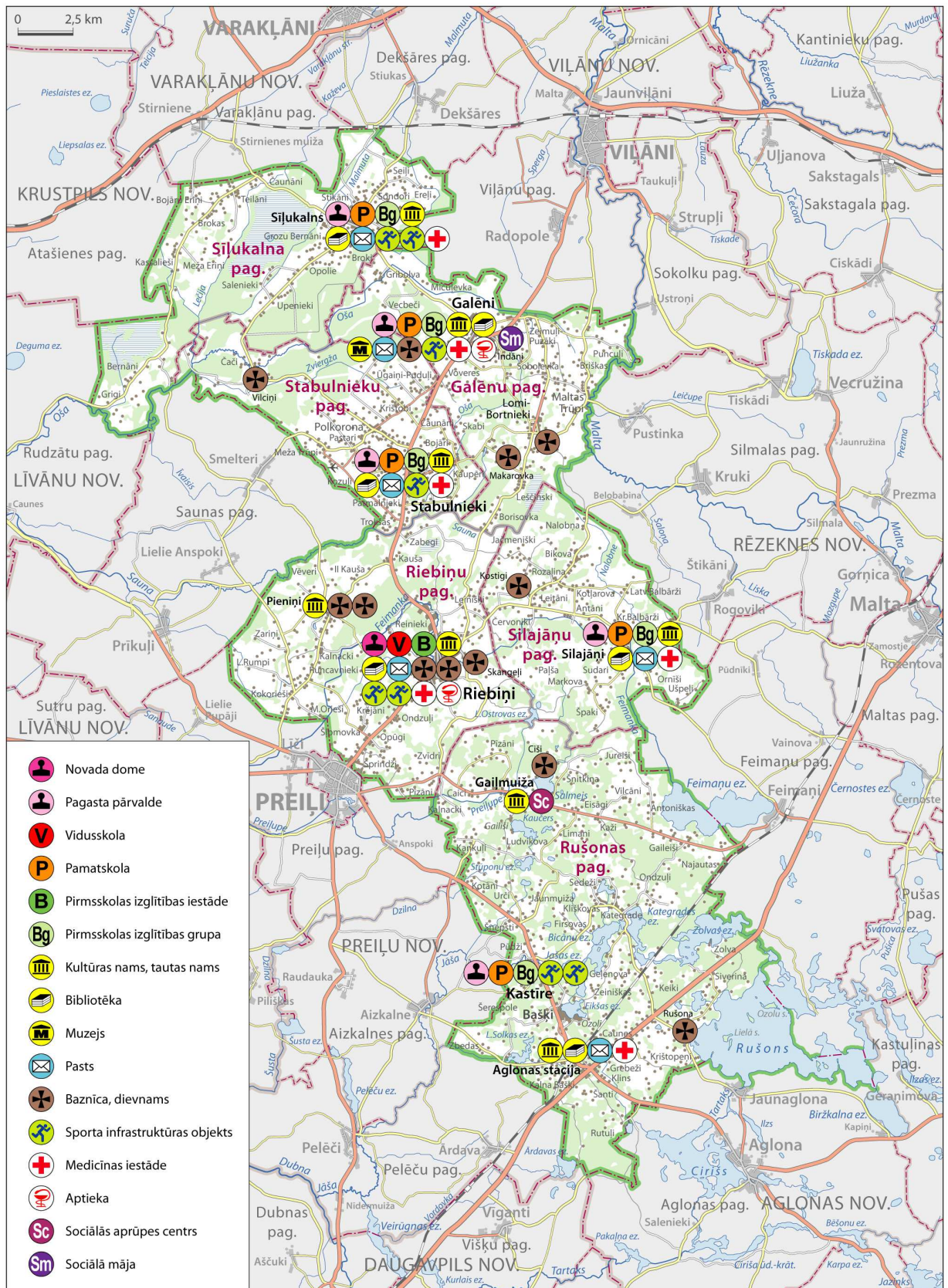
Sociālās palīdzības pakalpojumu sniegšanu organizē novada sociālas dienests. Novadā darbojas bāriņtiesa, sociālās aprūpes centrs „Rušona” (apkalpo 33 personas) un sociālā māja „Rudenāji” Galēnu pagastā (sniedz aprūpi 20 personām).

Teritoriju nodrošinājums sociālās infrastruktūras objektu attīstībai Riebiņu novadā ir pietiekams.

Nemot vērā demogrāfiskās un sociāli ekonomiskās situācijas attīstības tendences, papildus teritorijas jaunu sociālās infrastruktūras objektu izbūvei netiek plānotas; esošās teritorijas plānotas daudzfunkcionālai - izglītības, kultūras u.c. pakalpojumu attīstībai; galvenā uzmanība vēršama publiskās ārtelpas labiekārtojuma uzlabošanai.

⁵³ Bibliotēkas Riebiņu novadā. <http://www.riebini.lv/lv/kultra/bibliotekasno>

13.att. Sociālās infrastruktūras objektu izvietojums

1.13. Satiksmes infrastruktūra

1.13.1. Ceļu infrastruktūra

Riebiņu novada teritoriju šķērso 21 valsts autoceļš, no tiem viens ir valsts galvenais autoceļš (A13) Krievijas robeža (Grebņeva) – Rēzekne - Daugavpils – Lietuvas robežā (Medumi), Eiropas nozīmes ceļš (E262) Varšava – Sanktpēterburga, reģiona nozīmes autoceļi (P58, P62) un 16 valsts vietējās nozīmes autoceļi (V553, V577, V595, V735, V737, V739, V740, V742, V743, V744, V746, V749, V751, V761, V763, V764). Noslogotākie ceļi 2010. gadā pēc A/S „Latvijas Valsts ceļi” datiem⁵⁴ Riebiņu novadā ir valsts nozīmes ceļš A13 posmā starp Aglonas staciju un Rušenicu (~ 2100 auto/diennaktī vidēji gadā, t.sk. 630 kravas auto) un reģionālas nozīmes ceļš P58, jo sevišķi posmā starp Riebiņiem un Preiļiem. Ievērojami mazāka satiksmes intensitāte vērojama uz vietējas nozīmes ceļiem, kuri savieno apdzīvotas vietas novada teritorijā.

Novadā pašvaldības autoceļu kopgarums ir 452.12 km, t. sk. 274.35 km ar grants segumu; 162.30 km bez seguma, 15.47 km ar asfalta segumu⁵⁵. Valsts ceļu kopgarums novada teritorijā 199.643km, t.sk. 12.368 km galvenie ceļi, 38.675 km reģiona nozīmes ceļi, 148.600 km - vietējās nozīmes valsts ceļi. Vidējais valsts ceļu tīkla blīvums - 0,35 km/km² ir līdzīgs kā valstī vidēji (0,312 km/km²), savukārt kopējais ceļu tīkla blīvums - 1,037 km/km² ir nedaudz zemāks kā valstī vidēji (1,124 km/km²)⁵⁶

Pašvaldības ceļu un ielu saraksts pievienots pielikumā. Prioritāro pašvaldības ceļu saraksts ir iekļauts Riebiņu novada Attīstības programmā.

Turpmākās attīstības priekšnosacījumi un risinājumi

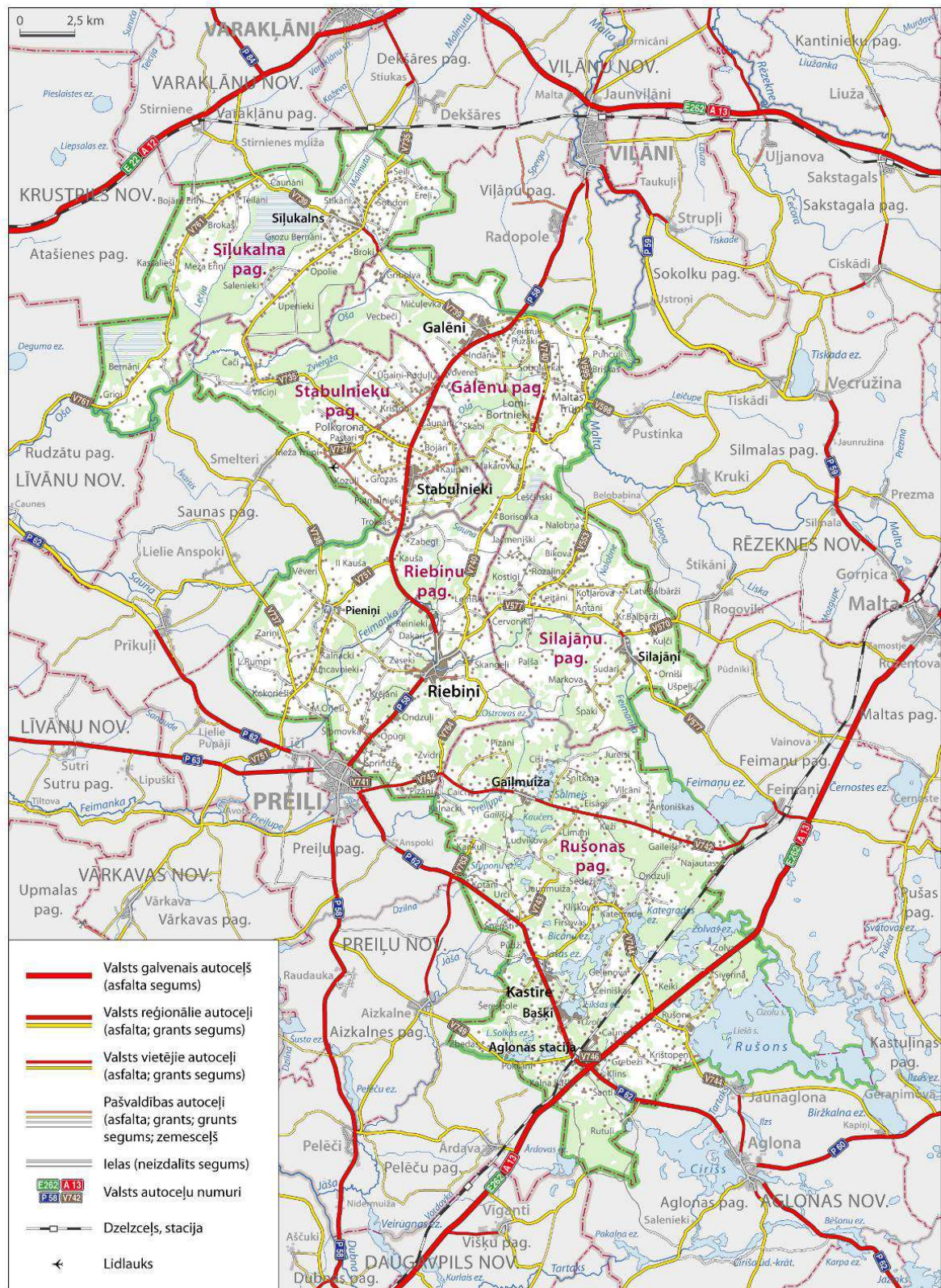
- *Esošais ceļu tīkls nodrošina nepieciešamās saites starp apdzīvotajām vietām un novada centru. Aktuālākā problēma ir esošo pašvaldības ceļu atjaunošana un seguma kvalitātes uzlabošana. Prioritārie rekonstruējamie pašvaldības ceļi iekļauti novada Attīstības programmas investīciju plānā.*
- *Apdzīvotajās vietās, kuras šķērso valsts reģiona nozīmes ceļi, veicami satiksmes drošības uzlabošanas pasākumi (Galēnos, Riebiņos, Stabulniekos u.c.).*
- *Ievērojot Aizsargjoslu likuma 13. pantu, kā arī VAS „Latvijas Valsts ceļi” noteiktās prasības Riebiņu novada teritorijas plānojuma izstrādei, valsts autoceļiem noteiktas sekojošas aizsargjoslas: uz abām pusēm no ceļa ass: galvenās nozīmes autoceļiem 100 m platumu, reģionālās nozīmes ceļiem 60 m platumā, vietējās nozīmes autoceļiem un pašvaldības ceļiem - 30m platumā.*
- *Apbūves teritoriju (jauno, vai rekonstruējamo un paplašināmo esošo) sasaisti ar valsts autoceļu tīklu veic, ievērojot "pakāpeniskuma" principu, tas ir, to tiešos pieslēgumus paredzot pie pašvaldību (galvenokārt) vai valsts vietējiem autoceļiem, orientējoties uz esošajiem pieslēgumiem, iespēju robežās esošo pieslēgumu kopīgā skaita samazināšanu un savstarpēju attālināšanu perspektīvā, kas uzlabotu satiksmes drošības apstākļus. Jaunu pieslēgumu plānošana valsts galvenajiem autoceļiem nav pieļaujama, bet reģionālajiem tikai izņēmuma gadījumos, ja tas ir saistīts ar esošā transporta tīkla pārplānošanu plašākā apkārtnē.*
- *Dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas plānots attīstīt tādā attālumā no ceļiem, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret autotransporta radīto troksni, ņemot vērā 2004. gada 13. jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” un noteikumu Nr.598 „Noteikumi par akustiskā trokšņa normatīviem dzīvojamo un publisko ēku telpās” 2. pielikuma 3. punkta prasības.*
- *Servisa objektus ir plānots izvietot galvenokārt teritorijās ar ātruma ierobežojumu 50 km/h. Teritorijās ārpus šādiem ātruma ierobežojumiem, servisa objektu iespējamās (atļautās) vietas pie valsts galvenajiem un reģionālajiem autoceļiem saskaņo ar Satiksmes ministriju.*

⁵⁴ Satiksmes intensitāte valsts autoceļos (galvenajos, reģionālajos, vietējos) laikā no 1996. gada līdz 2010.gadam, AS „Latvijas Valsts ceļi”, www.lvceļi.lv

⁵⁵ Riebiņu novads, 2011.g.

⁵⁶ AS LVC”, 2011.g.

14.att. Satiksmes infrastruktūra

1.13.2. Dzelzceļa infrastruktūra

Riebiņu novadu DR - ZA virzienā šķērso dzelzceļa līnija Rēzekne – Daugavpils, kas galvenokārt tiek izmantota kravu pārvadājumiem. Novada teritorijā atrodas Aglonas stacija, kā arī pieturvietas Apsēni un Zolvas ezers. Pasažieru pārvadājumi šinī līnijā notiek tikai starptautiskā maršrutā Viļņa – St.Pēterburga un mazās pieturvietas netiek izmantotas; tuvākās stacijas – Daugavpils un Rēzekne.

Pašu novada ziemeļu daļu skar dzelzceļa līnija Krustpils – Rēzekne. Tuvākās pasažieru stacijas atrodas Viļānu novada Dekšāres pagastā (stacija Varakļāni) un Varakļānu novada Varakļānu pagastā (stacija Stirniene).

Turpmākās attīstības priekšnoteikumi

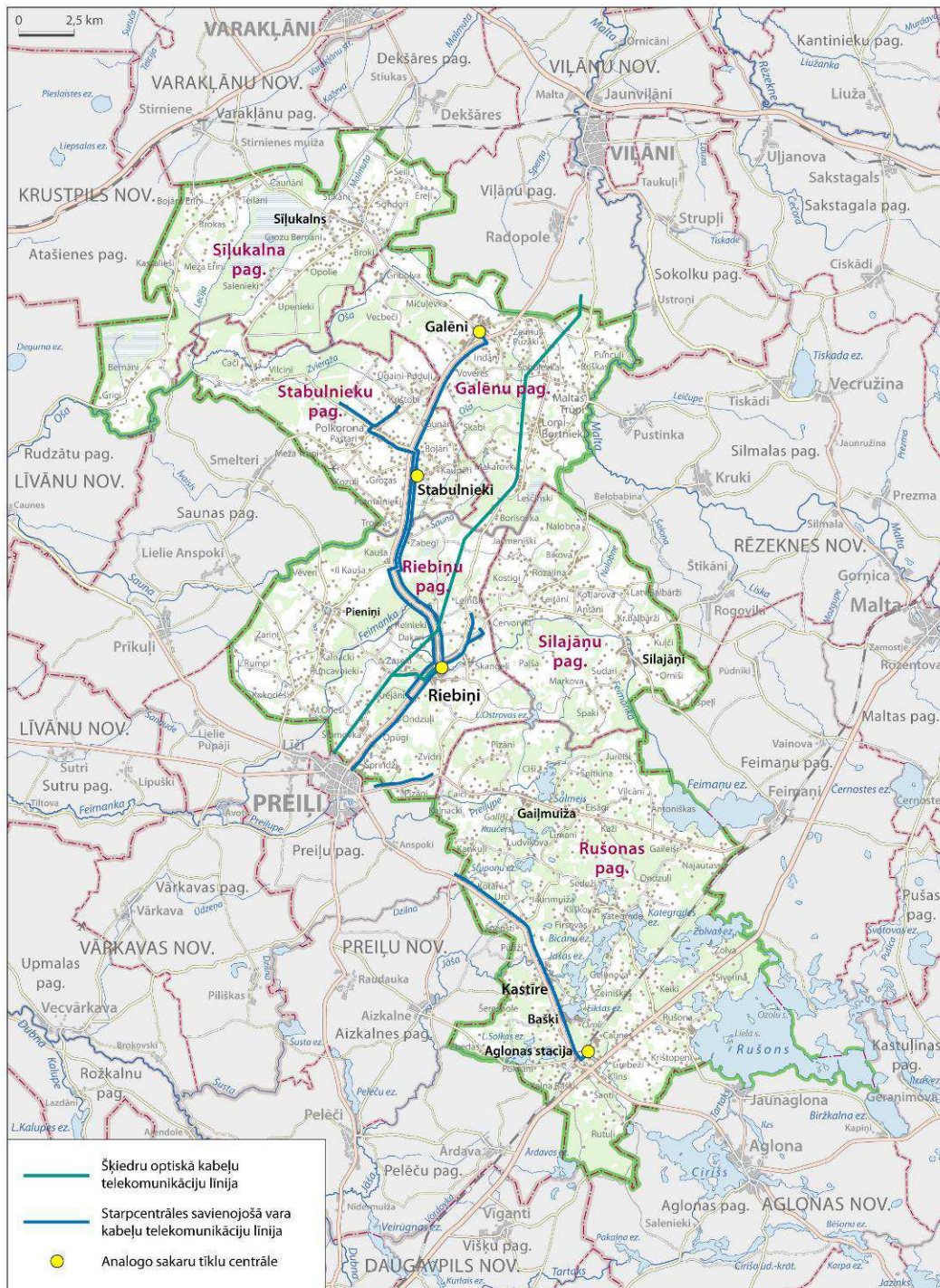
- *Abas dzelzceļa līnijas ir publiskās lietošanas stratēģiskās nozīmes I kategorijas dzelzceļa līnijas, līdz ar to attiecībā uz teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu ir jāievēro normatīvo aktu prasības, attiecībā uz saimniecisko darbību dzelzceļa zemes nodalījuma joslā, dzelzceļa ekspluatācijas aizsargjoslā un drošības aizsargjoslā gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskas vielas un produktus*
- *Valsts publiskās infrastruktūras dzelzceļa zemes nodalījuma joslā atļauto izmantošanu nosaka un reglamentē Dzelzceļa likums, kā arī 2005.gada 1.februāra LR MK noteikumi Nr.79 „Dzelzceļa zemes nodalījuma joslas ekspluatācijas noteikumi”.*
- *Atbilstoši Aizsargjoslu likuma prasībām, dzelzceļa ekspluatācijas aizsargjoslas apdzīvotajā vietā „Aglonas stacija” noteikta 50m uz katru pusi no malējās sliedes un ne mazāk kā dzelzceļa zemes nodalījuma joslas platums attiecīgajā pusē, drošības aizsargjoslu - 25 m, bet ārpus tās - ekspluatācijas aizsargjoslu 100m uz katru pusi no malējā ceļa malējās sliedes, drošības aizsargjosla - 50m.*
- *Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras zemes nodalījuma josla ir atspoguļota kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” funkcionālās zona „Transporta infrastruktūras teritorija” ietvaros. Teritorijas plānojumā ir respektēti AS „Latvijas Dzelzceļš”, nosacījumi un dzelzceļa zemes nodalījumu joslā netiek plānotas jaunas būves, t.sk. ietves vai veloceļi.*
- *Teritorijas Aglonā dzelzceļa stacijas ēkas apkārtnē teritorijas plānojumā ir iekļautas Transporta infrastruktūras un Jauktas apbūves teritoriju skaitā. Nosacījumi ietverti attiecīgajā Teritorijas izmantošanas apbūves noteikumu nodaļā (skat. TIAN 3.8. un 3.12. nodaļas)*
- *Lai nodrošinātu dzelzceļa infrastruktūras turpmāko darbību un attīstības iespējas, turpmākajā plānošanā, projektēšanā un teritorijas izmantošanā ievēro LR Normatīvo aktu prasības:*
  - *Dzelzceļa likuma 15.,16., 17.,18.,19., 20., 21. un 22. panta prasības;*
  - *1998.gada 15.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.457 „Dzelzceļa aizsargjoslas noteikšanas metodika” prasības;*
  - *2006.gada 18.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.599 „Metodika drošības aizsargjoslu noteikšanai gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskas vielas un produktus” prasības;*
  - *2005.gada 1.februāra Ministru kabineta noteikumu Nr.79 „Dzelzceļa zemes nodalījuma joslas ekspluatācijas noteikumi” prasības.*

1.14. Inženiertehniskā infrastruktūra

1.14.1. Sakari

Analogos sakarus novada teritorijā nodrošina SIA „Lattelecom”. DR- ZA virzienā teritoriju šķērso maģistrālais optikas kabelis (trasējums Preiļi – Viļāni, paralēli 110 kV EPL līnijas trasējumam). Analogo sakaru tīklu infrastruktūras centrāles izvietotas Riebiņos, Galēnos, Stabulniekos un Aglonas stacijā. Starpcentrāļu savienošie kabeļi ir izvietoti gar Preiļu – Viļānu ceļu.

15.att. Sakaru infrastruktūra

Mobilo sakaru pakalpojumi Riebiņu novadā tiek nodrošināti izmantojot SIA „LMT, SIA „Tele2”, SIA „Bite” bāzes stacijas un citus tml. infrastruktūras objektus.

Pēc SIA „Latvijas Mobilais Telefons” sniegtajiem datiem Riebiņu novada teritorijā atrodas uzņēmumam piederošie nekustamie īpašumi:

- zemes gabals „LMT Tornis”, kadastra Nr.7648 002 0582, adrese „LMT Tornis”, Galēnu pagasts, Riebiņu novads, un uz tā esoša LMT bāzes stacija, kura sastāv no būvēm- torņa un mobilā konteīnera;
- zemes gabals „Sakarnieks”, kadastra Nr.7670 001 0350, adrese - „Sakarnieks”, Gaiļmuiža, Rušonas pagasts, Riebiņu novads. LR spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā „Latvijas Mobilais Telefons” SIA plāno projektēt, izbūvēt, nodot ekspluatācijā un ekspluatēt jaunu bāzes staciju zemes gabalā „Sakarnieks”, sastāvošu no torņa un aparatūras konteīnera;
- zemes gabals „LMT Sakari”, kadastra Nr.7678 003 0567, adrese - „LMT Sakari”, Stikāti, Sīļukalna pagasts, Riebiņu novads, un uz tā esoša LMT bāzes stacija, kura sastāv no būvēm- torņa un aparatūras konteīnera;
- zemes gabals „LMT sakari”, kadastra Nr.7680 004 0475, adrese - „LMT sakari”, Kalna Gudļevski, Stabulnieku pagasts, Riebiņu novads, un uz tā esoša LMT bāzes stacija, kura sastāv no būvēm- torņa un aparatūras konteīnera.

SIA „Tele2” ir uzstādījusi un apkalpo telekomunikāciju mastu ar bāzes staciju Galēnu pagasta Akmenāja ciema, „Krūmājos” un Rušonas pagasta „Bebru mājās”⁵⁷. Sakaru infrastruktūru attīsta arī uzņēmums „Bite”.

Turpmākās attīstības priekšnoteikumi un risinājumi

- *Maģistrālo elektronisko sakaru kabeļu līniju izvietojums attēlots shematiski shēmā „Galveno inženiertehniskās infrastruktūras objektu izvietojums” un kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”, atbilstoši SIA „Citrus Solution” sniegtās informācijas noteiktībai.*
- *Elektronisko sakaru līnijas, objektus to aizsargjoslas precīzē un grafiski atzīmē turpmākās plānošanas ietvaros - atbilstošas detalizācijas plānošanas dokumentos - lokālpļānojumos vai detālpļānojumos.*
- *Inženierkomunikāciju izbūvē un izvietojumā ievēro MK 2004.gada 28.decembra noteikumu Nr.1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietojumu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās” un attiecīgos būvnormatīvus, kā arī nodrošina vides kvalitātes, teritorijas, enerģijas un dabas resursu racionālu izmantošanu un vides pieejamību.*
- *Visi būvniecības darbi jāveic atbilstoši spēkā esošajiem būvnormatīviem, kā arī ievērojot LR “Aizsargjoslu likuma” 14.panta (Aizsargjoslas gar elektronisko sakaru tīkliem), 35.panta (Vispārīgie aprobežojumi aizsargjoslās) un 43.panta (aprobežojumi aizsargjoslās gar elektronisko sakaru tīkliem) noteiktās prasības.*
- *Privātiem elektronisko sakaru tīkliem, kurus paredzēts pieslēgt SIA „Lattelecom” vai jebkuram citam publiskajam elektronisko sakaru tīklam, jāatbilst Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas apstiprinātajiem “Noteikumiem par privātā elektronisko sakaru tīkla pieslēgšanu publiskajam elektronisko sakaru tīklam” (SPRK 18.05.2005. Padomes sēdes lēmums Nr.111, protokols Nr. 24(233) p.9).*
- *Ja ar privātā tīkla īpašnieku noslēgts līgums „Par elektronisko sakaru tīkla robežu”, tad iekšējie telpu un teritoriju telefonizācijas darbi jāveic ēkas vai teritorijas saimniekam saskaņā ar šo noslēgto robežlīgumu.*
- *Lielos uzņēmumos ir jānodrošināta atsevišķa telpa telekomunikāciju iekārtām, atsevišķā gadījumā arī līniju ievadiem.*

⁵⁷ SIA „TELE 2” nosacījumi Riebiņu teritorijas plānojuma 2012. – 2024. g. izstrādei

- *Privātie un publiskie elektronisko sakaru tīkli jāierīko un jāizbūvē atbilstoši attiecīgo normatīvo aktu nosacījumiem.*
- *Lai veiktu elektronisko sakaru tīkla infrastruktūras attīstības plānošanu un pakalpojumu nodrošināšanu, vēlams savlaicīgi informēt SIA „Lattelecom” par novada attīstības plānā iekļauto jauno dzīvojamo māju un uzņēmējdarbības objektu celtniecību, kā arī katra kalendārā gada beigās vēlams informēt SIA „Lattelecom” par nākamajā gadā plānoto ielu un teritoriju rekonstrukciju.*
- *Mobilo sakaru pārklājuma uzlabošanai, novada teritorijā netiek ierobežotas iespējas uzstādīt un ekspluatēt publiskā mobilo elektronisko sakaru tīkla iekārtas un ar to saistītās inženierkomunikācijas; - jaunas sakaru būves un to apgādes infrastruktūru atļauts izvietot visa veida apbūves teritorijās; primāri- esošo piebraucamo autoceļu tiešā tuvumā.*
- *Ņemot vērā inženiertehnisko apgādes tīklu un to objektu, t.sk. telekomunikāciju līniju, torņu un antenu mastu u.c. tehniskos rādītājus, novada teritorijas plānojumā netiek noteikti ierobežojumi minimālajai jaunveidojamai zemes vienības platībai (to nosaka atbilstoši funkcionālajai nepieciešamībai), kā arī netiek limitēts būvju maksimālais augstums (m), cik tālu tie nav ierobežoti no LR normatīvo aktu puses.*
- *Drošas ekspluatācijas nodrošināšanai ievēro aizsargjoslu likumā noteiktās aizsargjoslas gar elektronisko sakaru tīkliem un objektiem (nosacījumi ietverti „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos”.*

1.14.2. Energoapgāde

Elektroenerģijas piegādi novada teritorijā nodrošina AS „Latvenergo”, „Sadales tīkls” Austrumu reģions. Riebiņu novada teritorijā 20kv elektropārvades līnijas sastāda vairāk kā 287 km, 0.4kv elektropārvades līnijas - 735.8 km. Izbūvēti vairāk kā 150 transformatoru punkti (20/04kv). Novada teritoriju šķērso Augstsprieguma tīkla valsts nozīmes 110kv un 330kv maģistrālas gaisvadu elektropārvades līnijas (EPL):⁵⁸ *Maģistrālo EPL gaisvada līniju trasējums shematiski atspoguļots tālāk tekstā, 16.att. un pārskata kartē ar M 1:40 000 noteiktību (skat. karti „Galvenās aizsargjoslas u.c. teritorijas izmantošanas ierobežojumi”). 110kv un 330 kV EPL un to aizsargjoslas, atbilstoši mēroga 1:10 000 noteiktībai atspoguļotas grafiskās daļas kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” pagastu griezumā.*

Turpmākās attīstības priekšnosacījumi un risinājumi

- *Detalizētāks esošo elektropārvaldes līniju (20 kV un 10/20kV transformatoru) izvietojums plānojuma materiālos ietverts atbilstoši AS „Latvenergo” Sadales tīkls, Latgales reģiona izsniegtajai informācijai (skatīt. grafiskās daļas pielikumu).*
- *Elektrisko sakaru līnijas, objektus to aizsargjoslas precīzē un grafiski atzīmē turpmākās plānošanas ietvaros - atbilstošas detalizācijas plānošanas dokumentos - lokālplānojumos vai detālplānojumos.*
- *Lai nodrošinātu esošo elektroapgādes tīklu un objektu ekspluatācijas drošību, ap elektropārvades pārvades līnijām un objektiem ievēro LR "Aizsargjoslu likuma" 15.panta (Aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem), 35.panta (Vispārīgie aprobežojumi aizsargjoslās) un 45.panta (Aprobežojumi aizsargjoslās gar elektriskajiem tīkliem) noteiktās prasības.*
- *Energoapgādes komersantu objektu izvietojumā ievēro Enerģētikas likuma prasības.*
- *Inženierkomunikāciju izbūvē un izvietojumā ievēro MK 2004.gada 28.decembra noteikumos Nr.1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietojumu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās” un attiecīgos būvnormatīvus, kā arī nodrošina vides kvalitātes, teritorijas, enerģijas un dabas resursu racionālu izmantošanu un vides pieejamību.*
- *Jaunu elektrolīniju izbūvi AS “Latvenergo” veic pēc elektroenerģijas lietotāju pieprasījuma.*

⁵⁸ AS „Sadales tīkls” Austrumu reģiona nosacījumi Riebiņu teritorijas plānojuma 2012. – 2024. g. izzīdēdi

- Jaunu elektroietaišu pieslēgšana un atļautās slodzes palielināšana AS „Latvenergo” tīklam notiek saskaņā ar normatīviem aktiem.
- Atkarībā no atsevišķiem objektiem projektējamās elektriskās slodzes lieluma, rakstura un režīma, būvprojektā paredz iespēju apbūves teritorijā izvietot transformatoru apakšstaciju. To izvietojuma iespējas tuvāk slodžu centriem un centram vai piebraucamam ceļam, no kura „Latvenergo” operatīvajam personālam jebkurā diennakts laikā būtu nodrošināta brīva pieeja apakšstacijai.
- Jaunu energoietilpīgu objektu elektroapgādes risinājumi tiek izstrādāti atkarībā no to iesnieguma noformēšanas Klientu apkalpošanas centrā.
- Perspektīvo un esošo būvju un laukumu šķērsojošos esošos AS "Latvenergo" elektrotīklus nepieciešamības gadījumā atļauts pārcelt paredzētajos inženierkomunikāciju koridoros. Elektrotīklu rekonstrukcijas veic pa lietotāja vai zemes īpašnieka līdzekļiem.
- Jaunu elektroietaišu pieslēgšana un atļautās slodzes palielināšana AS "Sadales tīkls" tīklam saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2008.gada 20.augusta lēmumā Nr. 264 apstiprinātiem "Sistēmas pieslēguma noteikumiem elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem".

1.14.3. Ūdensapgāde un kanalizācija

Centralizēti ūdensapgāde un sadzīves kanalizācija Riebiņu novadā tiek nodrošināta Riebiņu, Sīļukalna, Galēnu, Stabulnieku, Kastīres, Gaiļmuižas un Bašķu ciemos. Centralizēto ūdensapgādes un sadzīves kanalizācijas tīklu un objektu shematiskais ievietojums atspoguļots grafiskās daļas shēmās „Centralizētā ūdensapgāde sadzīves kanalizācija”.

Ūdenssaimniecības sakārtošanas vajadzībām 2009. gadā tika saņemts Eiropas reģionālā attīstības fonda (ERAF) līdzfinansējums Galēnu, Gaiļmuižas un Riebiņu ciemu ūdenssaimniecības projektu realizācijai. Projekti ir pabeigti.

Nozīmīgākie uzlabojumi ūdensapgādes jomā Riebiņu ciemā:

- esošā ūdensapgādes urbuma „Riebiņi-3” tamponāža;
- jauna urbuma "Riebiņi-4" izbūve un pieslēgšana atdzelžošanas stacijai;
- jauna urbuma "Riebiņi-5" izbūve un pieslēgšana atdzelžošanas stacijai;
- ūdens rezervuārs $V=197 \text{ m}^3$ ar otrā pacēluma sūkņiem;
- ūdens sagatavošanas kompleksa $Q=20 \text{ m}^3/\text{h}$ izbūve;
- centrālās kanalizācijas sūkņu stacijas KSS-1 rekonstrukcija, ražība $20 \text{ m}^3/\text{h}$, elektroniskais notekūdeņu plūsmas mērītājs;
- jaunas kanalizācijas sūkņu stacijas KSS-2 izbūve (pārņemšana), ražība $0,6 \text{ m}^3/\text{h}$, jauns spiedvads $L=175 \text{ m}$;
- NAI izbūve, izveidojot mūsdienīgas NAI ar ražību $150 \text{ m}^3/\text{dnn}$.;
- ūdensapgādes tīkla izbūve $L=778,6 \text{ m}$;
- autonomas elektrības barošanas stacijas (dīzeļģeneratora) iegāde un uzstādīšana.

Nākošajās projekta kārtās Riebiņu ciemā ir nepieciešama ūdensapgādes tīklu paplašināšana un risinājums lietuvu uzkrāšanai /novadīšanai - pašreizējā situācijā sniega intensīva kušanas laikā, NAI tiek pārslogotas.

Gaiļmuižā ieviestās projekta aktivitātes:

- esošā ūdensapgādes urbuma „Gaiļmuiža -1” atjaunošana;
- jauna urbuma „Gaiļmuiža -2” izbūve;
- ūdens atdzelžošanas stacijas $Q=3 \text{ m}^3/\text{h}$ izbūve, ar spiedkatliem 1 m^3 ;
- ūdensapgādes tīklu ciema centrā rekonstrukcija $L=1780 \text{ m}$;
- notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izbūve ar ražību $25 \text{ m}^3/\text{dnn}$;

- kanalizācijas tīklu ciema centrā izbūve, L=1067 m, pazemes tipa KSS-1, Q-1,5m³/h, spiedvads L=175m;
- autonomas elektrības barošanas stacijas (dīzeļģeneratora) iegāde un uzstādīšana.

Galēnu ciematā: projekts plānots vienā kārtā, kā rezultātā ir ierīkots jauns artēziskais urbums, veikta vecā urbuma skalošanu, uzstādītas dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtas, jauna notekūdeņu pārsūkņēšanas stacija un jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, atjaunots ūdensvads un kanalizācija ciemata teritorijā līdz sabiedriskajām ēkām, daudzdzīvokļu mājām, individuālajām dzīvojamām mājām un saimniecības ēkām.

Sīļukalnā (apdzīvotā vieta ar iedzīvotāju skaitu mazāku par 200), centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija nodrošināta pašvaldības objektiem (skola, pārvalde, klubs) un daudzdzīvokļu mājai. Situācijas uzlabošanai sadzīves notekūdeņu attīrīšanas jomā ir plānota NAI pārbūve citā vietā (tuvāk ciemata centram) un izbūvēt kompakta konteiner-tipa NAI (plānotais apjoms – mazāk par 20 m³).

Stabulniekos plānota projekta 2. kārtā - ūdensapgādes kvalitātes uzlabošanai nepieciešama atdzelzošana. *Bašķu* ciemā plānota 2. kārtā, *Kastīres* ciemā – trešā kārtā (skat. novada Attīstības programmas materiālus).

Turpmākās attīstības priekšnosacījumi un risinājumi

- *Ūdensapgādes un kanalizācijas inženierkomunikācijas izbūvē un izvietojumā ievēro MK 2004.gada 28.decembra noteikumus Nr.1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietojumu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās” un attiecīgos būvnormatīvus.*
- *Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu vides, ekspluatācijas un sanitāro prasību nodrošināšanai ievēro attiecīgās Aizsargjoslu likumā noteiktās aizsargjoslas un to nosacījumus (skat. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus).*
- *Tīklus, objektus un to aizsargjoslas grafiski precīzē atzīmē turpmākās plānošanas ietvaros - atbilstošas detalizācijas plānošanas dokumentos - lokālpilānos vai detālpilānos.*

1.14.4. Gāzes apgāde

Riebiņu novadu Rušonas, Silajāņu un Riebiņu pagastos šķērso gāzes vads Preiļi – Rēzekne DM (300 mm, ar spiedienu > 1,6 MPa). *Gāzes vada trasējums shematiski atspoguļots tālāk tekstā, 16.att.*

Ņemot vērā Aizsargjoslu likuma 32.² panta 2.¹ daļu, kā arī AS „Latvijas Gāzes” noteiktās prasības Riebiņu novada teritorijas plānojuma izstrādei, gāzesvadam noteikta 25m drošības aizsargjosla uz katru pusi no gāzes vada un 15m ekspluatācijas aizsargjosla. *Gāzes vads un tā aizsargjoslas, atbilstoši mēroga 1:10 000 noteiktībai atspoguļots grafiskās daļas kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” pagastu griezumā. Principiālais izvietojums M 1:40 000 noteiktībā atspoguļots pārskata kartē „Galvenās aizsargjoslas u.c. teritorijas izmantošanas ierobežojumi”.*

Riebiņu novadā ir iespējams ierīkot atzaru no maģistrālā gāzes vada līniju līdz Riebiņu ciemam (attālums līdz gāzes vadam ir 6,5 km), kā arī līdz Silajāņu ciemam (attālums līdz gāzes vadam 4 km) vietējo iedzīvotāju un uzņēmumu ikdienas gāzes patēriņa vajadzībām. *Ņemot vērā teritorijas sociāli ekonomiskās attīstības tendences, tuvākajā plānošanas periodā teritorijas gazifikācija nav prioritāru jautājumu lokā.*

Pašreizējā situācijā novada māsaimniecībām un uzņēmumiem ir iespēja izmantot propāna gāzes balonus, kā arī iegādāties šķidrīnātas gāzes balonu nomaīņu. Atsevišķos novada ciemos – Stabulniekos, Galēnos un Riebiņos – daudzdzīvokļu mājās ir centralizēta propāna gāzes padeve.⁵⁹

⁵⁹ Riebiņu novada teritorijas plānojums 2008. – 2020. gadam.

Turpmākās attīstības priekšnosacījumi un risinājumi

- Veicot ēku un inženierkomunikāciju projektēšanu un celtniecību nepieciešams ievērot Aizsargjoslu likumā noteiktās ekspluatācijas un drošības aizsargjoslas ap pārvades gāzesvadu sistēmām.
- Lai nodrošinātu gāzes apgādi perspektīvajiem rūpnieciskajiem, komunālajiem un individuālajiem patērētājiem Riebiņu novada apdzīvotajās vietās, veicot autoceļu un ielu rekonstrukciju, projektējot jaunus autoceļus un ielas, kā arī esošo ielu sarkanajā līnijās un autoceļu nodalījumu joslās (aizsargjoslās) paredz iespējas sadales gāzesvadu novietņu izvietošanai, attiecīgi ievērojot MK kabineta 2004.gada 28.decembra noteikumu Nr.1069 "Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietošanu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās" un Aizsargjoslu likuma prasības. Risinājumus izstrādā turpmākās plānošanas ietvaros – lokālpilānojumu vai detālpilānojumu izstrādes ietvaros.
- Jaunu gāzes apgādes tīklu un objektu izbūve realizējama pamatojoties uz konkrētu klientu pieprasījumu attiecīgo apjomu piegādei.
- Inženiertehnisko komunikāciju pārbūve, rekonstrukcija vai jaunu tīklu izbūve jāveic, pieprasot tehniskos noteikumus un risinājumu saskaņojot ar AS „Latvijas Gāze” un ievērojot LR normatīvo aktu (Aizsargjoslu likums, Latvijas būvnormatīvi u.c.) prasības.

1.14.5. Siltumapgāde

Riebiņu novadā siltumapgāde galvenokārt tiek nodrošināta lokāli, kurināmajam izmantojot malku vai šķeldu. Ciematu centros, pašvaldības pārziņā centralizēti tiek nodrošina siltumapgāde pašvaldības iestādēm un objektiem (skolas, kultūras nami, pagastu pārvalžu ēkas, atsevišķām daudzdzīvokļu mājām). Riebiņu ciemā siltumapgāde tiek nodrošināta sadarbojoties ar uzņēmumu „Turība”. Lielākajā daļā daudzdzīvokļu māju siltumapgāde tiek risināta katras atsevišķas mājas iedzīvotāju lokā.

Pašvaldības uzturētā siltumapgādes infrastruktūra tiek pakāpeniski uzlabota, izmantojot budžeta un ES līdzekļu piesaistes iespējas. Ņemot vērā sociāli ekonomiskās attīstības tendences, būtiskas izmaiņas centralizēto siltumtīklu paplašināšanas jomā tuvākajā plānošanas periodā netiek paredzētas.

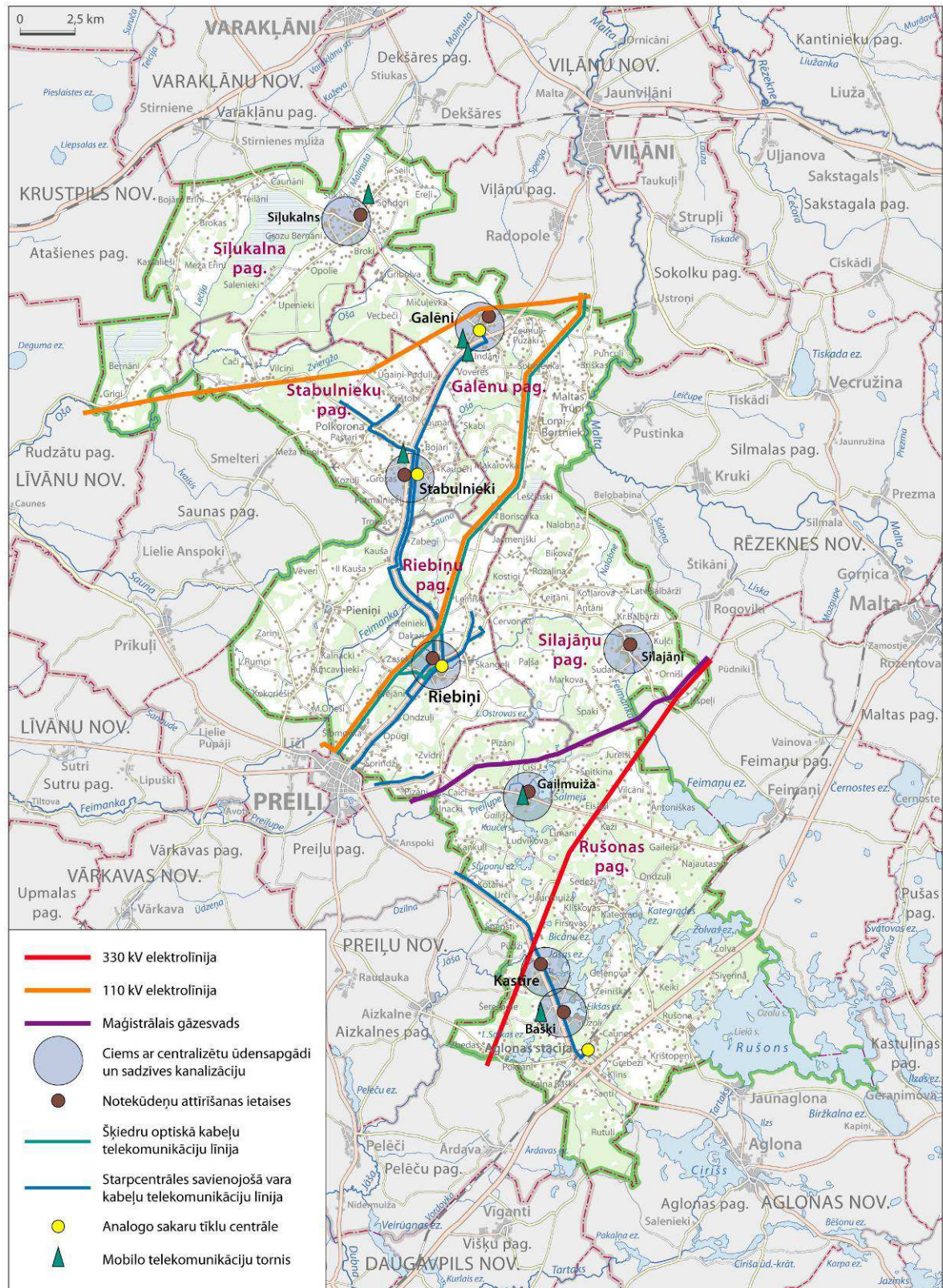
1.15. Civilā aizsardzība

Civilās aizsardzības jautājumi novadā tiek risināti pašvaldībai sadarbojoties ar VUGD Preiļu nodaļu.

Turpmākās attīstības priekšnoteikumu un risinājumi

- Teritorijas izmantošanā ir jāievēro Aizsargjoslu likumā noteiktās ekspluatācijas un drošības aizsargjoslas un to nosacījumi.
- Turpmākajā plānošanā un būvprojektēšanā, veidojot perspektīvos ceļus vai ielas spēkā esošo normatīvo aktu prasības par piebrauktuvēm un caurbrauktuvēm ugunsdzēsības un glābšanas tehnikai.
- Teritorijas plānojumā īstenošanā un būvprojektēšanā jāievēro spēkā esošo normatīvo aktu prasības par ugunsdrošības atstarpēm starp dažādu ugunsdrošības pakāpju un funkcionālās nozīmes ēkām un būvēm.
- Novada teritorijā jānodrošina ārējās ugunsdzēsības ūdensapgāde saskaņā ar LBN 222-99 „Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves”(01.02.2000. MK not. Nr. 38) prasībām.

16.att. Nozīmīgāko inženiertehniskās infrastruktūras objektu izvietojums

II daļa. TERITORIJAS ATĻAUTĀ (PLĀNOTĀ) IZMANTOŠANA

2.1. Pamatnostādes

Teritorijas plānojums 2012.-2024.gadam ir izstrādāts saskaņā ar Riebiņu novada Attīstības programmu (2012.–2018.gadam) definēto vīziju un stratēģiskajiem mērķiem, ievērojot vispārīgos plānošanas principus saskaņā ar LR Teritorijas plānošanas likumā noteikto, tostarp:

- **pēctecība** – jaunajā plānojumā tiek pārmantoti tādi līdzšinējā novada plānojuma risinājumi, kuru pamatojums nav mainījies;
- **tiesiskās palāvība** – ikviens ir tiesīgs turpināt līdzšinējā laikā likumīgi uzsāktu saimniecisko darbību;
- **daudzveidība** – līdzvērtīgas iespējas teritorijas daudzfunkcionālai izmantošanai, ņemot vērā dabas, kultūrvides un ekonomiskos aspektus;
- **vienlīdzīgas konkurence iespējas** – vienlīdzīgi priekšnoteikumi dažādu uzņēmējdarbībai veidu attīstībai;
- **detalizācija** – detalizētāks zonējums un nosacījumi sabiedriski nozīmīgākajām novada teritorijā – blīvi apdzīvotajām vietām;
- **elastīgums** – vispārīgāki noteikumi teritorijām, kur nav definētas konkrētas intereses.

Novada attīstības vīzija

Riebiņu novads 2030. gadā ir radoša, latgaliska teritorija, viegli sasniedzama un ģimenei draudzīga dzīves vieta. Silajāņi, Sīļukalns, Stabulnieki, Galēni, Riebiņi, Kastīre, Gaiļmuiža, Aglonas stacija, Rušona u.c. ciemi – katrs ciems šeit piedāvā savdabīgu dzīves vidi un iespējas uzņēmējdarbībai.⁶⁰

Stratēģiskie mērķi

- Unikāla, **pievilcīga**, Latgales lauku tradīcijās un modernajās tehnoloģijās balstīta **dzīves vide**.
- Dažādotas lauku ekonomiskās aktivitātes, kuras balstītas **dabas resursu** ilgtspējīgā izmantošanā.
- Demokrātiska, iekļaujoša, līdzdarbošanās un atbildības sabiedrība.

⁶⁰ Riebiņu novada attīstības programma 2012. – 2018.gadam

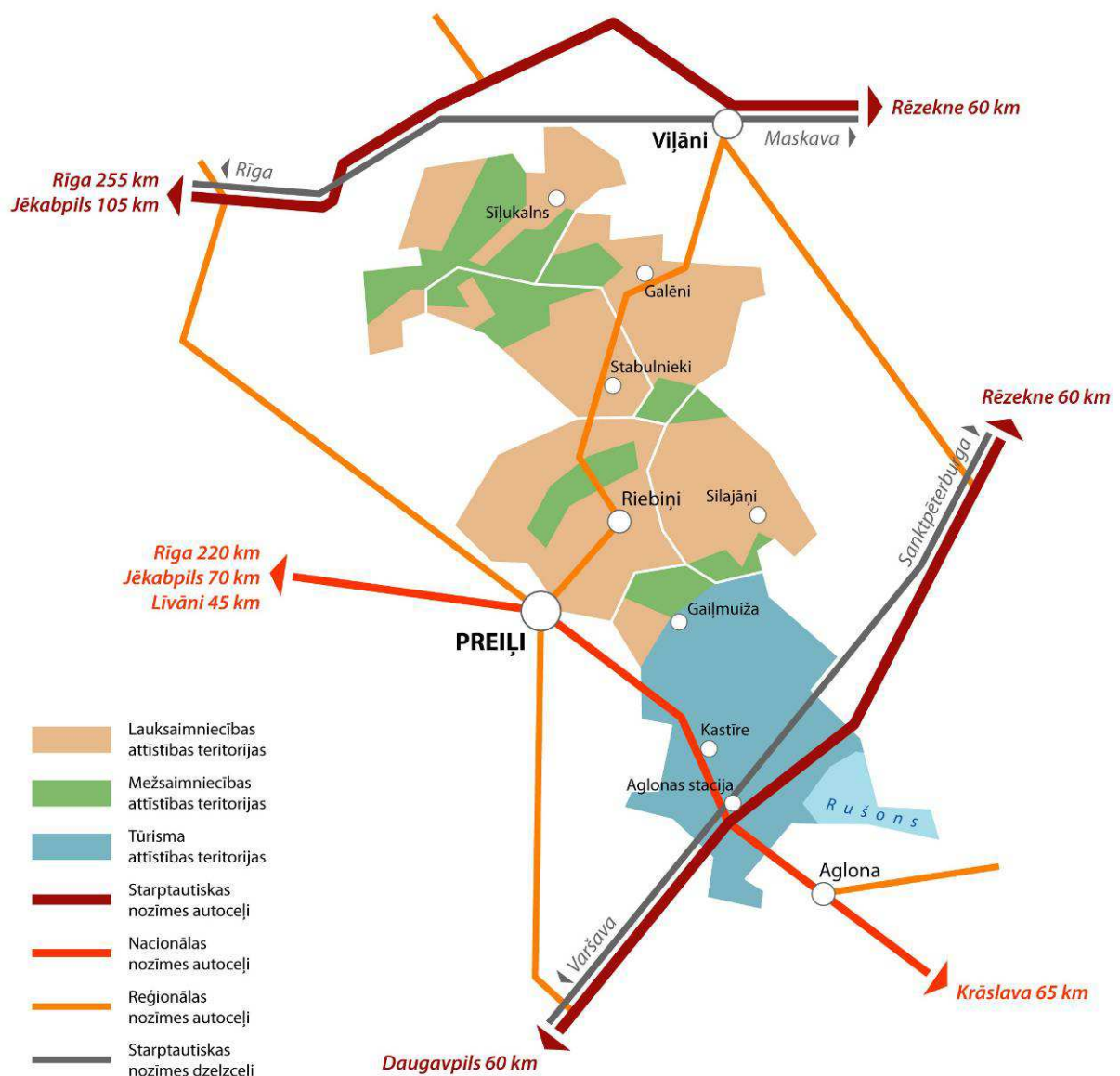
Teritorijas telpiskā perspektīva*

Apdzīvotās vietas - pagastu administratīvie centri - Riebiņi, Siļukalns, Galēni, Silajāņi, Stabulnieki, Kastīre – vietējie aktivitāšu centri, galvenās pakalpojumu saņemšanas vietas.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes (vairāk kā 29720 ha (47% novada teritorijas) **un meži** – (vairāk kā 20600ha (32% novada teritorijas) - novada vietējās ekonomikas pamats.

32 ezeri un to apkārtnē - potenciālās tūrisma un rekreācijas teritorijas.

17.att. Nozīmīgākie Riebiņu novada teritorijas telpiskās struktūras elementi un ietekmējošie faktori

* novada teritorijas telpiskā perspektīva definēta kontekstā ar Latgales reģiona telpisko perspektīvu.

2.2. Teritorijas turpmākās izmantošanas pamatprincipi

Riebiņu novada teritorijas transportģeogrāfiskais noveidojums, sociāli ekonomiskā situācija un tās attīstības tendences nosaka nepieciešamību teritorijas plānojumā ietvert saimnieciskās aktivitātes veicinošus nosacījumus un nodrošināt teritorijas daudzfunkcionālas izmantošanas iespējas.

- **Lauksaimniecībā izmantojamām zemēm** netiek likti ierobežojumi citiem izmantošanas veidiem (viensētu tipa apbūvei, apbūvei tūrisma un rekreācijas objektu izveidei, apmežošanai, dīķsaimniecību izveidei) cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nepasliktina blakusesošo nekustamo īpašumu izmantošanas iespējas.
- **Mežu resursu izmantošanai** plānojums nenosaka papildus nosacījumus meža nozares normatīvajos aktos ietvertajiem nosacījumiem.
- **Sociālās infrastruktūras un pakalpojumu objekti koncentrējami un attīstāmi esošajās blīvi apdzīvotajās vietās** (Riebiņi, Galēni, Siļukalns, Silajāņi, Stabulnieki, Kastīre), nodrošinot ērtu sasniedzamību un pieejamību no apkārtējām teritorijām.
- **Ar ražošanu saistītai saimnieciskai darbībai** primāri izmantojamas līdzšinējā laikā izmantotās saimniecisko objektu (darbnīcas, fermas) teritorijas, tās sakārtojot, rekonstruējot un intensificējot, ja nepieciešams, paplašinot.
- Rušonas pagasta teritorija, jo īpaši Salmeja, Kučera, Feimaņu, Eikšas, Jašas, Kategrades, Bicānu, Rušonas un Zolvas ezeru apkārtnes primāri izmantojama tūrisma un rekreācijas objektu attīstībai.
- Blakus teritoriju un attīstības centru (Preiļi, Daugavpils, Rēzekne, Jēkabpils), **sasniedzamības nodrošināšana, iedzīvotāju mobilitātes uzlabošana**, uzturot labu ceļu infrastruktūru, nodrošinot mobilo sakaru pieejamību.

2.3. Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas risinājumi (kopsavilkums)

<p>Plānotās administratīvās teritorijas, pilsētu un ciemu robežas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plānojumā netiek paredzēta novada administratīvās teritorijas robežu maiņa. ▪ Ņemot vērā apbūves blīvumu, inženiertehnisko nodrošinājumu, pakalpojumu pieejamību un ekonomiskās aktivitātes, kā arī iepriekšējā teritorijas plānojuma risinājumu, ciemi - blīvi apdzīvotas vietas ar robežām - plānojumā tiek noteikti: Riebiņi, Sīļukalns, Galēni, Stabulnieki, Silajāņi, Kastīre, Baški, Aglonas stacija, Gaiļmuiža un Pieniņi.
<p>Teritorijas apdzīvojuma struktūras attīstība</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plānojums paredz saglabāt esošo apdzīvojuma struktūru un Viduslatgalei raksturīgo mozaikveida lauku ainavas raksturu, kā dominējošo apdzīvojuma tipu nosakot viensētu apbūvi. ▪ Esošo blīvi apdzīvoto vietu (Riebiņi, Sīļukalns, Galēni, Stabulnieki, Silajāņi, Kastīre, Baški, Aglonas stacija, Gaiļmuiža un Pieniņi.) izvietojums, pakalpojumu saņemšanas iespējas pamato šo apdzīvoto vietu, kā nozīmīgāko vietējā aktivitāšu centru saglabāšanu un attīstību arī turpmākos 12 gadus. ▪ Jaunu, atrautu no esošo blīva rakstura, apdzīvoto vietu (ciemu) izveide novadā turpmākajos 12 gados netiek plānota.
<p>Rekreācijas, tūrisma, izglītības, kultūras, sporta, zinātnes un sociālās infrastruktūras teritorijas un objekti</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plānojumā paredzēts saglabāt esošos izglītības, kultūras un sociālās infrastruktūras objektus un tiem zemes reformas gaitā piešķirtās teritorijas līdzšinējai izmantošanai. Ņemot vērā demogrāfiskos un sociāli ekonomiskos procesus, šīs teritorijas ir plānotas daudzfunkcionālai izglītības, kultūras u.tml. pakalpojumu objektu attīstībai. ▪ Novada mērogā nozīmīgākās labiekārtotu atpūtas vietas: Gelenovas parks, Riebiņu parks, publiski pieejamas atpūtas vietas pie ezeriem: Kastīrē – pie Jašas ezera; pie Zolvas ezera. Sadarbībā ar privātajiem zemju īpašniekiem risināma pieejamība pie Salmeja, Feimaņu, Rušona u.c. ezeriem.
<p>Zemes dziļu nogabalu, derīgo izrakteņu un atradņu teritorijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teritorijas plānojumā ir atspoguļotas derīgo izrakteņu teritorijas, atbilstoši LVGMA rīcībā esošās informācijas noteiktībai. Derīgo izrakteņu ieguves uzsākšana netiek liegta arī lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, mežu zemēs un virszemes ūdeņu teritorijās, to pamatojot ar izpētes materiāliem; primāri izvērtējam esošo – pamesto karjeru izmantošanas potenciāls.
<p>Īpaši aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas un kultūras pieminekļi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plānojumā ir atzīmēti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautie kultūras pieminekļi (25 objekti) un to aizsargjoslas, kā arī pašvaldības nozīmes kultūras pieminekļi (36 objekti). ▪ Kultūras pieminekļu un kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu aizsardzības nodrošināšanai apdzīvotajās vietās (Riebiņi, Galēni, Rušonas muiža) turpmākās plānošanas gaitā izstrādājamas individuālās aizsardzības zonas (Riebiņu, Galēnu (Vidsmuižas), Rušonas muižu kompleksi u.c.).

<p>Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un saudzējamās ainaviskās teritorijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plānojumā atzīmētas novada teritorijā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Īpaši aizsargājamo dabas objektu teritorijās un tiešā to tuvumā netiek plānota apbūves u.c. aktīvas saimnieciskās darbības attīstība, kas varētu ietekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas vērtību saglabāšanu. Atļauta videi draudzīga ar tūrismu un rekreāciju saistīta saimnieciskā darbība, atpūtas un rekreācijas objektu izbūve.
<p>Riska teritorijas un objekti.</p> <p>Objektu teritorijas, kuru izvietojumam atbilstoši normatīvajiem aktiem ir noteiktas īpašas prasības vai kuriem ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums.</p> <p>Rūpnieciskās ražošanas teritorijas, kas rada paaugstinātu piesārņojumu vidē, troksni vai cita veida traucējumus, kas kaitīgi videi un cilvēkiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pašvaldības teritorijā nav liela apjoma rūpnieciska rakstura vai citāda veida objektu ar būtisku ietekmi uz vides kvalitāti. Saimnieciskās aktivitātes pamatā ir saistītas ar lauksaimniecību, mežizstrādi un kokapstrādi. ▪ Novada teritorijā stacionāri ķīmisko vielu vai ķīmisko produktu uzglabāšanas, ražošanas vai pārstrādes objekti ar būtisku ietekmi uz vidi nav raksturīgi. Vietējā mērogā ķīmisko produktu uzglabāšanas objektu skaitā atzīmējama DUS Aglonas stacijas apkārtnē. Riski konstatējami saistībā ar bīstamo kravu pārvadājumiem pa Daugavpils – Rēzeknes šoseju, dzelzceļa līnijām. ▪ Ražošanas attīstībai potenciālas teritorijas: Aglonas stacijas rajonā, Bašķos, Kastūrē; teritorijas ērtas piekļuves attālumā no Daugavpils – Rēzeknes šosejas, Preiļu – Viļānu un Preiļu – Aglonas ceļa. Pārējā novada teritorijā, līdzīgi kā citās lauku pašvaldībās, ir virkne padomju laika saimniecisko objektu, kuru izmantošanas intensitāte ir zema, nereti tās ir pamestas būves, kurās saimnieciskā darbība nenotiek vispār. Nākotnē, ņemot vērā Riebiņu novada novietojumu attiecībā pēc ekonomisko aktivitāšu centriem, neprognozējas straujš pieprasījuma pieaugums pēc jaunām ražošanas teritorijām. Novērtējot esošo saimnieciska rakstura objektu izvietojumu attiecībā no piekļuves iespējām (asfaltēto ceļu pieejamība) un nodrošinājumu ar komunikācijām, plānojumā ir noteikts primāri attīstīt esošās šāda rakstura teritorijas, tās atbilstoši rekonstruējot un paplašinot.
<p>Nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorijas, meliorētās zemes, polderi, hidrotehniskās būves un apmežošanas teritorijas.</p> <p>Mežsaimnieciskās teritorijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Novada teritorijā nav nacionālās nozīmes lauksaimniecības zemju kritērijiem atbilstošu teritoriju un polderu. ▪ Lauksaimnieciskajās teritorijās ir izdalītas meliorētās zemes, koplietošanas un valsts ūdensnotekas. Lauksaimniecībā izmantojamām zemēm netiek ierobežotas zemju transformēšanas iespējas citos izmantošanas veidos (apbūvei, dīķsaimniecību izveidei, apmežošanai, derīgo izrakteņu ieguvei), cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nemazina apkārtējo nekustamo īpašumu vērtību, transformāciju veicot likumdošanā noteiktajā kārtībā. ▪ Mežu resursu izmantošanā pašvaldība nenosaka papildus nosacījumus esošajiem meža nozares likumdošanā ietvertajiem nosacījumiem.
<p>Būvniecībai nelabvēlīgās teritorijas, kā arī teritorijas, kurām nepieciešama īpaša inženiertehniskā sagatavošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pagasta teritorijā nav īpašu būvniecībai nelabvēlīgu teritoriju, kurām būtu nepieciešama specifiska inženiertehniskā sagatavošana.

<p>Inženierkomunikāciju un transporta teritorijas (trases), objekti, maģistrālie tīkli, trokšņu zonas, prasības satiksmes organizācijas pilnveidošanai un ceļu satiksmes drošības uzlabošanai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inženiertehniskās infrastruktūras attīstības jomā tiek plānota esošās infrastruktūras uzturēšana un modernizācija finansiālo iespēju robežās. Teritorija ir optimāli nodrošināta ar energo un ūdens resursiem. Nepastāv ierobežojumi elektroenerģijas izmantošanas apjomu palielināšanai, kā arī jaunu pieslēgumu izveidei. Būtiskākie ieguldījumi inženiertehniskās apgādes jomā ir plānoti ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas jomas sakārtošanai un modernizācijai ciematos. Inženiertehnisko komunikāciju turpmākās attīstības konkrētie risinājumi tiks precizēti turpmākās plānošanas gaitā, konkrēto tehnisko projektu izstrādes ietvaros. ▪ Esošais ceļu tīkls novadā nodrošina teritorijas apkalpošanu. Galvenā uzmanība tiks veltīta esošā ceļu tīkla uzturēšanai darbības līmenī; pašvaldības ceļu reģistra sakārtošanai.
<p>Virszemes ūdeņu pirmās pakāpes pieteku sateces baseinu, ūdenstīpju izvietojumu, ūdens ņemšanas un notekūdeņu novadīšanas vietu, ūdens attīrīšanas būvju un organizēto peldvietu izvietojumu, pazemes ūdeņu aizsardzības teritorijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Novada teritorija ietilpst Daugavas baseina apgabalā. ▪ Pazemes ūdeņu dabiskā aizsargātība ir pietiekami augsta un neprasa papildus pasākumus normatīvajos aktos noteiktajām prasībām (Aizsargjoslu likums, Aizsargjoslu ap dzeramā ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika). ▪ Ūdenssaimniecības modernizācijas projektu rezultātā ciemotos ir realizēta esošo tīklu rekonstrukcija. ▪ Līdzšinējā laikā pagasta teritorijā nav izveidotas labiekārtotas peldvietas. Labiekārtotas atpūtas vietas ir plānots iekārtot: ▪ Kastīrē pie Jašas ezera, pie Bicānu ezera (kompleksi ar Gelenovas parka labiekārtošanu), Riebiņos – pie Feimankas dīķeim Riebiņu parkā; pie Feimankas Silajāņu ciemā, pie Zolvas ezera, pie Ceperu ezera, pie Salmeja ezera Gaiļmuižā. ▪ Applūstošo teritoriju problemātika nav būtiska Riebiņu novadā. Nelielas applūstošās teritorijas plānojumā ir konstatētas Feimanakas un Ošas upju palienēs, Silajāņu un Riebiņu ciemos - ir ņemts vērā nosakot virszemes ūdensobjekta aizsargjoslas robežas un plānotās apbūves teritorijas.
<p>Aizsargjoslas un tauvas joslas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vides, dabas resursu aizsardzības, ekspluatācijas, sanitārās u.c. aizsargjoslas, kā arī tauvas joslas noteiktas likumdošanā noteiktajā kārtībā, ietvertas plānojuma daļā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” un parādītas grafiskajos materiālos atbilstoši M 1: 10 000 detalizācijas iespējam.

2.4. Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas zonējums

Ņemot vērā Teritorijas plānošanas attīstības likuma (pieņemts 13.10.2011., stājies spēkā 01.12.2011.) un LR Vides un reģionālās attīstības ministrijā izstrādes stadijā esošā teritorijas funkcionālā zonējuma un atļautās izmantošanas vienotās klasifikācijas priekšlikumus, Riebiņu novada teritorijas plānojumā ir noteikts sekojošs teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas zonējums.

DZĪVOJAMĀS APBŪVES TERITORIJAS:

		Savrupmāju apbūves teritorija (DzS)
		Vasarnīcu un dārza māju apbūves teritorija (DzS2)
		Daudzdzīvokļu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD)

PUBLISKĀS APBŪVES TERITORIJA:

		Sabiedrisko iestāžu teritorija (P1)
		Jauktas apbūves teritorija (P2)
		Tūrisma un rekreācijas teritorija (P3)

RAŽOŠANAS UN TEHNISKĀS APBŪVES TERITORIJAS

		Ražošanas un noliktavu objektu apbūves teritorija (R1, R2)
		Inženierkomunikāciju un saimniecisko objektu apbūves teritorija (T1, T2)

DABAS UN APSTĀDĪJUMU TERITORIJAS:

		Labiekārtota dabas teritorija (D1)
		Dabas teritorija (D2)
		Kapsētu teritorija (D3)

LAUKU ZEMES:

	Lauksaimniecībā izmantojama zeme (L1)
	Meliorēta lauksaimniecībā izmantojama zeme (L2)
	Lauku zeme ciemu robežās (L3)

CITAS TERITORIJAS :

	Ūdeņu teritorija (Ū)
	Mežu teritorija (M)
	Transporta infrastruktūras teritorija (I)
	Derīgo izrakteņu ieguves teritorija (K)
	Rekultivējama teritorija (RK)

Teritorijas, kurās apbūve ir galvenais zemes lietošanas veids:

Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS1). Esošās savrupmāju apbūves teritorijas ciemos ar iespēju paplašināties.

Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzD). Esošās daudzdzīvokļu dzīvojamās apbūves teritorijas ciemos ar iespējām paplašināties.

Publiskās apbūves teritorijas (P1). Nekomerciālās sabiedrisko iestāžu apbūves teritorijas (nekustamie īpašumi, kas zemes reformas gaitā piešķirti un tiek izmantoti izglītības iestāžu u.c. pašvaldības iestāžu vajadzībām; arī baznīcas un to zemes).

Publiskās apbūves teritorijas (P2). Daudzfunkcionālas teritorijas galvenokārt sabiedrisko un darījumu objektu apbūvei ciematos un galveno ceļu krustojumu apkārtnē ar mērķi nodrošināt iespējas pakalpojumu un dažādu uzņēmējdarbības aktivitāšu attīstībai.

Rūpniecisko un noliktavu apbūves teritorijas (R). Teritorijas ražošanas objektu attīstībai. Kā potenciālākās attīstības teritorijas atzīmējamās Aglonas stacija un teritorijas ērtas piekļuves attālumā no Daugavpils – Rēzeknes šosejas, Preiļu – Viļānu un Preiļu – Aglonas ceļa apkārtnē - Riebiņos, Galēnos, Baškos.

Inženierkomunikāciju un saimniecisko objektu apbūves teritorijas (T1, T2). Teritorijas inženierkomunikāciju objektu darbības nodrošināšanai - (notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, ūdens ņemšanas vietām, elektroapgādes transformatoriem u.tml. (T1), saimniecisko objektu apbūves teritorija ciemos (T2) - galvenokārt tie ir šķūnīši, garāžas, mājlopu novietnes daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem, darbnīcu teritorijas u.tml.

Transporta infrastruktūras teritorijas (TR). Valsts un pašvaldības ceļi. Dzelzceļa zeme.

Teritorijas, kurās apbūve nav galvenais zemes lietošanas veids:

Ūdeņu teritorijas (Ū). Ūdensteces un ūdenstilpnes.

Mežu teritorijas (M). Mežu teritorijas ietver mežus, krūmājus, jaunaudzes un izcirtumus (plānojumā apzīmētas atbilstoši topogrāfiskās kartes apzīmējumiem). Teritoriju izmantošanu nosaka attiecīgie nozares normatīvie akti, individuālie mežierīcības projekti. Atļauta meža zemes transformācija citos izmantošanas veidos LR normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Labiekārtotās dabas un apstādījumu teritorijas (DI). Labiekārtotās dabas un apstādījumu teritorijas pamatā ir neapbūvētas, daļēji vai pilnīgi labiekārtotas teritorijas ciemu robežās, kā arī atsevišķas vietas ārpus ciemiem (piemēram, Gelenovas parks, atpūtas vietas pie Zolvas ezera)

Izņēmumu un papildus prasības noteiktas Galēnu un Riebiņu muižu parku teritorijām, ietverot muižas apbūves kompleksu atjaunošanas iespējas un izmantošanu pakalpojumu objektu attīstībai.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LI) ietver zemnieku un piemājas saimniecības ar/vai bez viensētu apbūves, t.sk. aramzemi, tūrumus, dārzus, ganības, pļavas u.c. izmantošanas veidos neietvertās teritorijas (plānojumā apzīmētas atbilstoši topogrāfiskās kartes apzīmējumiem). Pārmantojot esošo plānojumu, ierobežojums jaunveidojamo zemes vienību minimālajai platībai – 2 ha. Atļauta daudzfunkcionāla izmantošana (viensētu apbūvei, dīķu izveidei, mežu stādīšanai, derīgo izrakteņu ieguvei), izmantošana lauksaimniecības produkcijas ražošanai, ar lauksaimniecību saistītu pakalpojumu un lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmumu vajadzībām; izmantošana, kas saistīta ar tūrisma un atpūtas pakalpojumu objektu izveidi.

Meliorētās lauksaimniecībā izmantojamās zemes (L2). Meliorētās lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietojuma veida maiņa ir atļauta, nepasliktinot apkārtējo meliorēto zemju izmantošanas iespējas, veicot meliorācija sistēmu pārkārtošanu saskaņā ar kompetentās institūcijas (VSIA „Zemkopības ministrija” nekustamie īpašumi” reģionālā nodaļa) izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem un informējot kaimiņu zemes īpašniekus.

Lauku zemes ciemu robežās (L3). Atšķirībā no L1 un L2 jaunveidojamo zemes gabalu lielums - līdz 2500 kvm un izmantošana galvenokārt piemājas saimniecību vajadzībām.

Teritorijas ar īpašiem nosacījumiem:

Tūrisma un rekreācijas teritorijas (P3). Novadā kopumā nozīmīgākās teritorijas tūrisma attīstībai ir Salmeja, Kaučera, Feimaņu, Eikšas, Jašezera, Kategrades, Bicānu, Rušona un Zolvas ezeru apkārtnē. Jaunu tūrisma pakalpojumu objektu izveides iespējas novadā netiek ierobežotas, primāri – nodrošināt labvēlīgus apstākļus un nosacījumus šīs jomas esošo uzņēmumu turpmākai attīstībai. Teritorijās atļauta viensētu apbūve, tūrisma un atpūtas pakalpojumu objektu izveide, t.sk. atpūtas vieta (kempings, telšu /piknika vieta), tūristu mītne, cita veida atpūtas pakalpojumu vai sporta vai kultūras objekts.

Vasarņīcu un dārza māju teritorijas (DZs2). Teritorijas pie Eikša ezera. Vasaras māju un dārzu ierīkošanai un uzturēšanai.

Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (K). Teritorijas derīgo izrakteņu ieguvei. (*Kartē atzīmēti tie karjeri, kas darbojas, un pašvaldības zemes, kas noteiktas derīgo izrakteņu ieguvei.*) Ārpus kartē atzīmētajām teritorijām jaunu karjeru izveidi pamato ar izpēti. Primāri izvērtē pamesto karjeru turpmākās izstrādes iespējas.

Rekultivējamās teritorijas (RT). Ainavu degradējošas teritorijas, kurās jāveic teritoriju sakārtošana vai ainavu atjaunošana pēc saimnieciskās darbības izraisītajām izmaiņām: t.sk. pamesto, neapsaimniekoto kolhozu lauku saimniecisko objektu (fermas u.tml.) teritorijas, vēsturiski vai potenciāli piesārņotas teritorijas, pamestie karjeri.

Teritorijas, kurās apbūve ir galvenais izmantošanas veids, ir noteikta galvenokārt ciemu robežās (daudzfunkcionālas publiskās apbūves teritorijas, dzīvojamās apbūves teritorijas, vēsturiski izveidojušas ražošanas un tehniskās apbūves teritorijas, infrastruktūra).

Lauku zemes ciemu robežās (L3) ir noteiktas ņemot vērā apstākļi, ka zemes vienību platības ir lielas un robežu konfigurācija ir ļoti dažāda; funkcionāli vienotos zemes īpašumos daļa ir apbūvēta, bet lielākā daļa neapbūvēta un tiek izmantota piemājas vai z/s vajadzībām.

L3 zona faktiski ir buferzona, kurā zemes īpašnieki var turpināt līdzšinējo saimniecisko darbību, ja nepieciešams, arī apbūvēt, bet atšķirībā no citām Lauku zemēm ārpus ciema robežām, ciemā neizvieto lauksaimniecības pārstrādes u.c. tamlīdzīgus uzņēmumus un neuzsāk tādu saimniecisko darbību, kas var radīt negatīvu ietekmi (troksnis, smakas, putekļi) attiecībā uz dzīves vides apstākļiem ciemā.

Līdz ar šādu dalītu plānojuma zonējumu vienā zemes gabalā var pamatot arī dalīta nekustamā īpašuma lietojuma mērķa (ILM) noteikšanu un NĪ nodokļa aprēķinu piemērošanu.

Ieguvums sabiedrībai, iekļaujot ciemu robežās drīzāk plašākas teritorijas, nekā tās sašaurināt, salīdzinot ar līdzšinējo teritorijas plānojumu, ir pamatojams ar pašvaldības mērķiem stiprināt esošo apdzīvojuma struktūru un akcentēt vietējos pakalpojumu centrus, kā arī turpmāko plānošanas un projektēšanas pasākumu ietvaros meklēt iespējas un piesaistīt finansējumu publiskās ārtlepas kvalitātes un infrastruktūras nodrošinājuma uzlabošanai.

Teritorijas ārpus ciemu (blīvi apdzīvoto vietu) robežām, savukārt, ir plānotas maksimāli elastīgi, nodrošināta iespējas visdaudzveidīgākajām saimnieciskajām aktivitātēm.

Nosacījumi un prasības katram teritorijas izmantošanas veidam (funkcionālajai zonai) ir ietverti plānojuma saistošajā daļā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

Saistošajā daļā ir ietverts arī aizsargjoslu u.c. teritorijas izmantošanas ierobežojumu uzskaitījums un nosacījumi.

Atbilstoši plānojuma izstrādes pamatnes (vienkāršotā topogrāfiskā karte M 1: 10 000) noteiktībai, plānojumā atspoguļoti teritorijas izmantošanas aprobežojumi (aizsargjoslas) (skat. karti „Galvenās

aizsargjoslas un aprobežojumi” – attiecībā uz novada teritorijā kopumā, un kartes „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” ar mēroga 1: 10 000 noteiktību un izdruku mērogu 1: 15 000 pa pagastiem. Blīvi apdzīvotām vietām – Aglonas stacija, Baški, Gaiļmuiža, Galēni, Pieniņi, Riebiņi, Silajāņi, Sīļukalns un Stabulnieki ir noteiktas ciemu robežas. Ciemiem plānojums sagatavots mērogā 1: 5000.

Teritoriju (zonu) robežas ir noteiktas, ņemot vērā karšu mēroga detalizācijas līmeni, dabīgās robežas (ceļus, grāvjus, zemes lietojuma veidu kontūras), kur tas nav bijis iespējams - kadastra robežas. Zonējums, prasības un nosacījumi ir precizēti turpmākās plānošanas gaitā, lokālplānojumu, tematisko plānojumu vai detālplānojumu izstrādes ietvaros.

2.5. Turpmākās plānošanas un kopējo interešu jautājumi

Turpmākās plānošanas ietvaros Riebiņu novadā paredzēts risināt:

Nr.	Pasākums	Sadarbības partneris
1.	Kultūras pieminekļu individuālo aizsargjoslu (aizsardzības zonu) noteikšana; prioritāri - arhitektūras pieminekļiem blīvi apdzīvotās vietās.	VKPAI, NĪ īpašnieki
2.	Ciemat- blīvi apdzīvoto vietu kompleksu labiekārtojuma projektu izstrāde publiskās ārtelpas uzlabošanai; prioritāri - kontekstā ar vēsturisko muižu teritorijām.	Pašvaldības iestādes
3.	Ezeru apsaimniekošanas un ekspluatācijas noteikumu izstrāde.	Vides institūcijas, Zivsaimniecības pārvalde
4.	Tematiskā plāna izstrāde degradēto teritoriju revitalizācijai.	Vides institūcijas
5.	Derīgo izrakteņu resursu detalizēta izpēte ilgtspējīgai izmantošanai un ainavas sakārtošanai.	LVGMA, privātais sektors
6.	Tūrisma attīstības tematiskā plānojuma izstrāde, t.sk. velomaršruti, ūdens tūrisma maršruti, ainaviskie skatupunkti, atpūtas vietas (pie ūdeņiem u.c.), pastaigu takas, apskates vietas u.tml.	Tūrisma jomas speciālisti; kaimiņu pašvaldības, privātais sektors, AS „LVM”.
7.	Inženiertehniskās infrastruktūras objektu un tīklu izvietojuma informācijas aktualizācija un precizēšana plānojuma grafiskajos materiālos.	AS „Latvenergo” u.c. infrastrukturā turētājiem
8.	Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas risinājuma izstrāde vasarnīcu ciemos Eikšas un Kaučera ezeru piesārņojuma novēršanai.	Vides institūcijas
9.	ĪADT aizsargājamā ainavu apvidus „Kaučers” apsaimniekošanas noteikumu aktualizācija; individuālo aizsardzības izmantošanas noteikumu izstrāde	DAP u.c. vides institūcijas
10.	Rušona ezera un tā apkārtnes kompleksā apsaimniekošana.	Aglonas novads Rēzeknes novads
11.	Feimaņu un Zolvas ezeru un apkārtnes kompleksā apsaimniekošana.	Rēzeknes novads
12.	ĪADT Natura 200 teritoriju aizsardzība un apsaimniekošana.	Varakļānu novads, DAP
13.	Artēzisko urbumu apsekošana, stāvokļa novērtēšana un tālāko rīcību plāna un pasākumu izstrāde.	Vides institūcijas; privātais sektors
14.	Ceļu tīkla uzturēšana un attīstība.	AS „LVC”

PIELIKUMI

- 1. pielikums. Applūstošās teritorijas**
- 2. pielikums. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi un kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti**
- 3. pielikums. Apdzīvoto vietu saraksts**
- 4. pielikums. Derīgo izrakteņu atradnes un tajās akceptētie krājumi**
- 5. pielikums. Degradēto teritoriju izpēte**